

ROPARZ HEMON

**GERIADUR ISTOREL
AR BREZHONEG**

Dictionnaire Historique du Breton

**Rann 18
Klañv - Korfigellus**

PREDER
Kaier 132-133
Mezheven-Gouere 1970

ROPARZ HEMON

**GERIADUR ISTOREL
AR BREZHONEG**

Dictionnaire Historique du Breton

**Rann 18
Klañv - Korfigellus**

PREDER
Kaier 132-133
Mezheven-Gouere 1970

klañv a. (1) malade.

C.claff, tr."malade, lat.eger"; Qu.p.26 claff eo ; p.127 en em caffet á graff vn neuneut claff ; II.p.106 claf, tr."malade"; G.1001 pa ouf claf ; 1044 ma mam so claff bras ; Pm.n.154 an tut claff ; n.245 hoantec ez-eu, claff gant auy ; N.503 a te so claf nac auaffet (lenn : anaffet); Jer.ms.p.1446 (n.52) me so quen claff ne gallaff pat ; Gk.II p.140 (H.p.19) visit an re clafu ; Do.p.48 pan en em santomp claff bras.

GReg.p.594 clañ ; clañ-fall ; clañ gant an urlou ; PELletier.clân ; L'Arm-p.226 clan ; DO.p.61 pa en em santomp clân bras ; NG-1530 gwellaat d'ar re glan ; RP.p.388 an den clàn ; BD.330 clan ; DJ.p.36 ... e teuan da vout clanf.

SST-p.10 ar re glan ; LLB-238 ar vestrez a Borc'hol a zo chomet gwall glan ; CBF.p.74 me zo klan gant an derzhienn ; SBI.p.124 clanv a spered ; p.190 clanv-fall ; MGZ.p.111 Lazar a gouezhas clanv-bras ; LBM.p.164 ne oa ket gwall glanv da welet ; p.223 un den war e wele, klanv da vervel ; MOA.p.167 klanv-asik, tr."chétif".

DIHU-1905 p.70 unan ag ar skolaerion a oa klan gant an derzhienn.

----- (2) douloureux, pénible.

M.1382 huy á so claff daffnet ; 1983 ... ma-z cresq pemdez ... claff ouz claff ho caffou ; Pm.n.273 mar claff caffou en metou so.

----- (3) (chien) enragé.

SG.f.66 evel ur c'hi clan e tilamme warnomp.

EKG.II p.94 bremañ eo distronk evel ur c'hi klan.

----- (4) m. (pluriel kleñvien) malade.

Ca.n.31 en cliyffyen (pl.).

RP.p.63' ar paour kaezh clàn-mañ.

klañvaat v. tomber malade, rendre malade, devenir plus malade, rendre plus malade.

C.(Gloss.p.105) claffhat, tr."débilitier ou être malade" (inf.).

GReg.p.594 clañvaat, tr."tomber malade" (inf.); clañveët (pp.); L'Arm-p.226 clannatt, clanhouatt, tr."tomber malade" (inf.); clanneitt, clanhoucitt (pp.).

LLB-1507 petra o laka da glanwat (inf.).

klañvadurezh f. maladie.

KL.V.p.VII soursiomp a-nevez eus a glanvadurezh ar patatez.

klañvdi m.-où hôpital.

Nom.p.128 (Gloss.p.105) clandy, tr."lazaret".

- GRég.p.844 clañ-dy, tr."santé, ou lieu de santé, hôpital pour les pestifères"; p.558 clañdy, tr."ladronic, leproserie, maladrerie, hôpital pour les ladres ou leproeux"; clañdyou (pl.); PELletier.p.143 clañ-di, clañ-di, tr."infirmerie, hôpital pour les malades"; L'Arm-p.212 clañ-di (m.), tr."maladrerie"; clañ-dieu (pl.).
- GBI.p.262 da lann ar C'hlandi c'hwi 'vo kaset.
- MBJJ.p.30 klañdi Sant-Louiz.
- klañdiad m. klañdiadi malade soigné dans un hôpital.
- VALL.p.364 klañdiad; klañdiaded, klañdiadi (pl.).
- klañ-diglañv a. maladif.
- VALL.p.442 klañ-diglañv.
- klañdiour m. -ien infirmier.
- VALL.p.389 klañdiour; klañdiourien (pl.).
- klañdi-red m. ambulance (hôpital mobile).
- VALL.p.22 klañdi-red.
- klañvenn f. endroit malade, endroit sensible.
- MOA.p.119 an dud ne bleustroit ket war ar pezh a dlefant da ober, hag eno emañ ar glañvenn, tr."on ne fait pas les réflexions qu'on devrait, et voilà le mal"; p.138 me anavez e glañvenn, tr."je sais où le bât le blesse".
- klañvet participe passé de klañvel.
- klañvidik a. maladif.
- GRég.p.594 klañvidicq, klèvidicq, tr."maladif"; p.530 klañvidicq, klèvidicq, tr."infirmie".
- klañvour m. -ien malade.
- GRég.p.594 klañvour, tr."malade depuis longtemps"; klañvourven (pl.); klañvourès (fém.); klañvourèsed (fém.pl.); PELletier.klañvoñr, tr."ladre, lépreux, malade de la lèpre".
- GBI.p.256 ne ouie ket ez oa klañvour; p.238 ho filhorez, 'zo war he gwele klañvourès (fém.); MGZ.p.187 ... e teuas keloù d'ar glañvourès e vije diboaniet (fém.).
- MBJJ.p.309 an emzivadeg hag ar glañvourien (pl.).
- klañvus a. (1) maladif.
- Qu.II p.106 klañvus, tr."maladif".
- GRég.p.594 klañvus, tr."maladif"; p.530, tr."infirmie"; p.947, tr."valetudinaire"; PELletier.p.143 klañvus, tr."maladif, valetudinaire, infirmie"; L'Arm-p.226 klannuss, tr."maladif"; p.200, tr."infirmie"; p.395 klannuss, tr."valetudinaire".
- (2) malsain, qui rend malade.
- GRég.p.597 klañvus, tr."malsain"; L'Arm-p.227 klannuss, klannuss, tr."malsain".

- klau m. -ioù, -ier (1) ferrement.
- C.clou, tr."ferrement, lat.ferramentum".
- GRég.p.406 clac, tr."ferrement, bout de fer, de clou, etc."; clavyer, clauyrou (pl.); p.155 cléau, ar c'hléau, tr."tout l'attirail d'une charrière sans distinction"; PELletier.clac, claw, tr."ferrement en général, toutes sortes d'outils de fer".
- MOA.p.138 klao, kleo (m.) "s'applique à tout instrument en fer et signifie attirail"; klaiou, kleiou (pl.).
- (2) arme.
- Jer.ms.p.1452 (n.145) hep clou dyr en tyryen ez gear Marheven preux; p.282 sant è clau da-n douar ... e-m disquaras.
- klauenn f. -où bout de fer, ferret.
- GRég.p.327 claoñ akuietenn, tr."fer d'éguillette"; clao akuietou (pl.); p.406 lakaat claoñn war un akuietenn.
- klauetenn f. -où bout de fer, ferrement.
- C.(DEB).p.348) clouetenn, tr."fer de laz".
- PELletier.p.144 claweten, tr."fer d'une aiguillette".
- klauiañ v. ferrer, garnir de fer.
- PELletier.clawet "signifie proprement ferré, enfermé, étant le participe passif de clawa" (pp. et inf.).
- GON.klac, klacia (inf.).
- VALL.p.300 klaua, klaui, tr."ferrer"; klaui, tr."ferrer le poisson" (inf.).
- klauier m. -où (1) étui à épingles, à aiguilles.
- C.clouyer, tr."espinglier, lat.spinterium".
- GRég.p.360 clauyer, tr."étui à mettre des épingles"; clauyerou (pl.).
- (2) clavier.
- GRég.p.172 clauyer alc'houezioù, tr."clavier, ce qui sert à joindre plusieurs clefs ensemble"; clauyer an touchennoù, tr."clavier d'orgue, de clavocin, etc."
- klauier-birou m. carquois.
- SKET.III p.49 kemerout a reas ur saozh en e glauier-birou.
- klauieret pp. (cheveux) frisés au fer.
- VALL.SUP.p.82 klauieret (T.).
- klauistre f. -où pari.
- GRég.p.694 clauistre, tr."pari, gageure"; clauistreou (pl.); clauistre, clouistre (V.); clauistreou, clouistreou (V.) (pl.); lakaat clauistre, tr."parier"; lakaat coustete (V.); p.445 clauistle, clauistre, tr."gageure"; coustete, coustete (V.);

- cousteleñu, coustleñu (V.) (pl.); ur glaustle, ur glaoustre; ur foustle, ur oustele (V.); me a laka dek skod e clauistle; PELletier. clauistle, tr. "gagueure, pari"; L'Arm-p.268 coustelé (f.), tr. "pari"; p.166, tr. "gagueure"; cousteléyeu (pl.); lakaat coustelé, tr. "parier".
- ISV.p.410 souden e vin pinvidik, clauoustre, e renk an deputeed a-barzh nebeut amzer.
- DIHU-1906 koustelé, Tinig ?
- klaoustreañ v. parier.
- GON.klaoustréa, tr. "gager, faire une gagueure" (inf.); IAI.p.22 ur majisian all, Simon, a glaoustras pignat en aer dre e nerzh e-unan (3 prêt.); CBF.p.73 me glaoustfe barver ar roue ne ve ket evit c'hoari outañ (3 cond.I).
- klaoustreer m. -ien parieur.
- GON.klaoustréer; klaoustréerien (pl.).
- klapad m. -où gorgée.
- VALL.p.339 klapad (m.).
- klapadenn f. -où gorgée.
- VALL.p.339 klapadenn (f.).
- klapañ v. avaler d'un trait, laper.
- VALL.p.70 klapa, tr. "boire avec bruit comme les chiens, laper" (inf.).
- klapennad f. -où tape, soufflet, gifle.
- TDE.BF.klapennad (m.), tr. "tape ou petit coup donné".
- VALL.p.727 klapennad (f.), tr. "tape"; p.702, tr. "soufflet".
- klapez m. (1) bouche.
- VALL.SUP.p.23 klapez, tr. "bouche (mot populaire)".
- (2) (pluriel, -clien) badaud.
- VALL.SUP.p.23 klapez (L.); klapezeien (pl.).
- klapezenn f. -où (1) bouche.
- VALL.SUP.p.23 klapezenn, tr. "bouche (mot populaire)".
- (2) personne bavarde.
- MOA.p.35 ar brasañ klapezennou a vez ar frankañ o genou (pl.).
- klas m. -où classe.
- Qu.II p.34 clacq, pe bandez, tr. "classe, ou bande".
- GReg.p.172 clacq, tr. "classe, école, classe, parlant des matelots pour le service des vaisseaux du Roi"; clacqou (pl.); mont d'ar c'hlaqz, mont e clacq, tr. "aller en classe"; L'Arm-p.61 classe (m.), tr. "classe (terme de marine)"; classou (pl.); BD.5571 ho

- skiantoù, hoc'h eus akuizitet bemdez en ho clasio (pl.).
- VALL.p.127 klas, tr. "classe d'école".
- klasad m. -où contenu d'une classe.
- VALL.p.127 klasad (m.), tr. "le contenu, les enfants d'une classe".
- klasel a. classique.
- VALL.p.127 klasel.
- klaselezh f. classicisme.
- VALL.p.127 klaselez (f.).
1. klask m. -où recherche.
- J.p.46-b na chemmet da ober clascq an oan paschal.
- PELletier. clask.
- EKG.II p.125 anat oa din oan dizoloet hag edo ar c'hlaqz war va lerc'h; KLV.p.31 abalamour da se eus kement a glask dezhañ.
2. klask v. -et chercher.
- C. clascq, tr. "acquérir, chercher, lat. queri, adipisci" (inf.); clascquet, tr. "acquis, lat. adeptus" (pp.); G.385 da clascq goasquet (inf.); Jer. PELletier. p.808 (n.456) oar abec clascq pardon (inf.); M.464 eznet ouz clascq ho boet (inf.); B.n.39 quae ... da clascq diff ... mecherouryen (inf.); J.p.189 gant queuz bras e-m-eux ef clascquet (pp.); p.187 nen d-eu huy ... a clascquaf (1 prés.); p.186 piou a clascquez te ? (2 prés.); p.71 Jesus ... eo a clascquomp (4 prés.); p.70 leveret fresq piou a clascquet (5 prés.); Nl.n.108 pan clascquent Doue (6 imparf.); B.n.41 clascq ... an re guelhañ (2 imparf.); n.457 clascquet bizier (5 imparf.); n.471 me gourchemenn ... ez clascquet tachou (5 fut.); n.71 me preder ... ef-fe un termen auegant ... ez clascquemp ... an fondamant (4 cond.I).
- GReg.p.161 clascq (inf.); PELletier.p.143 claski, tr. "chercher, rechercher, querir" (inf.); claskit (5 imparf.); L'Arm-p.56 classque, classquein (inf.); RP.p.384 clascq a rin va silvidigezh (inf.); SG.f.76-b petra a glesquet ? (5 prés.); DJ.p.30 piv eo a clascques (2 prés.); p.50 neb a clisquint (6 fut.).
- TDE.BF.p.432 o klask labour emaut 'ta ... ? (inf.); LLB-271 tra ma'c'h eas da glah tan (inf.).
- (2) chercher (à), essayer (de).
- Pm.n.111 oz clascq miret na ve mam roe an mor enoret (inf.); J.p.184 ... ouz an pobl man ..., a clascq ... ma disober (3 fut.); p.23-b ... ma-z clasccont ... ma disober (6 prés.); Qu.p.56 ne clisquint netra emet (lenn; nemet) ma troumplaff (5 prés.).

- NG-357 o clasq lazho Jezuz (inf.); BD.742 o clasq kavot afer ouzhoc'h (inf.).
- TDE.BF.p.432 ... on act eus ar gêr ... da glask gounit va zamm (inf.); SST-p.167 ar re a glask bet (= bout) pinvidik a gouezh o tentasion (3 prés.).
- DIHU-1905 p.45 klaskein a reas ... difenn a leskiñ ti ar Werc'hoz (inf.).
- (3) mendier, demander (l'aumône, etc.).
- C.clasq ann aluson (inf.); Qu.II p.109 clasq an bouët, tr."mendier" (inf.); Cnf.p.47 ... ez vezo ret doc'h monet da beuañ d'an hospital, pé da clasq ho boet (inf.).
- GReg.p.614 clasq an aluzen, clasq e voued, clasq e dammig boued, tr."mendier" (inf.); L'Arm-p.236 classque an aluzen, tr."mendier" (inf.); BD.402 da vont da glasq va boued (inf.); SG.f.10 me ... hen lakay en ur stad da glasq an aluzen (inf.); MG-p.III dallez o clasq he boued (inf.).
- MMEK.p.9 Salaun a rankas mont da glask e voued (inf.).
- (A) en em glask calculer son coup, prendre ses mesures, se débrouiller.
- B.n.581 dues a gonsq, da hem clasq, ha sco (2 impér.).
- VALL.SUP.p.47 en em glask, tr."se débrouiller" (inf.).
- klasker m.-ien (1) chercheur, celui qui cherche.
- Qu.II p.27 clasquer, tr."chercher".
- GReg.p.161 clasqer; clasaóryen (pl.); L'Arm-p.56 classquour; classquerion (pl.).
- KRL.p.20 ur c'hlasker mat a gav e-lec'h na vez ket.
- (2) mendiant.
- C.clasquer, tr."querer, lat.queritor, questor"; clasqueres, tr."queresse, lat.queritrix" (fém.).
- GReg.p.614 clasqer; clasqéryen (pl.); clasaour (V.), tr."guez"; L'Arm-p.236 classquour; classquerion (pl.); BD.346 clasquer.
- SAG.p.108 ... ez omp holl klaskerien (pl.).
- klasker-bara m. klaskerien-vara mendiant.
- VALL.p.460 klasker-bara; klaskerien-vara (pl.).
- klasker-boued m. klaskerien-voued mendiant.
- MOA.p.339 klasker-boed.
- klasker-chañs m. aventurier.
- MOA.p.132 klasker chans.

- klaskerezh m. (1) recherche.
- GON.klaskérez, tr."action de chercher, de quêter, de mendier.
- (2) mendicité.
- GReg.p.614 clasqérez; clasqereh (V.); L'Arm-p.236 classquereah (f.); classquereahen (pl.).
1. klav m.-où noeuñ.
- GReg.p.655 clav; clavyou (pl.).
2. klav Voir klaou.
1. klaviañ v. nouer.
- GReg.p.661 clavya (inf.).
2. klaviañ Voir klaouiañ.
- klaz m.-où tranchée creusée à la pelle.
- PELLetier.p.144 claz, tr."selon M.Roussel, est l'endroit d'un champ, ou d'un jardin, où l'on cesse de bêcher, ce qui fait comme une fosse ou crevasse".
- VALL.p.751 klaz (m.).
- klazañ v. (1) faire une tranchée à la pelle.
- PELLetier.p.144 claza, tr."selon M.Roussel couper, parlant de la terre, ou faire une tranchée" (inf.).
- (2) crever (en parlant d'un abcès).
- PELLetier.p.144 claza, tr."selon M.Roussel) crever, quand on parle d'une apostume" (inf.).
- klec'hin m. terrain rocheux.
- VALL.p.662 klec'hin (V.) (m.).
- kledour m.-où abri.
- VALL.p.3 kledour (m.); SKET.III p.51 ur c'hledour a skourroù ha rusk gwez.
- kledourenn f.-où abri.
- VALL.SUP.p.2 kledourenn (f.).
- kledourenniñ v. abriter.
- VALL.p.3 kledourenni (inf.).
- kledouriñ v. abriter.
- VALL.p.3 kledouri (inf.); SKET.III p.80 eñ eo en deus ... hor c'hledouret, hor maget ha graet war hon tro.
- klefiñ v.-klofet'boiter.
- C.clefiff, tr."clocher du pied, lat.uaricare"; C.(Gloss.p.105) cleffiff (inf.).
- klegereg f.-où endroit où l'on brûle le goémon.
- VALL.SUP.p.87 klegereg.
- klegerek a. rocheux, rocailloux.
- VALL.p.662 klegerek, tr."rocailloux (nom de lieu)".
- kleienn f. brise du soir.
- VALL.p.82 kleienn (Grox, V.).
- kleier pluriel de kloc'h.
1. kleiz a. ou m. (côté) gauche; Voir aussi a-gleiz.
- C.cleiz, tr."sonstre, lat.leua"; Qu.II p.125 an lagat cleiz, tr."l'oeil sonstre";

- III.p.6 an dorn chleiz, tr."la main gauche";
M.1362 an re mat ... a-yel a-n tu dehou, ha-n
re drouc a-n tu cleiz; 3234 cleiz ha dehou;
J.p.140-b an lazr cleyz.
- GRG.p.451 cleiz; clez (T.V.); PELletier.cleiz;
L'Arm-p.170 cleze (m.); DO.p.7 ar skoaz cleiz;
IS-p.31 n'en deus na tu dehou na tu clei.
- EKG.II p.50 he stagañ e ris en-dro da'm skoaz
kleiz; p.242 ar c'habiten en tu kleiz.
- DIHU-1906 p.173 en he dorn klei.
- 2.kleiz m. craie.
- C.creiz, tr."craie, lat.creta"; C.(DEBM.p.256)
cleiz; Qu.II p.39 creiz, tr."de la croye,
ou craie, lat.creta"; p.40 creiz ruz,
tr."croye rouge, lat.rubrica".
- GRG.p.231 cleyz, creyz, croz; L'Arm-p.83
croze (m.).
- SKET.p.130 gwelcadenñ tev-mourbet a gleiz.
- kleizañ v. marquer avec de la craie.
- GRG.p.231 creyza, cleyza (inf.).
- kleizard m.-ed gaucher.
- GRG.p.451 cleizard; cleizarded (pl.); cleyard
(V.); cleyarded (V.)(pl.); L'Arm-p.170
cleyardit.
- kleizardenn f.-ed gau hñe.
- L'Arm-p.170 clezardenn.
- kleizenn f.-où cicatrice.
- C.(DEBM.p.257) creizenn, crezenn; Qu.II p.34
cleizen, tr."cicatrice".
- GRG.p.168 cleyzenn; cleyzennou (pl.); ur
g'heyzenn; PELletier.cleis, clais, clai,
cleiz, tr."cicatrice. Singul.cleizen.
Fluridel cleizennou"; RS.p.243 ... nemet ma
oa chomet ur gleizen en-dro d'e arzorn.
LEVI.13,19 mar gweler ur gleizen menn ... el
lec'h ma edo ar gouli; IAI.p.266 n'eus war
he zal na kleize na roufenn.
- TORN.GWAL.10 p.38 amat eo chomet ar c'h'leizennou
warnañ ha warnon betek hiziv (pl.).
- kleizennañ v. (se) cicatrizer.
- GON.kleizenna, tr."cicatrizer, faire des cicatrices"
(inf.); LEVI.22,22 mar deo dall, pe mac'hagn,
pe kleizennañ (pp.).
- kleizenneg m. kleizenneg homme couvert de cicatrices.
- GRG.p.168 cleyzenneg (pl.).
- kleizennec a. couvert de cicatrices.
- C.(DEBM.p.257) creizennec, crezennec,
tr."lat.stigmaticosus".
- GRG.p.168 cleyzennec.
- kleizennerezh m. cicatrization.
- GON.kleizennerezh (m.).

- kleizennus a. cicatrisant.
- GON.kleizennus.
- kleiziad m.-ed, kleizidi gaucher.
- C.cleizyat, tr."gauchard, lat.mantinus";
C.(Gloss.p.105) cleihat.
- GRG.p.451 cleizyad; cleizidy (pl.).
- VALL.p.331 kleiziad; kleizidi, kleiziaded (pl.).
- 1.klemm m. ou f.-où plainte.
- C.(DEBM.p.347) clém; Qu.II p.132' clémm, tr.
"plainte, ou complainte"; N.478 mont e-m rout
hep cafout clém a grif; N.627 ne gra quet
clém; J.p.101 na vez clém ... a heman a gret
bremen?; M.281 ha-n curun flam a-m pen, e-m
clém, eff he tennas; Cnf.p.66 rac m'am eus
bet lieus clémou touchant an tra-sé (pl.).
- GRG.p.728 clémm, tr."plainte, action de se plaindre;
plainte en Justice"; clémmou (pl.); ober ur
glémm, lakaat ur glémm, tr."faire, ou dresser
une plainte"; PELletier.clém; clémou (pl.);
L'Arm-p.288 clémm (m.); clémmou (pl.); RS.p.244
e-lec'h ober ... ho clém ouzh an dud ... en em
glemmit ouzh mamm Doue; RP.p.2 ar glém-se.
- BAZ.p.674 un niver bras a dud ... a reas o c'h'lem
d'ar Gouarner; LBM.p.60 hag eñ dous evel un
oan, ne ra ket ur glémm; GBF.p.64 kae da gaout
ar barnet d'ober klemm; MGZ.p.143 pebezh
clémou a bep tu! (pl.); SST-p.XI' a-gaoz ...
d'o hlemou (pl.).
- DIHU-1905 p.112 klemmeu truezus (pl.).
- 2.klemm v.-et (1) (se) plaindre.
- C.clém, tr."soy complaindre, lat.queri" (inf.);
C.(Gloss.p.105) clémmaff, tr."redarguer" (inf.);
Qu.II p.131' clémm, tr."plaindre"; p.132'
en em clémm, tr."se plaindre"; clémm è poañ,
tr."plaindre sa peine" (inf.); N.1922 ne tal
quet clém (inf.); 344 ouzouch en hoz drem
me-m-em clém (3 prés.); Jer.ms.p.1449 (n.101)
un coz grach ... oz he em clém (inf.); Cnf.p.66
gulet à graff an den paour ... oz clém (inf.).
- GRG.p.727 clémm ur re bennak, tr."plaindre quelqu'un";
en em glémm, tr."se plaindre" (inf.); terrupl
e clémm gant e zroug, tr."il se plaint beaucoup
de son mal" (3 prés.); PELletier.clém; en em
glém (inf.); L'Arm-p.288 clémmein; en glémmein
(inf.); RP.p.382 ar seurt tud-se ... pere ...
a deu da glém ha da lavaret ne c'hellont mui
(inf.); p.390 ar valeüruzec-se a zistroas eta
d'e gaout oc'h en em glém outañ (inf.);

BD.1060 ne deus na broc'h na dorn, holl e clem warnezhe (3 prés.); 1794 va uno, ... ez eo ac'hanon e teu d'en em glem bromañ (inf.); DJ.287 e c'hwazañ gant anken, hep clem nag ober brud (inf.); IS-p.8 soufriañ a galon vat ha hep em glem (inf.).

MGK.p.101 un den tec'hor ..., en ur glem doanius war e stad (inf.); p.131 porak ouzhin-ne dont da glem ... ? (inf.); BBR.p.62 eostig-noz, klem a vouezh uhel (2 impér.); SST-p.109 podiñ evit an holl hep lavarot droug na clem a hini (inf.).

----- (2) porter plainte (contro), accuser, blâmer.

J.p.112 clemet vihet, mar lequet contredy (pp.); p.112-b dirac da drom, len e-z clem an re-nan (3 prés.); B.après-n.405 Dioscurus a clem e morch ouz an Pronost (3 prés.).

BKG.II p.258 n'eo ket evit ho klem nag evit ho tanall (inf.).

klemmadeg f.-où plainte (collective).

SKRT.III p.66 dre selaou pizh e klever klemmadeg c'hoarzed Kantanos.

klemmadenn f.-où plainte.

GRG.p.728 clémadenn, tr."plainte dolente"; clémadennou (pl.).

BAM.p.6 hep ober clemaden ebet; MGZ.p.87 hag e c'houzañv hep an distorañ clemaden.

klemmadur m.-ioù plainte.

L'Arm-p.288 clémadurr (m.); clémadurreu (pl.).

klemmasenn f.-ed personne qui se plaint toujours.

VALL.p.564 klemmasenn (T.), tr."personne qui se plaint (familier)".

klemmer m.-ien (1) celui qui se plaint.

C.clemer, tr."complainneur, lat.querullus".

GRG.p.728 clématr, tr."un homme plaintif, qui se plaint toujours"; cléméryen (pl.).

----- (2) plaignant (en justice).

VALL.p.563 klemmer; klemmerion (pl.).

klemmagan m.-où élégie.

VALL.p.245 klemmagan.

klemnichadenn f.-où pleurnicherie.

VALL.p.567 klemnichadenn, tr."(un) pleurnichement".

klemnichal v. pleurnicher.

C.climischat "et goleff, tout ung"; C.(Gloss.p.105) climichat (inf.).

GRG.p.161 clémichat, clémichal, tr."chesmer, genir, criailleur, se plaindre, comme les petits enfants chagrins et dégoutés" (inf.);

L'Arm-p.56 clémichein, clémichale, clémichatt, tr."chesmer, gémir, se plaindre en petit enfant dégouté" (inf.).

klemmicher m.-ien pleurnicheur.

GRG.p.728 clémicher, tr."un homme plaintif, qui se plaint toujours"; L'Arm-p.288 clémichér, tr."enfant plaintif".

klemmicherezh m. pleurnichement.

VALL.p.567 klemmicherezh (m.).

klemmus a. plaintif.

C.(DEB.p.347) clemyus, tr."complainant"; C.(Gloss.p.105) clémus, tr."injurieux".

GRG.p.728 clémus; ur vouezh clémus; L'Arm-p.288 clémuss.

LLB-1821 mouezh ar Rouanez yacuank, klemus, dous ha sklintin; BKG.II p.45 ar vouezh klemuz ha truezus am boa klevet; HTC.p.44 komz war un ton klemuz; MOA.p.167 gwrac'h klemuz, gwrac'h padus.

klemvan m.-où gémissent.

GRG.p.728 clémvan, tr."plainte, lamentation"; clémvanou (pl.); p.299 clémvan, tr."doléance, plainte".

klemvanus a. gémissant, plaintif.

GRG.p.299 clémvanus, tr."dolent".

klenk a. bien à sa place, bien rangé.

VALL.p.515 klenk, tr."en ordre"; p.38 kargañ klenk, tr."arrimer".

klenkañ v. (1) arranger, ranger, mettre à sa place.

BKG.II p.13 ... e chomjomp ... da burañ hor fuzuilhoù, da glenka mat hor poultr hag hor boledoù (inf.).

VALL.p.515 klenka, klenkañ, tr."mettre (des choses) en ordre" (inf.).

----- (2) serrer, ramasser.

EN.449 me gleinquou aour, arc'hant (3 fut.).

VALL.p.563 klenka (T.), tr."mettre dans peu de place" (inf.).

----- (3) cacher.

MOA.p.153 klenket en deus e alc'houez ouzh e dud (pp.).

kleñved m.-où (1) maladie, mal.

C.cleuet entre quic ha crochenn, tr."maladie entre cuir et char"; C.(DEB.p.347) cleffet, cleffuet, clevet; C.(Gloss.p.105) clefuet; Qu.p.106 clefuet, tr."maladie"; p.102 vn gouall cleuet eo; p.26 pesceurt cleffet à deus-hi ?; II p.31 an cleuet tomm, tr."chaud mal, lat. febris ardens"; Fm.n.154 an tut claff hoz (lenn : ho) clefuet ... ha (lenn : a) remedas; n.250 mar maru da eneff en cleffet; M.1276

an abbat Agathon, a het try dez bezet en cleuet ; G.1102 ne d-eus mwy guenef a clevet ; 1048 cleffet garou ; 40 cals a clevedou (pl.) ; Jer.ms.p.1446 (n.46) ... a un dra en grahe ... a-n cleffet se cuyt ; p.1447 (n.64) da clasq ... an mezec ... oz salvo oz cleffet ; p.1449 (n.90) so coezet e clevet azgas ; N.75 ... ma-z off leun creff a pep cleffet ; 1602 ... ma-z of coezet e-n cleffet man ; 1664 coezet e cleuet hac aet camm ; 1854 aet eo digueneff ma cleffet ; B.n.189 non d-eux cleffuet e-n bet man na ue froalset, curet glan gant heman ; J.p.36-b ho enef so hep nep clefvet ; Nl.n.314 a pep clenffet ho remedas ; Cnf.p.8 cleuffet ; p.2 yachat an cleffeuioù (pl.) ; Do.p.47 poan an cleuet ; Dnal.p.118 pa vezo gant clevet affliget e-r bet-ma.

GReg.p.594 cleaved, clēved ; clēvejou (pl.) ; c'linuēd, c'leñhuēd (V.) ; c'linuēdēu, c'leñhuēdēu (V.) (pl.) ; PELletier.c'clēvet ; L'Arm-p.226 c'leinhūēt (m.) ; c'leinhūēdeu (pl.) ; D0.p.59 poanioù ar c'hlenvet ; NG-602 gwall clenuet ; RP.p.387 Doue a zegasas ... ur c'hlenvet marvel d'ar marc'hadour ; p.84' pa edo en e glēvet marvel ; p.400 ... e c'hallhe bezañ kaoz da glēvejou bras (pl.) ; BD.376 c'clēvet ; IS-p.8 c'linhuēdeu, trubuilhoù a erru ganimp (pl.) ;

SST-p.78 c'clēvet ; p.103 ar h'linuēdeu (pl.) ; LLB-1549 gant c'clēvet ul loen e-tal tagiñ ; 1219 e-pad e glēvedeu (pl.) ; HTC.p.44 ur c'hlenvet euzhus ; CBF.p.58 n'eus forzh pegen paour eo, distag eo diouzh pep c'clēvet ; MOA.p.128 pakañ c'clēvet diouzh un all ; MGK.p.102 gwelot hoc'h eus ho mignoned, darn marv, darn toc'hor, ha darn gant ar c'hlenvet ; p.XLI daou-ugent mil den a oa marv gant ar c'hlenvet-se ; MGZ.p.176 hag a glēvejou n'eus ket er broioù pell-se ? (pl.) ;

DIHU-1908 p.174 ur h'clēved didruez ; Ebrecl 1906, p.III c'vit digoll ar boizanted ag al loened a gollont gant c'clēvedeu (pl.) ; 1906 p.188 c'clēvedeu ... aescoc'h da barraat c'vit da gas kuit (pl.) ; SKRS.p.132 mervel a reas diwar ar c'hlenvet he doa gouennet hoc'h-unan digant Doue ; SKFT.III p.22 hadenn an holl c'clēvedou (pl.) ;

----- (2) affliction, douleur.

Nl.n.104 dre grace en dygacet a-n cnff, da ducn

clenffet ; J.p.160 pebez ancquen so e-m enef, pebez lef ha pebez clefvet ; p.180 Rouanes an nef, gra joa ... goude da clefvet.

kleñved-mor m. scorbut.

GReg.p.851 clēved-vor ; c'leñhuēd-mor (V.) ;

kleñvedour m.-ien pathologiste.

VALL.p.540 k'leñvedour.

kleñvedouriezh f. pathologie.

VALL.p.540 k'leñvedouriezh.

kleñved-red m. épidémie.

MOA.p.245 k'leñved-red (m.) ;

kleñved-sec'h m. phthisie.

L'Arm-p.283 c'leinhūēt sēh (f.) ;

kleñved-tomm m. fièvre chaude.

GReg.p.411 clēved tom ; c'linhuēd tuēm (V.) ;

L'Arm-p.196 c'leinhūēt-tuēm (m.) ;

EKG.II p.170 o zad hag o mamm, sammet o-daou ... gant ur barrad c'clēved tomm.

kleñved-uhel m. haut mal, épilepsie.

C.cleuet uhel, tr."le haut mal, lat.epilepsia".

kleñvedus a. (1) maladif.

C.clevedus, tr."maladif, plain de maladie, lat. morbosus" ; C.(DEBM.p.347) clevedus.

----- (2) qui provoque des maladies.

L'Arm-p.457 c'leinhūēduss, tr."morbifique".

kleñvel v. klanvet (1) tomber malade, être malade.

C.cleuell, tr."maladier ou estre malade, lat.ogrere, egrotare" (inf.) ; N.1301 meurbet dihaot ha claffet ez-edy (pp.) ; Em.n.265 eyn ... a claf quon scaff ha-n affuat (3 prés.) ; J.p.167-b pan en consideraf, ez marvailhañ dreiz af na clavañ me (1 prés.) ; p.192 pan clafvif ha pan mirvif (1 fut.) ;

GReg.p.594 c'clēvel, clēvel, tr."tomber malade" (inf.) ; c'clēvet (pp.) ; PELletier.p.143 c'clēvi, c'clēvel, tr."être ou devenir malade" (inf.) ; L'Arm-p.226 c'clannein, tr."tomber malade" (inf.) ; BD.1080 ar roue ... p'ehini zo c'clanvet (pp.) ;

HTC.p.4 frouezh gwezenn ar vuhez a dlec miret outo da c'clēvel ha da vervel (inf.) ; BAZ.p.10 da benn nebet amzer e c'clanvas (3 prés.) ; GBI.p.168 me zo klanvet gant ur c'hlenvet hag a zo diromed (pp.) ; II p.162 ha pa glanvfenn, nep forzh ne ran (1 cond.I) ;

----- (2) (s')affliger, être affligé.

N.1208 ho perchenn ... so oz gouclaf quon claffet (pp.) ; Nl.n.458 dre fet pechet Eva ... ez oamp clauet (pp.) ; B.n.410 m-e groay dreiz aff claffret (pp.) ; n.475 quent discizaff me he claffo (3 fut.) ; n.485 ober dezey scaff e-z claffuo (3 fut.) ;

kleñvien mpl. malades.

Ca.n.31 ... ez dinaou an eol ... he relegou santell, pchony a a-gra (?lenn : gra) saluo en clivfiyon a pep cleuet.

1. kler coll.-enn glace, surface glacée ; cf. skler.

C. clezrenn "et sclacou, tout ung" (sgf.); Qu.II p.78 clezr, tr."glace".

GReg.p.459 clezrenn, tr."glace qui couvre la superficie de l'eau" (sgf.); clezrennou (pl.); ar mor a oa kompez, evel ur planken, hag heñvel ouzh ur glezrenn (sgf.); PELletier. clezr, tr."glacé"; clezren (sgf.).

SKET.III p.23 strobotiñ er bernioù arc'h, riklañ war ar glorenn (sgf.).

2. kler coll.-enn ; klorad coll. barreaux, plats (d'uno clais).

GReg.p.154 clezrad, clezr, tr."les barres (de la charrette)"; clezren (sgf.); PELletier. clezr "selon M.Roussel, signifie les branches ou perches, dont on fait les clais. Et selon que m'en a assuré un charpentier Breton, ce nom se donne aux deux grosses pièces qui soutiennent & fortifient la clais"; clezren (sgf.); clezrou, clezrennou (pl.).

klerañ v. (1) glacer à la surface.

GReg.p.459 clezra, tr."glacer, se glacer, parlant de la surface de l'eau et des autres liquours" (inf.); nepred ne zeu ar gwin-ardant strilhet da glezra (inf.); PELletier.p.147 clezra, tr."glacer" (inf.).

SVE.RC.3 p.80 pa glar an dour da c'houl Varzhin, ez a ar goañv war benn e c'hlin (3 prés.).

----- (2) glacer (les mains, les membres).

GBI.p.266 an avel a zo kriz, va daouzorn zo klezret (pp.).

klereg gg-i, -où amas de glace, champ de glace.

klereg-vor gg. kleregi-mor, kleregoù-mor banquise.

VALL.p.57 klereg-vor; kleregoù-mor, kleregi-mor (pl.).

klorenn f. vasière.

L'Arm-p.466 clairaenn (f.).

kloronnañ v. glacer à la surface.

GON.kloronna (inf.).

klorenn-vrennid f. klorennoù-vrennid sternum.

VALL.p.709 klorenn-vrennid (f.).

klaret a. clairet.

Qu.p.120 vn chopinat guin clacret.

klarinetezenn f.-où clarinette.

VALL.p.127 klarinetezenn.

klarinetezenn m.-ien clarinettiste.

VALL.p.127 klarinetezenn.

kleron m.-où clairon.

Qu.II p.34 cleroun à bresel, tr."clairon de guerre"; M.1431 dre'n Aeff e-pep queffuer ez cleuher an cleron; 256 bede'n eff ez-a son ha ton ho cleronou (pl.); Jer.ms.p.1449 (n.94) trompyllou presant a-randon, yy oll dyson ha cleronnou (pl.). BBR.p.198 ton ... a rin war va c'hleron; GBI.II p.170 monezh ur c'hleron.

klet a. (1) à l'abri, abrité. NL.n.140 clet d-e goasquadaff. GReg.p.6 lec'h cled, tr."abri à couvert du vent, de la gelée"; PELletier. clet, tr."qui est couvert & à l'abri"; lec'h clet, tr."lieu à l'abri, où il ne fait pas froid".

SKET.III p.85 ur c'hornig kled.

----- (2) (?) à l'abri du besoin, riche.

N.269 tut clet parfet ez hoz pedaf; Jer.ms.p.1454

(n.192) Autrou clet.

kleuadem f. lin préparé pour la quenouille.

VALL.p.610 kleuadem (f.).

kleuiñ v. préparer (le lin) pour la quenouille; cf. tleuñv.

TDB.BF.kleui, tr."carder avec la main" (inf.).

VALL.p.610 kleui (inf.).

kleuk a. (1) rustre.

VALL.p.668 kleuk.

----- (2) niais.

TDB.BF.kleuk, tr."badaud".

kleur m.-où, -ioù attelloire, cheville qui fixe les traits du cheval au timon.

GReg.p.154 ar c'hleür, cleür, tr."le limon, ou l'atteloir (de la charrette)"; cleürou (pl.).

MOA.p.127 kleur (m.), tr."attelloire"; p.171

kleür (m.), tr."cheville du limon des charrettes";

EKG.II p.176 al loen kleür.

VALL.p.44 kleur (m.), tr."attelloire"; p.427 kleur.

kleür (m.), tr."limon de charrette (proprement

cheville qui retient les traits)"; VALL.SUP.

p.32, tr."cheville sur le brancard de la

charrette (et, par extension, timon).

1. kleuz a. (1) creux.

C. creux, tr."idem, lat. cauus".

GReg.p.233 cleus, tr."creux, vuide, soit naturellement,

soit par art"; creus (V.); p.343 lec'h cleuz,

tr."enfoncement, cavité, lieu creux"; p.427

poull cleuz, tr."fosse profonde"; L'Arm-p.84

cruss.

LBM.p.30 ur wezenn gamm ha kleuz.

MMEK.p.9 n'en doa ... evit ti nemet ur wezenn gleuz.

----- (2) (eau) claire, transparente.

VALL.p.126 kleuz eo an dour (T.), tr."l'eau (de la rivière) est claire (familier)".

2. kleuz m. -ioù creux, cavité, profondeur.

Qu.III p.3 an cleus an lagat, tr."le creux de l'oeil, lat. peluis oculi, oculi cauum".

p.7 an cleus an troat, tr."le creux du pied".

GReg.p.140 cleuz, tr."cavité"; p.343 cleuz, creuz tr."enfoncement, cavité, lieu creux"; cleuzyou, creuzyou (pl.); ur c'hleuz, ur c'hreuz.

MMEK.p.11 e kleuz ar wezenn.

3. kleuz m. -ioù fossé, fossé et talus.

C. cleuz, tr."fosse, lat. acger, fossatum";

C.(DEBM.p.347), tr."mur de terre".

GReg.p.427 cleuz, tr."fossé, élévation de terre au tour des champs, des prez, etc.";

cleuzyou (pl.); cle (V.); cleveu (V.)(pl.);

PElletier.cleuz, tr."fosse, fossé, creux.

Et parce que l'on fait la clôture des champs, de la terre du fossé, ... on nomme cleuz la haye"; p.145 cleuz "selon le nouveau Dictionnaire, est un fossé; mais ce Dictionnaire étant d'un homme exact, il est à croire que c'est une dialecte, qui prononce ainsi pour cleuz"; L'Arm-p.162 clay (m.), tr."fossé, élévation de terre au-tour d'un champ"; cléyvu (pl.).

EKG.II p.9 sevel a dlec ... war ur c'hleuz ;

p.115 sevel a ris ouzh ar c'hleuz ; p.2

kleuziou freuzet (pl.); GBT.II p.54 petra

er c'hleuz-se a glaskit ?; KRL.p.17 ar

c'hleunia (pl.).

DIHU-1908 p.7 ar ar hle ; MONA.p.17 ar gworjeoù

kele'hiet gant kleuzio koadek (pl.).

kleuzadur m. -ioù creusage, creusement.

GReg.p.234 kleuzadur, tr."l'action de creuser".

kleuzañ, kleuziañ v. (se) creuser.

Qu.II p.39 cleusy, tr."creuser, lat. caurare,

incaurare" (inf.).

GReg.p.234 cleuz (inf.).

MGZ.p.207 ... e teuas e zivjod da gleuz (inf.);

p.223 ur bez ... cleuzet e-barzh ar roc'h (pp.).

SKBT.III p.111 kleuzia fezier a rejont (inf.).

kleuzder m. cavité.

C. creusder, tr."caute, chose creuse ou concaue,

lat. cavititas".

kleuzenn f. -où (1) arbre creux.

M.317 charoign ... é quichen coz cleusem.

GReg.p.233 cleuzenn ; cleuzenned (pl.); kozh cleuzenn ; kozh cleuzenned, kozh cleuzennou (pl.).

MMEK.p.X tra ma sav ouzh ar c'hozh kleuzennou you

spouronus ar gaeuenn (pl.).

----- (2) vieille femme décapitée.

VALL.p.169 kleuzenn (T.).

kleuzeur m. ou f. -ioù (1) lampe.

C. creuseul, tr."croissel lumiere de nuit, lat.

crucibolum"; C.(Gloss.p.133) creussoul ;

Nom.p.166 (Gloss.p.133) creuseul, tr."lampe".

GReg.p.560 cleuzeur, creuzeul, tr."petite lampe de

cheminée, où l'on brûle de l'huile de poissons";

p.472 likit eoul, pe lard, e-barzh er c'hreuzeul,

tr."mettez de l'huile, ou de la graisse, dans le

greset"; PElletier.cleuzeur, creusel, creuseul,

creusel, tr."sorte de lampe que l'on suspend

par un petit crochet".

EKSo.25,37 ober a ri ivez seizh kleuzeur ; 27,20

evit ma losko bepred ar c'hleuzeurion (pl.).

VALL.p.416 kreuzel, kleuzeur (f. et m.), tr."lampe";

krezol (V.)(f.); KOND.p.25 enaouet eo ur wech

c'hoazh ar kreuzel.

----- (2) creuset.

GReg.p.234 cleuzeur, tr."creuset, petit vaisseau de

terre cuite, où l'on fait fondre et calciner

l'or"; p.555 Doue a zeu da amproiñ an den just

gant pep seurt kontroliezh, e-giz ma'c'h

amproer an acur e-barzh er c'hleuzeur.

VALL.p.169 kreuzel (m.); kreuzeliou (pl.).

kleuzeur-straed m. ou f. réverbère.

VALL.p.658 kreuzel-straed, kreuzer-straed (f.).

kleuziadeg f. -où réfection en commun des fossés.

VALL.SUP.p.81 kleuziadeg ; kleuniadeg (T.).

1. kleuziañ Voir kleuzañ.

2. kleuziañ v. faire des fossés avec talus, enclorre de

fossés avec talus.

GReg.p.427 cleuzya, cleuzyat, tr."fossoier, ou fossoier,

enclorre un champ, etc. de fossés" (inf.);

PElletier.p.145 cleunia, tr."fossoyer, faire des

fossés"; p.146 cleiat (V.)(inf.); L'Arm-p.162

cléyatt, cléyain (inf.).

kleuzick a. concave.

VALL.p.140 kleuzick.

kleuzier m. -ien celui qui fait les fossés.

GReg.p.427 cleuzyer, tr."fossoier, ou fossoier,

faiseur de fossés"; cleuzyéren (pl.); cléyourn

(V.); cléyournon, cléyournan (V.)(pl.);

L'Arm-p.162 cléyourn.

1. klev Voir klaou.
 2. klev m. sens de l'ouïe.
 PELletier. clew "que l'n prononce Cler de deux syllabas, dont la premiere est fort courte, l'ouïe, la faculté ou l'acte d'entendre, le sens de l'ouïe".
klevéd m. sens de l'ouïe.
 Qu. III p.100 an cleuet, tr. "l'ouïe"; Fm.n.155 da-n dut bouzar ez rente ho cleuet; Cnf. p.27 non pas aré an cleuet, hogan dré an attouchamant.
 GReg.p.682 ar c'hlévod, tr. "ouïe, un des cinq sens"; L'Arm-p.262 cléhuett; RP.p.54' ar pec'hedou hoc'h eus komtet dre ar c'hlevet.
 MGZ.p.XX rein a ra ... ar c'hlevéd d'ar re vouzar.
klevodoniczh f. acoustique.
 VALL.p.8 klevodonicz (f.).
klevodoniour m.-ien acousticien.
 VALL.p.8 klevodoniour.
klevidigezh f. ouïe, fait d'entendre.
 C.(DEBM.p.248) cleauidigez, tr. "ouyement, lat.auditus".
klevout v. (1) entendre. ouïr.
 C. cleauet, tr. "oyr. lat.audire"; C.(DEBM.p.247) cleauvet, cleauot (inf.); Qu. II p.61 cleuet, tr. "escouter"; III.p.70, tr. "ouyr" (inf.); G.196 clevet (inf.); N.467 clefhuet (inf.); M.380 ne prissent da respont ... na cleuet ouz da cry (inf.); Fm.n.42 cleuet hoz hous ma mall ha-m loff (pp.); G.4 ME m'ous y dreou clevet (pp.); N.150 me a-z requet ez vezo cleuet ma pedenn (pp.); B.n.50 pan cleuaff ... ez eu diff gourchemenn (1 prés.); n.275-ne cleuez na ne guez hent (2 prés.); Jer.ms.p.1446 (n.46) mar cleu pylat, e-m punnyso (3 prés.); Gk. II p.112 nep ho cleau a-m cleau (3 prés.); B.n.395 a no cleuet huy (5 prés.); J.p.222-b un trette, a guylis hac a clevis me (1 prés.); Jer.ms.p.1448 (n.81) na cleusot (2 prés.); p.1444 (n.16) pan clevas (3 prés.); B.n.131 a huy ... a cleuas comps a un Doe nep a crocas an eff (3 prés.); Jer.ms.p.1456 (n.228) a cleusoch (5 prés.); Fm.n.94 pan cleusont (6 prés.); J.p.25 comset y dif, ma ho cleuif (1 fut.); B.n.755 ne cleuy nob mat digant y (2 fut.); Jer.ms. p.1449 (n.95) ma-z clevo (3 fut.); M.1641 nouse n-o ansaffo, no cleuo ouz ho loff (3 fut.); N.211 duct goncf ... ma-z cleuimp

- ... hoz reson (4 fut.); Jer.PELletier.dict.ms. (n.A.228) hac ez clevhet e quezhlou (5 fut.); B.n.670 m-oz pet ... ez cleuhet ouz ma pedenn (5 fut.); J.p.99 ma-z clevher ma brut ouz yudal (pass.fut.); B.n.234 diouz a cleuhe ez caffè dereat bezaff e-n bet (3 cond.I); N.52 cleo (2 impér.); Fm.n.193 cleau ma leff (2 impér.); n.224 cleu ma pedennou (2 impér.); G.953 Guenole, ma cleau (2 impér.); B.n.487 cleu diff ha sent ouziff (2 impér.); N.1247 cleuet certain, christenyen (5 impér.); G.883 sterenn, rosenn an bet, clevet ouz hon pedenn (5 impér.); J.p.46 clevyt youl ma tat (5 impér.).
 GReg.p.350 clévet, clévout, cléout; cleueif (V.) (inf.); L'Arm-p.135 cléuein (inf.); NG-26 cleuet (inf.); RP.p.406 o clevet bemdez an Ofereñn (inf.); CO.p.168 hag e teuan ivez da vezañ maleürs a-walc'h evit clevet outo ha koñsantiñ gant o dezir (inf.); p.83 sur a-walc'h e clevo ouzn ho pedenn (3 fut.); CB.ms.p.8 clevet ouzn va fedenn (5 impér.); BD.477 ar c'hri am eus ganeoc'h cleuet (pp.).
 SST-p.75 cleuein a ront holl ar pedennou a reer dezhe (inf.); LBL-446 kleu a reer poll du-hont ar gurun o tarzhiñ (inf.); BEL-p.II ar pezh o deus bet ... cleuet gantañ (pp.); BAL.p.260 gras din da cleout mat an ofereñn (inf.); MBR.p.16 n'oa ket gaou en doa clevet gant e vab (pp.); MGK.p.102 ... pa ne glevach berad (3 imparf.); LBM.p.194 neb a gar ar Werc'hez Vari a glevo ouzn komzod ken karantezus (3 fut.); BKG.II p.162 kleo mat (2 impér.).
 DIHU-1905 p.45 ar vartolodet em dolpe evit kleuet an ofereñn (inf.); p.81 me kleu ar c'hloc'h (3 prés.).
 ----- (2) sentir, percevoir (une odeur).
 Jer.PELletier.p.146 (n.288) me a clevas huez an rost (3 prés.).
 PELletier.p.146 "j'ai même entendu dire Clevit ar c'hwez man, sentez cette odeur" (5 impér.); NG-1857 cleuet blaz an amprevaned (inf.).
 MBR.p.146 me gleo c'hwez ar c'hriston (3 prés.); IAI.p.266 ne glever ket ganti c'hwez ar marv (pass.prés.).
 TORN.GWAL.10 p.38 ... e kleven ur c'hwez kreñv (3 imparf.).
 ----- (3) en em glevout s'entendre.
 GReg.p.351 en em glévet, tr. "s'entendre, être d'intelligence" (inf.).

DIHU-1905 p.79 tud en deus lakaet en o soñj ...
em gleu etreze (inf.).

kloze m.-ier épée.

C.clezeff, tr."espée, lat.ensis"; C.(LEBM.p.248)
clezeffyou (pl.); Qu.II p.62 clezcu, tr.
"espée"; Nom.p.183 (gloss.p.106) clezeu,
cleze, cleau, tr."glaive"; N.850 a clezef
noaz ho lazaff a menaff; 1422 da-m clezeff
lem; 1429 pep clezof ... an beq anczañ ...
a siniffi ... puissant; NL.n.70 da-n goar
Mary ez voe profecyot ez tresse clezey don
he calon; n.218 calon Mary a voe gryet gant
clezu a ceuz; n.238 gant an clezuff a ceuz
he calon esteuzet; n.479 vn clezcu guen a
diouz ho pen a tennat; J.p.72-b gant dou
clezeff so, ni a scohe oar neze; Jcr.ms.p.1443
(n.6) ung clezeff; Am.Pelletier.p.907 (n.822)
gant ma coz cleze m'o tresse; Fm.n.112
armou, goefryou, clezeffyou (pl.).

GReg.p.358 clezeff, cleze; clezcyer (pl.); cleañ,
clehañ (V.); cleañyer, clehañyer (V.) (pl.);
p.359 dougen ar c'hleze; PELletier.clezoff,
"on prononce aujourd'hui clezô"; clezhier
(pl.); cleañ (V.); L'Arm-p.138 cléan;
cléaniérr (pl.); DO.p.72 ur c'hleze terrupl
a doullas he c'halon; NG-1510 e glehan;
1680 gant clchane neb a skoze; RP.p.11'
ur c'hleze a geuz; CO.p.88 tud armet gant
bizhier ha gant clezier (pl.); BD.4285
c'hoari ar cleve; 2866 un ael gant ur
clenve a zevy d'e zibonnañ; 3316 clenveio
(pl.); SG.f.15 e-keit ha ma pado an dir a zo
e beg va c'hleze; f.29 tennomp hon cleveioer
(pl.).

EKG.II p.94 e gleze a oa gantañ en e zorn;
BBR.p.74 e gleze noazh a zic'houinas; MBR.
p.264 hennezh zo ur c'hleze gantañ; GBI.
p.366 comp-ni hon-daou d'ar Prad Nevez, evit
c'hoari un taol kleze; p.374 comp-ni da
c'hoari ar c'hlezeio (pl.); II.p.214 n'oa ket
aet mat war an trouzoñ, 'plantjont ennañ o
c'hleveio (pl.); LLB-36 ur hlean; 574 holl
an dud ... a glevas ... an eil ouzh egile o
tarzhañ gleanier (pl.).

DIHU-1905 p.92 an taolou glean; ibid. on e zorn
ur glean lemm.

klezead, klezeiad m. klezeidi bretteur, gladiateur.
GReg.p.118 clezcyad, tr."bretteur"; p.459, tr.
"gladiateur"; clezcydy (pl.); p.359

clezeffiyad, tr."homme d'épée"; clezeffidi (pl.).
SKET.III p.69 an daou glezeiad.

klezeiad m.-où coup d'épée.

SKET.III p.100 rak ma kouezhe warno kontelladoù,
gouglezeiadoù, klezeiadoù (pl.).

klezeiata v.-et manier l'épée.

SKET.III p.104 ne vezo hini gwelloc'h dorniet da
glezeiata (inf.).

klezeiataer m.-ien bretteur, escrimeur, gladiateur.

VALL.p.271 klezeiataer, tr."escrimeur"; p.336, tr.
"gladiateur"; SKET.III p.104 mestr-klezeiataer.

klezeiataercozh m. escrime à l'épée.

VALL.p.271 klezeiataercozh, klezeiataercozh (m.).

kleze-meur m. glaive, claymore.

NOTK.p.22 an darn vuiañ eus Kelted ar vro-se a viro
c'hoazh ... armoù tud o gouenn, dreist-holl
ar c'hleze-meur houarn.

klezeour m.-ien bretteur, gladiateur.

GReg.p.118 cleañour (V.), tr."bretteur"; p.459,
tr."gladiateur"; cleañouryon, cleañouryan (V.)
(pl.), tr."bretteur, gladiateur".

klezier pluriel de kloz.

klik m.-où eric.

MOA.p.138 klik, tr."bâton mobile qu'on met sous une
charrette, pendant qu'on la charge, pour
soulager le cheval de timon".

kliked m.-où loquet.

GReg.p.583 cliquead, tr."loquet, planche de porte";
cliqueadou (pl.); PELletier.cliket, tr."loquet
de porte ou de fenestre".

----- (2) croc-en-jambe.

VALL.SUP.p.44 kliked (m.).

klikedañ v. fermer au loquet.

GReg.p.583 cliqueada (inf.).

klim s. climat.

C.clim, tr."clime, lat.clima".

klimich coll.-enn copeaux.

VALL.SUP.p.46 va merc'h, kac da gerc'hat klimich
da stlank ar skiber.

clin-brec'h m. coude.

PELletier.clin brec'h (V.); L'Arm-p.79 clin bréc'h (m.);
clinieù (pl.).

clin-gar m. genou.

L'Arm-p.79 clin garre (m.).

clinriad m.-où coudée.

L'Arm-p.79 clinniatt (m.); clinniadeu (pl.).

klipenn f.-où crête; cf. kribonn.

GReg.p.233 cripeñ, clipon (V.), tr."crête,
excrescence de chair sur la tête des coqs,

et des poules"; cripeññu, clipennu (V.) (pl.);
 PELletier.p.182 "Le nouveau Dictionnaire
 porte Clipen, crête"; L'Arm-p.84 cripenn,
clipenn (f.); cripennou, clipennou (pl.).

klipenn-ar-char f. devant de la jambe.
 PELletier.p.182 clipen ar-gar, tr."Le devant de
 la jambe"; L'Arm-p.189 cripenn ar garre,
 tr."L'os du devant de la jambe ou le
 devant de la jambe".

klipennek a. muni d'une crête.
 GReg.p.253 clipennecq (V.), tr."crête, qui a une
 crête, comme l'allouette, le coq, le dragon,
 la morue, etc."; L'Arm-p.84 cripennecq,
clipennecq, tr."crête".

klisiñ v. effleuror. écorcher superficiellement.
 GReg.p.323 clivya (Bas-L.), tr."effleuror,
 enlever un peu la peau" (inf.).

klisiñn f.-où tangente.
 VALL.p.726 klisiñn (f.).

klisius a. tangente.
 VALL.p.726 klisius.

klistoer s.-clister.
 C.clistoer, tr."clistère, lat.clistor,clisterium".
klitenn f. morve.
 VALL.p.481 klitenn (V.) (f.).

klitennek a. morveux.
 VALL.p.481 klitennek (V.).

kloarec m.-ed, kloarec (1) clerc.
 C.kloarec, tr."clerc, lat.clericus"; M.3346 c
 explicaff ... mar kloarec vo ... ne galhe
 den ; 461 ne queff kloarec na lyc ; Pm.n.175
kloarec pe lic ; N.1064 m-en groay kloarec
 da presec pep lectur ; J.p.167 Gamaliel, huy
 so kloarec bras e-n dra-se ; Ml.n.79 bras eo
 he kloar s' memoar pep kloarec ; Cnf.p.a/4 da
 bep kloarec à quement a desir bezaff bellegyen.
 GReg.p.173 kloarec, tr."clerc, qui est tonsuré";
kloarizer (pl.); kloareca (V.); kloarigenn
 (V.) (pl.); PELletier.kloarec ; L'Arm-p.61
kloaréc, tr."clerc, ecclésiastique".

GBl.p.44 ar c'hloarek.
 ---- (2) clerc, commis.
 GReg.p.173 kloareca, tr."clerc, commis, scribe de
 gens de Justice"; kloareven, kloarigenn (pl.).
 ---- (3) séminariste.
 TDE.BF.kloarek, tr."séminariste".
 DIHU-1905 p.60 kloarec, studiour pe skolaer";
 p.59 kloarec (pl.).

kloaregiezh f. cléricature.

C.kloaregiez, tr."clergie, lat.clericatus".
 GReg.p.172 kloaregiez ; L'Arm-p.61 kloareguiah (m.).
 SST-p.252 er stad a kloareguiah.

kloastr m.-où cloître.
 C.kloastr, tr."cloître de religieux ou de
 religieuses, lat.clastrum".

GReg.p.174 kloastr ; kloastrou (pl.); kloestr (V.);
kloestrñ (V.) (pl.); an diabarzh eus ar
 c'hloastr ; L'Arm-p.62 kloestre (m.);
kloestru (pl.).

kloastrañ v. cloître.
 GReg.p.175 kloastra ; kloestreiñ (inf.).

kloastrer m.-ien moine cloîtré.
 C.(DBM.p.248) kloastrer, tr."cloistrier".
 GReg.p.175 kloastrer, tr."cloistrier, religieux qui
 habite effectivement dans le cloître";
kloastrerren (pl.).

klochad coll. mottes (de terre, de beurre).
 VALL.p.482 klochad (V.), tr."mottes de terre enlevée
 à la surface (se dit aussi du beurre)".

klochañ v. glousser.
 Qu.II p.79 klochat, eguis à graff (lenn : gra) an
 yer, tr."glousser, comme font les gelines" (inf.).
 GReg.p.461 klochat (inf.).

kloched m.-où crochet, agrafe, fermoir.
 Qu.III p.11 klochet, tr."crochet".
 GReg.p.236 kloched ; klochedou (pl.); dibotailhañ
 gant ur c'hloched ; p.405 kloched, tr."fermoir";
 L'Arm-p.85 crochette-dilhad (m.), tr."crochet,
 agrafe"; crochette-dilhad (pl.); p.9
crochaitte-dilhad, tr."agraffe".

klochedañ v. agraffer.
 GReg.p.20 klochedañ ; crocheteañ (V.) (inf.);
 L'Arm-p.9 crochaitteañ dilhad (inf.).

1. kloched f.-où lèche de beurre.
 C.kloched amanonn, tr."laiche de beurre".
 GReg.p.566 kloched amanonn ; kloched amanonn (pl.).

2. kloched f.-ed poule qui glousse.
 VALL.p.337 kloched ; kloched (pl.).

klochedez f.-ed poule qui glousse.
 Qu.III p.44 yar klochedez, tr."poule glossante".
 GReg.p.461 yar klochedez, yar klochedez.

klochedezh m. gloussement.
 GReg.p.461 klochedezh.

kloc'h m. kleier cloche.
 C.kloc'h, tr."campane, cloche, sonette, lat.campana";
 Qu.II p.20 bazoulen an kloc'h, tr."batail de
 cloche"; III.p.36 an hiny à souñ hac à
 gouarn an kloc'h (pl.).

- GRég.p.174 cloc'h ; cleyer (pl.) ; cléc'hy (T)(pl.) ; cloc'h (Hte-C.)(pl.) ; clòh (V.) ; clécher, clòheñ (V.) (pl.) ; ar c'hloc'h bras ; PElletier. cloc'h ; cloc'h, cleac'h, clòc'hier "prononcé clòchier ou clòyer" (pl.) ; L'Arm-p.62 clòh ; clécher (pl.).
- MGZ.p.120 pa gleva ar c'hloc'h o soniñ evit an oferenn ; GBL.p.98 lakait ho kleier da son kañvoñ (pl.) ; SST-p.54 a pa soner ar hloh ; LLB-254 son ar hleher (pl.) ; 1675 ar menezioù goloet a vrug gant o hlehier (pl.).
- DIHU-1906 p.191 ar hloh o tiñsal d'ar gousperoù ; 1905 p.39 selaouit ... ouzh mouezh ho klehiér (pl.).
- kloc'had m.-où son de cloche.
- GRég.p.174 clòhad (V.) ; clòhadeù (V.) (pl.) ; ur hloh (V.) ; L'Arm-p.62 ur hloh evit an oferenn-bred, tr."un son pour la Grand'Messe".
- DIHU-1906 p.125 klòhad kreiz-onderv a sonas en iliz-parrez.
- kloc'hadur m. agacement (des dents).
- GRég.p.18 clòc'hadur an dent.
- kloc'hañ v. agacer (en parlant des dents).
- GRég.p.18 clòc'ha an dent, tr."agacer, les dents" (inf.) ; PElletier.clòc'ha, clòha, clòssa, tr."agacer les dents" (inf.).
- kloc'hdi m.-où clocher.
- VALL.p.128 kloc'hdi ; kloc'hdiou (pl.) ; DIHU-1906 p.180 un iliz ... gant ur klòhdi.
1. kloc'her m.-ien (1) sonneur de cloches.
- C. clòcher, tr."celui qui sonne les cloches ou qui les fait".
- GRég.p.174 clòc'her ; clòc'heryon (pl.) ; clòhèr (V.) ; clòcheryon, clòcheryan (pl.) ; L'Arm-p.62 clòhèr ; clòcherion (V.) (pl.).
- DIHU-1906 p.208 ar klòhèr.
- (2) bodeau.
- MKRN.p.39 ar c'hloier kozh.
- (3) fabricant de cloches.
- C. (Voir ci-dessus).
2. kloc'her m.-ioù clocher.
- C. clòcher, tr."clochier, lat.campanile".
- GRég.p.174 clòcher (V.) ; clòcheryoù (V.) (pl.) ; L'Arm-p.62 clòhèr (m.) ; clòhèrètt (?lenn : clòcherou) (pl.).
- kloc'h-guzh m. tocsin.
- GON.FB.p.787 kloc'h-edz.
- kloc'h-galy m. tocsin.
- BKG.II p.133 ar c'hloc'h da ober kloc'h-galf.

- kloc'hig-skouarn m. kleierigou-skouarn boucle d'oreille
- GRég.p.709 clèyerrigou-divscoñam, tr."pendans d'oreilles" (pl.).
- SKET.p.147 kleierigou-skouarn (pl.).
- klod m. gloire, renom.
- TDE.BF.klod (m.), tr."réputation, renommée (ancien)".
- NOTK.p.49 ker rihan a dennas war hec'h anv ur c'hlod divarvel.
- klodad m.-où portée, couvée.
- TDE.BF.klodad (C.) (m.), tr."couverte" ; ur c'hlodad yer munut.
- VALL.p.166 klodad (-evnedigou), tr."couverte" ; p.576 klodad (m.), tr."portée d'une femelle".
- klodañ v. avoir ses petits (en parlant d'une femelle).
- VALL.p.553 kloda (inf.) ; klodet eo ar wiz, ar giez (pp.).
1. kløer m.pl. clercs.
- C.(DEBM.p.248) cløar ; N.523 clør ha beleyen ; 1084 cløuer ; J.p.85-b cløar (var.cløuer) ha tut lic ; NL.n.312 an cløuer bras ; M.117 coulx cløar ha tut lic ; G.565 e-n ker-man ez ous ho quen colous cløar ; Jer.ms.p.1445 (n.30) cløuar ; Gk.II p.123 an cløuer à disco, né vezo quet hep quen egiaté ho hunan, hoguen iuez cuit disquif ho nassaf.
- GRég.p.173 cløër ; ar c'hloër, tr."les Clercs, le Clergé" ; L'Arm-p.60 cløèrr ; NG-125 partabl, tud ha cløer ; BD.5560 cløer yaouank.
- KAS.p.1 kozh sonioù kløer, leun a orged.
2. kløer coll. feuilles (de choux, de pommes de terre).
- VALL.SUP.p.76 kløer.
- kløerdi m.-où séminaire.
- TDE.BF.kløer-di (m.).
- MMEK.p.V kelennor er c'hloerdi bras ; BAHE.6 p.7 kløerdi binan Plougerneve.
- kløerel a. clérical.
- VALL.p.127 kløerel.
- kløereler m.-ien clérical.
- VALL.p.127 kløereler.
- kløfet participe passé de kløfiñ.
- kløge f.-où cuiller à pot.
- GRég.p.239 coçcloa "et par corruption Coçcle, cløcuc", tr."la cuillier de pot" ; ar coçcloa ; PElletier.coçcloa, coçcic "selon que me l'a appris le F.Gregoire, est la grande cuilliere du pot, ou marmite".
- kløgor coll.-enn bulles, ampoules.
- Nom.p.221 (Gloss.p.100) cløgoron, tr."bouteille ou bouillon, lat.bulla" (sgf.) ; p.61 cløgor, tr."yeux du fromage".

- GRég.p.35 clogoren, tr."ampoule, petites bouteilles pleines de vent qui se font sur l'eau quand il pleut ; ampoule, ou, ampoulette, petite éclovure qui vient aux pieds en marchant, ou aux mains en se brûlant, et qui est ploinc d'eau"; clogoren (pl.); PELletier.
clogor ; clogoren, tr."bouteille que la pluie fait élover sur l'eau" (sgf.);
clogoren (?lem : clogoren) (pl.);
 REméd onep ar c'hlenvet dangerus a so commun etouez an annealet, 1763, Annales de Bretagne 70 p.479 ar c'hlenved-se en em ro da annout ... dre clogoren (pl.).
- HERV.p.18 en ur blavañ ... war clogoren ar poull-tre (pl.).
- klogoren v. (1) former des bulles, des ampoules.
 GRég.p.35 clogorena, tr."s'ampouler, parlant de l'eau, lorsqu'il pleut" (inf.).
 ----- (2) se couvrir d'ampoules.
 LEVI.22,22 mar deo dall, pe mac'hagn, pe kleizennet, pe klogoren (pp.).
- klogori v. former des bulles, des ampoules.
 VALL.p.87 klogori, tr."se former en bulles" (inf.).
- klok a. (1) complet, parfait, accompli, absolu.
 GRég.p.8 cloca, tr."accompli, parfait, sans défaut (parlant des choses)"; un Iliz cloca, tr."une Eglise accomplie"; p.694 en ur feson cloca, tr."parfaitement".
 DEUT.18,13 klok e vezi, ha dinamm gant an Aotrou da Zoue ; IAI.p.260 an Iliz ... ; n'ho deus na kollet na gouezet e diabarzh onni ; hervez ar gwel, ho deus kemeret korf ; klok avat hag a-bezh eo bet furmet gant ho c'hrouer ; MGK.p.11 an ourz ... a oa, war e veno, e zoare klok-meurbet ; MBR.p.36 kreisteiz klok ; MOA.p.103 pomzek vloaz klok.
 ----- (2) droit, d'aplomb.
 BBR.p.180 ur boned du klok war e benn.
 VALL.SUP.p.57 ur pezhiañ huzil a gouezhas klok or podad.
- klokaat v. (se) compléter, (se) perfectionner.
 VALL.p.138 klokaat, tr."compléter"; p.549, tr."se perfectionner" (inf.).
- klok v. glousser.
 VALL.SUP.p.87 klok (V.) (inf.).
- klokennet a. (femme) qui va souvent se confesser aux prêtres étrangers.
- klokted f. perfection.
 VALL.p.548 klokted (f.).

- klokted m. perfection.
 VALL.p.548 klokted (m.); p.306 klokted un oberiadur, tr."le fini d'un ouvrage".
- klokvoud m. absolu.
 VALL.p.4 klokvoud (m.), tr."(l')Absolu".
- klokvoudel a. absolu.
 VALL.p.4 klokvoudel.
- klopenn m.-où crâne.
 M.2292 bech ho pechet ... , peur ditruet vezo eno car ho klopenn ; J.p.74 huy oz bezo car houz klopenn ; p.110 ny a froeso e klopenn.
 GRég.p.231 klopenn ; klopenn (pl.); PELletier.
clopen, tr."toute la tête, ou le seul crâne"; L'Arm-p.83 clopeenn (f.); clopeenn (pl.).
 BARnerien.9,53 un darn maen-milin, a skoas war benn Abimelek, hag a dorras e glopen dezhañ.
 SKET.III p.22 eskern o c'hlopen.
- klopennad m.-où (1) plein un crâne.
 VALL.p.168 klopennad, tr."plein le crâne de (science)".
 ----- (2) coup sur le crâne.
 VALL.p.168 klopennad.
 ----- (3) entêtement.
 GRég.p.351 klopennad, tr."entêtement, opiniâtreté"; klopennad (pl.).
- kloppeneg m. kloppenegien (1) homme qui a un gros crâne.
 VALL.p.168 kloppeneg ; kloppenegien (pl.).
 ----- (2) homme têtue.
 (?) Am.ms.p.1460 (n.505) ur kloppeneg.
 GRég.p.920 kloppenegien, kloppeneged (pl.).
- kloppenek a. (1) qui a un gros crâne.
 VALL.p.168 kloppenek.
 ----- (2) têtue.
 Nom.p.267 (Gloss.p.108) kloppeneg bras, tr."têtue".
 GRég.p.920 kloppeneg ; PELletier.p.149 kloppenec, kloppenoc, tr."têtue, qui a de la tête, opiniâtre, tête dure".
- klopin m.-ed grondin.
 VALL.p.346 klopin (V.) (m.).
- klor coll.-enn (1) coques, cosses, cupules, enveloppes.
 C.(DEBM.p.249) clozrenn, tr."cosse, gousse de fève"; clozrenn faff, clozren faff (sgf.).
 GRég.p.210 clor ; cloren, tr."coque, écorce dure" (sgf.); L'Arm-p.75 clorenn (f.), tr."coque" (sgf.); clorenn (pl.).
 LLB-298 ur gloren moz (sgf.).
 ----- (2) pelures, pellicules.
 GRég.p.709 cloren (V.), tr."pelure, la peau qu'on ôte de dessus quelque fruit" (sgf.);

- L'Arm-p.275 clorënn, tr."pelure" (sgf.).
 LLB-2113 gant lamenn ho kontell rac'hit ... ar
glorën koar tanav ledet ar an toullou.
klorad coll. coques.
 GReg.p.210 clorad (V.); clorad vioù (V.).
klorëz m.-ed blatte, cancrélat.
 VALL.p.93 klorëz, klorëz (V.), tr."cancrélas".
klorënn-ar-penn f. crâne.
 GReg.p.231 clorën ar penn (V.).
 1. klos coll.-enn coques, cosses.
 GReg.p.210 cloz; clozenn, tr."coque, écorce
 dure" (sgf.); cloz-vioù; clozenn-vi, tr.
 "coque d'œufs" (sgf.); p.100 cloz-kistin;
clozenn-gistin, tr."bogue" (sgf.).
 2. klos m.-où tronc mince coupé presque au ras de terre.
 GERIadurig Ernault.klos (m.), tr."petit tronc
 d'arbuste coupé un peu hors de terre";
klosou (pl.).
klot m.-où creux sous la berge (d'une rivière).
 VALL.SUP.p.20 klot (V.) (m.).
klotad m.-où grande quantité.
 VALL.SUP.p.20 klotad (C.V.).
klotañ v. s'adapter, s'appliquer, correspondre.
 VALL.p.9 klotañ, tr."s'adapter"; p.156, tr.
 "correspondre" (inf.); MBJJ.p.323 un daolenn
 ... a ya d'ober anzhi tammigoù marbr ...;
 pa vezont lakact da glotan ervat ... e
 lavarfe an den un daolenn lien (inf.).
klotenn f.-où rime.
 VALL.p.661 klotenn (-werzenn).
klotenn-blouz f. klotennoù-blouz chaumière.
 VALL.SUP.p.31 klotenn-blouz (f.).
klouar a. (1) tiède.
 C.klouar, tr."tiède, entre froid et chaud, qui
 n'est ni froid ni chaud, lat."tepidus";
 Qu.II p.162' clouar, tr."tiède, lat.
 tepidus, egulidus".
 GReg.p.921 clouar; clouhar (V.); dour clouar;
 PELletier.clouar "dans l'usage moderne, se
 dit seulement pour Tiède, ni chaud, ni froid".
 EKG.II p.44 ur bern luda ha glau o'hozh klouar;
 SVE.RC.3 p.60 pa vez an ere'h war an douar,
 ne vez na tomn na klouar.
 KOND.p.27 divrec'h klouar ur plac'hig.
 ----- (2) doux, bienveillant, affable, tendre.
 Qu.II p.156 clouar, tr."souff, ou souff"; Fm.n.49
 ho map clouar; M.3211 an gloar clouar bodo
 nary; Jcr.ms.p.1446 (n.47) pour clouar,
 lavar dyff; p.1456 (n.220) clouar Mary;

- B.n.5 klouar ystear sante Barba; n.498 ma mestr
klouar e trugarez; n.500 y ... ho car quessquen
 (var. quez quen) dispar klouar; J.p.9-b Martha
 ma hoar klouar hegarat; p.82-b ma maestr klouar;
 p.175 douc ha klouar; N.496 an mam hegar
 guerches klouar Mary; NL.n.18 e quer mam
klouar; n.105 ... ez quefsont Roue'n nouar
 peur klouar gat Mary; Nlou.n.563 pan
 voa-se klouar laouaret gant an sant.
 NG-1950 klouar Mab Mari; JV.121 Gwerc'hez ...
 ennoc'h ez eo furmet Jezuz, ho mab klouar;
 153 itron klouar.
 DIHU-1905 p.43 ur verc'hig dous ha klouar.
 ----- (3) frais, ombragé.
 L'Arm-p.164 clouarr, tr."frais, agréable".
 LLB-39 gwazhiou klouar.
 DIHU-1905 p.108 hi a nijas trema hor bro,
 Breizh-Izel, evit kavet koadou klouar.
 ----- (4) tiède, peu zélé, indifférent.
 MGZ.p.XL tommañ a rin kalonou an encoù klouar, o
 reiñ dezho mai a garantez evit Doue; LBM.p.196
 pegen klouar, pegen yen eo ho kalon !
klouaraat v. tiédar.
 C.(DEBM.p.248) clouarhat (inf.); Qu.II p.162'
clouarahat, tr."tiédor, ou faire tiède, lat.
 tepere" (inf.); p.16 clouaraat, tr."attiedy" (pp.).
 GReg.p.921 clouaraat (inf.); clouaraat (pp.).
 MOA.p.154 klouaraat eo an amzer (pp.).
 ----- (2) rafraichir.
 LLB-1658 dour sklaer d'em glouarat (inf.).
 ----- (3) tiédar, avoir moins de zèle.
 IAI.p.255 micherourien ar c'hériou ... a deu da
glouard ha da laoskaat en o c'hreañsoù (inf.).
klouarañ v. tiédar.
 VALL.p.739 klouara (inf.).
klouarded f. tiédour.
 C.(DEBM.p.248) clouardet.
 GReg.p.921 clouarded; clouharded (V.).
 SKBT.III p.60 klouarded an temz-amzer.
klouarder m. tiédour.
 C.(DEBM.p.248) clouarder.
 GReg.p.921 clouarder; ar glouarder eus an dour.
klouarenn f.-ed femme sans énergie.
 VALL.p.256 klouarenn.
klouarion f. temps tiède.
 MOA.p.492 klouarion, tr."l'état de tiède, au physique".
klouarienn f. (1) temps tiède.
 ----- (2) fraîcheur (de la température).
 MG-p.126 reiñ clouarision a pa vezor re domm.

- LLB-794 hadit meur a faouenn evit kavet
klouarizion edan o gwaskedenn.
kloued f. -où (1) claie, barrière.
 C.(Gloss.p.107) clouet, tr."claye"; Nom.p.178
 (Gloss.p.107) clouët, tr."claie"; Qu.II p.34
clouëgou, tr."clayes" (pl.).
 GReg.p.172 clouët, tr."claye, pour fermer un parc";
clouëzeou (pl.); clouët, clouët, clouët (V.);
clouët, clouët, clouët (V.) (pl.); PElletier.
 p.149 clouët, clouët, tr."barrière, herse,
 claye, particulièrement celle qui ferme l'entrée
 d'un champ"; L'Arm-p.61 clud (f.), tr."claye";
cludeu (pl.).
 MOA.p.140 chomet oa e fri war ar gloued, tr."il
 est resté le voc dans l'eau".
 DIHU-1908 p.137 biskoazh n'en doa gallet miret outi
 a vont dre ar c'harzh, e-lec'h heuilh ar saout
 arall dre ar glud vras; NOTK.p.76 klouedou
 (pl.).
 ----- (2) herse.
 Nom.p.242 (Gloss.p.107) an glouet pe an gril, tr.
 "la herse, le grill d'une porte de ville".
 VALL.p.359 kloued (f.); klouedou, klouejou (pl.).
 ----- (3) ridelle à claire-voie.
 VALL.p.660 kloued-karr.
klouedadur m. -ioù hersage.
 VALL.p.359 klouedadur.
klouedaj m. -où (1) hersage.
 GReg.p.492 clouëdic'h, tr."hercement, l'action de
 hercer la terre".
 ----- (2) ridelle à claire-voie.
 VALL.SUP.p.31 klouedaj.
klouedañ v. herser.
 C.clouedat ann (?lenn : an) douar, tr."hercier
 terre, lat.criptare" (inf.); Nom.p.178
 (Gloss.p.107) clouedon da clouedat douar
 (inf.).
 GReg.p.492 clouëdat (inf.); L'Arm-p.184 cludett
 (inf.).
 VALL.p.359 kloueda (inf.).
kloued-draf f. échallier.
 VALL.SUP.p.59 kloued-draf (f.).
klouedenn f. -où (1) claie, barrière.
 Nom.p.146 (Gloss.p.107) clouëdennoù, tr."barreaux"
 (pl.); p.140 (Gloss.p.107) clouëgennoù,
 tr."clayes" (pl.).
 GReg.p.170 clouëden, tr."claye, tissu d'osier,
 etc.; claye attachée au plancher d'une
 cuisine pour y mettre du lard, ou du bœuf à
 fumer"; clouëdennoù (pl.).

- SKET.p.140 brevadeg klouedennou (pl.).
 ----- (2) herse.
 Nom.p.178 (Gloss.p.107) clouëden da clouëdat douar,
 tr."herse".
 GReg.p.492 clouëden, tr."herce, instrument pour
 rompre les mottes sur un champ"; clouëdennoù (pl.).
 ----- (3) natte.
 GReg.p.650 clouëden-golo (skrivet : -colo),
clouëden-valan (skrivet : baëlan).
 ----- (4) ridelle à claire-voie.
 VALL.p.660 klouedenn-garr.
klouedenniñ v. natter.
 VALL.p.490 klouedenni, klouedenna (inf.).
klouederezh m. hersage.
 GReg.p.492 clouëderez, tr."hercement"; L'Arm-p.184
cludereah (m.); cludereahou (pl.).
klouekañ v. goinfrer.
 VALL.p.338 klouekañ (T.).
klouker m. -ion goinfrer.
 VALL.p.338 klouker (T.).
kloukerezh m. goinfrerie.
 VALL.p.338 klouker.
 1. kloz a. (1) clos, fermé.
 B.n.413 en un lech clos; J.p.83 me ya da un fos
clos obscur; Dag.229 hac an porziou clos a
 hast serret; Qu.II p.7 vn briataff clos,
 tr."vne accueillée douce".
 GReg.p.175 clos, tr."clos, qui est bien fermé";
 L'Arm-p.62 clos.
 EKG.II p.120 an nor a oa kloz; p.137 ar porzh a
 zo ur porzh kloz; BBR.p.54 serret-kloz va
 daoulagad; SST-p.35 Jezuz-Krist a sortias ag
 ar bez hep dirañjiñ ar maen pehini a oa
clos-mat àrnezhañ.
 ----- (2) secret.
 J.p.14-b dalc'h clos dez nos an propos so enn ot.
 ----- (3) complet, entier, complètement, entièrement, bien.
 NL.n.11 da-n pastoret e-n nos pan voant clos reposet;
 Pm.n.45 dez nos en clos ma-z repose; n.62
 dihunaf ... he bredeur a guere clos; M.1335
 compsoù Job ... so dyp clos exposet; Jer.ms.
 p.1444 (n.26) an Impalazr a ros dezaff clos,
 ne tros quet, an quemyat ... da monet bode
 Ierusalém; p.1455 (n.215) a lehot tregont
 treated clos.
 CO.p.106 ur vandenn soudarded armet-clos;
 BD.2121 marv-clos eo va buhez; GJ.p.5 setu
 ho servijer prest-clos da bartiañ; SA.f.7
 prest-clos on da ober ar pozh a falloa dooc'h.

- MOA.p.105 kloz e tiazeez ar golo war ar pod ;
GBI.p.272 ar spas eus a seizh miz kloz ;
MBR.p.26 ur e'havell ... goloet-kloz gant ur
goulec'her ; EKG.II p.69 soudarded ... hag int
armet-kloz ; p.278 arc'hantiri ha traoù an
iliz a oa e korn ar jardin kuzhet-kloz.
DIHU-1905 p.85 ur gredañs ... alc'houezet-kloz.
2.kloz m.-ioù, klezier enclous.
GReg.p.175 cloz, tr."clos, parc, ou champ clos";
clozou (pl.); clozyér, clesér (V.)(pl.);
p.339 clos, tr."enclos, espace de terre
enfermé"; clozou (V.)(pl.).
MOA.p.35 grît ur c'hloz on-dro d'ho ti.
SKET.p.21 war un dachennad ec'hon ... en em
astenne ar c'hloz anezho ; p.126 sevel o
zioc, o c'hloziou, o bagou (pl.).
klozadur m.-ioù (1) c'losture, enclous.
L'Arm-p.131 clozadurr (m.), tr."enclos" ;
clozadurreu (pl.).
----- (2) c'losture, fin, conclusion.
VALL.p.128 klozadur.
klozañ v. (1) clore, (se) fermer.
Qu.II p.55 clozaff, tr."clorre" (inf.); J.p.35-b
dre-n tat Adam ... ez voe an barados clozet
(pp.); p.155 hastomp quent noz (lenn ; nos)
da bout clozet (pp.); p.161-b chetu cf e-n bez
gourvezet, clozomp oar nozaf (4 impér.);
NL.n.180 porz an Barados deiz nos a yoa
clozet (pp.); n.141 da hanter nos, pan yoa
hogos clozet (pp.).
GReg.p.175 cloza, tr."clorre, fermer, boucher" ;
clozeñ (V.)(inf.); L'Arm-p.62 clozein ;
DJ.1032 kent ma oa noz clozet (pp.).
HTC.p.55 ar mor ... en em clozaz, hag ar roue
Faraon a voe paket a-zindan an dour (3 prêt.);
DIHU-1908 p.168 ar c'harzh sperm-gwenn a cloz
al Liorzh (3 imparf.); SKET.p.140 ar
c'hele'hind-kirri o kloza ur c'hamp (inf.);
MATH.p.57 n'eus tra all d'ober ... nemet
kloza ar c'hastell warnomp (inf.).
----- (2) (se) terminer, (se) conclure.
CB.ms.p.55 ... pa ne oa ... an tregont deiz clozet
(pp.).
LLB-1880 ho kaezh wenan ... a labour a vintin bet
ken na gloz an deiz (3 prés.).
MMKB.p.VI ne c'hellan ket kloza ar pennad-skrid-mañ
hep trugarekaat ... (inf.).
----- (3) serrer, ramasser, recueillir.
MKRN.p.17 ar segal hag ar c'herc'h ... zo klozet
(pp.).

- klozenn f.-où boite à couvercle.
GReg.p.92 clozenn-amanenn, tr."beurrier, vase à mettre
du beurre"; PELletier.p.148 clozen, tr."boîte
couverte, qui avec son couvercle est à peu près
ronde comme une boule"; clozen amanenn, tr.
"boîte à beurre".
VALL.p.71 klozenn, tr."boite à couvercle (pour le
beurre, etc.)".
klozennek a. (homme) dissimulé.
PELletier.p.149 clozennec, tr."mystérieux & caché";
un den clozennec, tr."un homme dissimulé".
kloziad m.-où enclous.
SKET.III p.11 un dachennad pe ur c'hloziad sakr ;
p.27 klouedoù ... a gevrenn an douar ... en
un niver a gloziadou (pl.).
kluch m. position accroupie.
MONA.p.14 ar bugel-noz, en e gluch war an daol-vaen.
kluchañ v. (1) s'accroupir.
GReg.p.9 clucha, plucha ; clucheñ (V.)(inf.);
PELletier.cloujet, cloujet, tr."racourci, &
accroupi de froid, comme les pauvres mal-vêtus
en hiver" (pp.); L'Arm-p.6 cluchein (inf.).
----- (2) couvrir (une poule).
PELletier.p.150 clucha, tr."couvrir la poule, parlant
du coq" (inf.).
kluchenn f.-ed femme molle et paresseuse.
VALL.p.298 kluchenn, tr."paresseuse".
klucherezh m. accroupissement.
GReg.p.9 cluchérez ; L'Arm-p.6 cluchereah (m.);
cluchereahou (pl.).
kluc'hun m.-ed geigneur.
VALL.SUP.p.86 kluc'hun (V.).
kluc'hunat v. geindre.
VALL.SUP.p.86 kluc'hunat, klec'hinat (V.)(inf.).
kluc'hunenn f.-ed geigneuse.
VALL.SUP.p.86 kluc'hunenn (V.).
klud m.-où perchoir, juchoir.
Qu.II p.95 clut an yer, tr."juchoir".
GReg.p.549 clud, tr."juchoir, ou juc, lieu où les
poules juchent"; clugeou, cludou (pl.);
clud-yer ; mont da glud, mont da c'hud, tr.
"jucher, se jucher, parlant de la volaille";
PELletier.clud, clut, tr."juc, juchoir, ou perche
sur laquelle les poules se reposent pendant la
nuit"; L'Arm-p.208 clud ar yer (m.); cludeu
ar yer (pl.).
EKG.II p.223 klasket e voe er gegin, e-touez ar
c'heuneud, hag e klud ar yer.

SKET.III p.102 spourennoù ..., warno en o c'hud
evned aour; MKRN.p.52 kog Skaer a c'hell
cheñch glud hep lure.

kludañ v. (se) perchni.

Qu.II p.95 clugaff, tr."se jucher" (inf.).

GReg.p.549 clugea, cluda, tr."jucher, se jucher,
parlant de la volaille"; clugeif, cludeif
(V.) (inf.), PELletier.p.150 clugea, cluja,
tr."jucher, se poser sur le juchoir" (inf.);
L'Arm-p.208 cludein, tr."se jucher";
cludein ar yer, tr."jucher" (inf.).

BBR.p.46 ar evnigou, gludet er c'hoad war ar
brankou (pp.).

SKET.p.131 holl vrini ar vro ...; kluda a rejont
war ar gwez tro-dro (inf.).

kludeg f.-où poullailler.

VALL.p.580 kludeg (f.), tr."poullailler"; p.548,
tr."le lieu du perchoir".

kludell f.-où (1) claie.

GReg.p.172 clodell (V.), tr."claye attachée au
plancher d'une cuisine pour y mettre du lard,
ou du beur à fumer"; clodelleu (V.) (pl.);
L'Arm-p.61 cludeell (f.), tr."claye attachée
aux soliveaux pour y mettre du lard";
cludeelleu (pl.); cludeellig (f.),
tr."clayon pour faire égoutter" (dim.).

----- (2) corps de charrette.

L'Arm-p.33 cludell (f.), tr."château de charrette";
cludellen (pl.).

kludenn f.-où gîte.

C.kludenn, tr."lat.cubile".

klufan a. ou m.-ed hypocrite, trompeur.

Am.ms.p.1461 (n.526) allas va cluffan á eun
turban rount.

VALL.p.369 klufan, tr."hypocrite, faux-flatteur,
parasite".

klufanañ v. faire l'hypocrite.

VALL.p.369 klufana (inf.).

klufenn f.-ed femme cancanière et voleuse.

TDE.BF.klufenn "il se dit d'une femme habituée à
fureter dans les maisons sous prétexte de
dire des nouvelles (scandaleuses) et qui, à
l'occasion, emporte quelque objet en cachette";
MOA.p.155 klufenn, tr."cancanière, femme qui
vole, sous prétexte de commérages"; MGK.p.57
piv eo a generas da bried hor glufen ?

klui m. germe d'un oeuf.

Nom.p.371 (Gloss.p.532) clui.

GReg.p.457 cluy.

GON.klui (m.).

klujar f. klujiri perdrix.

C.clugar, tr."perdris, lat.perdrix"; Qu.III p.45
clugar, tr."perdrix"; Qu.II p.127' vn glugar;
Qu.p.38 dispennet an clugezy-man (?lenn;
clugery, tr."entamez ces perdrix" (pl.).

GReg.p.712 clujar; clujiry (pl.); clujvar, clujvar
(V.); clugery, cluhery (V.) (pl.); PELletier.
clujar, "quelques-uns prononcent clujar";
clujiri (pl.); L'Arm-p.277 clujar (f.);
clugeri, cluheri (pl.); SA.f.8-b clugery (pl.);
CB.ms.p.17 clujury (pl.).

GBI.p.4 un tamm kig klujar; ANN.p.9 ar glujar a nij
d'ar c'hoad; KRL.p.21 ur mestr da cheñch park
d'ar c'hujiri (pl.); LIL-1492 ar hlujeri (pl.).

klujar-ruz f. perdrix rouge.

VALL.p.548 klujar ruz, tr."perdrix rouge"; p.58,
tr."bartavelle".

klujar-Spagn f. pintade.

L'Arm-p.285 clujar-Spaign (f.); clugeri-Spaign,
cluheri-Spaign (pl.).

klujar-vor f. klujiri-mor grand pluvier.

GReg.p.733 clugear-vor, tr."pluvier de mer, ou grand
chevalier"; clugiry-vor (pl.).

VALL.p.569 klujar-vor, tr."grand pluvier";
klujiri-mor (pl.).

klujiria v.-et chasser la perdrix.

GReg.p.712 clugerya (inf.); clugeryet (pp.);
PELletier.p.150 clugeria (inf.).

klukad m.-où grande gorgée.

VALL.p.339 klukad (m.).

klukadenn f.-où grande gorgée.

TDE.BF.klukadenn (C.) (f.).

klukañ v. avaler à longs traits.

TDE.BF.kluka, tr."boire à grandes gorgées" (C.) (inf.);
TIL.p.6 ar marc'h, kerkent ha ma welas an dour,
en em lakaas da kluka (inf.).

klun f.-ioù, d.divulun fesse.

C.clun, tr."nage ou rains, lat.clunus"; C.(DEBM.p.249)
diouclun, diocclun (d.); B.n.579 ouz ma clun.

GReg.p.406 clun (V.), tr."fesse"; clunyéu (V.) (pl.);
divulun (V.) (d.); PELletier.clun, tr."les deux
fesses"; "on dit en menaçant les enfans: me
roy deoc'h war ho clun"; L'Arm-p.155 clune (f.),
tr."fesse"; diaglune (d.).

kluzenn f.-où sébile.

VALL.p.681 klujenn, kluzenn, kluzenn (C.) (f.).

koabr coll.-enn (1) nuages.

C.couffablenn, tr."nue, lat.nebula" (sgf.);
C.(DEBM.p.254) couffablenn (sgf.);

Qu.II p.122 coñabren, tr."nuée, lat.nubes" (sgf.); coñabrennou sclañ, tr."nuées cleres" (pl.); Em.n.271 ha-n ol ealez ... dre-n coabrennou (pl.); B.n.350 pan duy a-nn eñf ... oar un coñfabrenn (sgf.).

GReg.p.663 coñfabr; coñfabrenn, tr."nuage, vapeur condensée; nuée épaisse; nue, nuée" (sgf.); PELletier.coñfabr, tr."nuées, nuages"; coñabren (sgf.); "j'ai entendu prononcer Coñnoñabr"; RP.p.137 Salver ar bed o tont ... en ur goabren (sgf.).

HTC.p.11 ar ganevedenn am eus lakaet e-kreiz ar c'hoabr; BBR.p.206 ar c'hoabr; p.30 koabren, kaset gant an avel (sgf.); MGZ.p.51 ur goabren lugernus (sgf.).

MONA.p.18 koabrennou bihan (pl.).

---- (2) (au singulatif) ciel.

Nl.n.249 en coabren brauff ez sauas vn steren; n.141 e-n goabren un steren ... a voe gaelet; n.509 d-oz Map ... chuy gray pedennaou ... bed' e-n coabren (sgf.).

koabrek a. nuageux.

GReg.p.653 coabrecc, tr."nebuleux, couvert de nuages"; coabrecc eo an amzer.

CBF.p.3 koabrek eo an amzer hiziv; MOA.p.169 neñv-koabrek, tr."ciel, région de l'air, ou des nuages".

koabrenniñ v. se couvrir de nuages.

VALL.p.501 koabrenni (inf.).

koabrus a. nuageux.

C.coñfabrus, tr."plain de nuez, lat.nebulosus"; C.(DEBM.p.254) coñfabrus.

GReg.p.653 coñfabrus, tr."nebuloux, couvert de nuages"; PELletier.p.166 coñfabrus, tr."nébuleux, couvert de nuages, sombre".

koach v.-et (sc) cacher.

GReg.p.128 coacha, tr."se cacher"; em coachoiñ (V.) (inf.); L'Arm.p.41 coachoin, tr."se cacher" (inf.); BD.4085 pep hini ... en em daolo en douar d'en em goag (inf.); DJ.p.35 ne ouzon peloc'h ez in da coach ha da achap (inf.).

MOA.p.153 koacha (T.), tr."cacher (en général)" (inf.).

koachet pp. (regard) surnois.

LLB-287 e lagad koachet.

koad m.-où, -eier (1) bois, forêt.

C.coat, tr."bois, forest, lat.silva, nemus"; azr an qcoat, tr."couleure de bois, lat.

coluber; C.(DEBM.p.249) azr an hoat; N.345 pan edomp aman didan coat; 274 an tro voar tro-n qcoat; 294 deom-ny tizmat dre an coatdou (pl.); G.219 e-n qcoat ha-n roch, eval goezet, ez clesquomp hon lech da techet; M.2024 tan an bet man ... é losq ... coadou (pl.).

GReg.p.100 coad; coageu (pl.); ur c'hoat; ur hoat (V.); coédéu (V.) (pl.); PELletier.c'hat, coéd. tr."bois, forêts, arbres non fruitiers"; c'ageou, c'ajou (pl.); L'Arm.p.32 ur hoait; coaidou (pl.); NG-891 coédéu (pl.); BD.2806 me ya dindan ar coat evit en em rekour; 1487 ar coage (pl.).

EKG.II p.154 deomp ... a-dreuz dre ar c'hoat; p.9 e ribl ar c'hoajou (pl.); ANN.p.7 ar c'hoajo (pl.); LLB-39 koedou glas (pl.).

---- (2) bois (matière).

Qu.II p.101 coat vn guele, tr."le bois d'un lic't"; B.n.58 mein ha coat; n.274 a coat pe men e-z quemenas; Dnal.p.16 an Imaich, euz ar Croas ... é metal, pe é coat.

GReg.p.100 coad, coët; PELletier.botou c'hat; L'Arm.p.32 coait; RP.p.80' ar c'hoat sakr euz ar Groaz.

MGZ.p.166 coat see'h; LLB-1322 tammoù koed.

koadat m.-où contenu d'un bois.

SKET.III p.112 ur c'hoadat gwezigou.

koadadur m.-ioù boiserie.

VALL.p.71 koadadur (m.).

koadañ m.-où (1) boiserie.

GReg.p.101 coadaich, tr."boisage d'une maison, charpente"; ar c'hoadaich; coadaih (lenn: coadaich), tr."boisage, menuiserie"; L'Arm.p.32 coadage (m.); coadageu (pl.).

---- (2) garniture de bois.

LLB-102 ur soc'h, ur gontell-vomm ..., ur hoadañ oulm pe derv.

koadañ v. (1) boiser, garnir d'arbres.

GON.koada, tr."planter des arbres, couvrir de bois, d'arbres" (inf.).

SKET.p.18 menoziek eo, koadet-stank (pp.).

---- (2) garnir de bois, de boiseries.

GReg.p.101 coada un ty, tr."boiser une maison" (inf.); L'Arm.p.32 coadain, tr."boiser" (inf.).

---- (3) encadrer (un tableau).

VALL.sup.p.63 koedoin (V.) (inf.).

koad-annez m. bois d'oeuvre.

MOA.p.144 koat annoz.

- koad-diskoultr m. bois de futaie.
GReg.p.443 coad discoultr, tr."futaie, grand bois au-dessus de 40 ans".
- koad-drailh m. bois à fendre, à couper.
GReg.p.101 coad-drailh, tr."bois de fonte".
- koadez f.-i,-où forêt.
VALL.SUP.p.80 koédeez (V.)(f.).
- koadek a. (1) boisé.
G.coadek, tr."bucheux, plain de boys, lat. nemorosus".
NIVe.13,21 mar deo druz pe distuz an douar ; mar deo koadek pe digoadek.
SKEE.p.118 a-dreuz da c'houelce'hioù koadek an Europ.
----- (2) ligneux.
GReg.p.101 coadek, tr."boisoux, terme de jardinier"; L'Arm-p.32 coaidék, tr."boisoux".
- koadenn f.-où (1) pièce de bois.
GReg.p.101 coadenn, tr."pièce de bois longue et à proportion étroite"; coadennou, coadennod (pl.).
----- (2) bois (de la Croix), arbre.
SST-p.45 repariñ dre ar goaden ag ar groaz an drouz en doa graet Adam dre ar goaden difennet.
----- (3) petit pont de bois.
GReg.p.738 coadenn, tr."petit pont de bois, arbre équilibré sur lequel on passe un ruisseau".
- koadenn-gouarc'h f. chénevoite.
L'Arm-p.428 coaidenn coarh (f.).
- koadesk a. ligneux.
VALL.p.427 koadesk ; p.681 sec'h-koadesk, tr."très sec".
- koad-gwerzhidi m. fusain (bois).
GReg.p.443 coad gwerzhidi, tr."fusain, arbrisseau".
- koad-hanoch m. bois scié en rondins.
VALL.p.664 koad-hanoch.
- koad-houarn m. palissandre.
VALL.p.526 koad-houarn "d'après V.".
- koad-kign m. bois écorcé pour faire le tan.
GReg.p.101 coad-kign, tr."bois pelé, dont on a pris l'écorce pour tanner le cuir" ; p.708, tr."pelard".
- koad-kren m. tremble (bois).
GReg.p.937 coad kren ; coad kren (V.) ; L'Arm-p.389 gwezenn coaitt-creinne.
LLB-652 ar spenn ag ar koad krein.
- koad-kroaz m. sapin (bois).
LLB-812 ar wezenn koad kroaz a sav bet ar c'hogus.

- koad-losk m. bois de chauffage.
VALL.p.71 koad-losk.
- koad-materi m. bois de charpente.
GReg.p.101 coad-materi, tr."bois de charpente, bois propre à bâtir" ; p.618, tr."merrin, bois à bâtir, bois d'ouvrage".
- koad-med m. taillis.
GReg.p.101 coad-med, tr."bois taillis".
- koadour m.-ien (1) forestier.
VALL.p.313 koadour.
----- (2) bûcheron.
VALL.p.86 koadour ; koadourien (pl.).
- koad-peilh m. bois écorcé pour faire le tan.
VALL.p.725 koad-peilh.
- koad-red m. bois qui pousse sur les souches des arbres d'une haie.
TDE.BF.koat-red.
- koad-rez m. bois sans noeuds.
VALL.SUP.p.81 koad rez, tr."bois franc".
- koad-tro m. bois nouveau.
SVE.RC.1, p.248 hep ar skodoñ hag ar c'hoat-tro 've muioc'h kilvizien hag a zo.
VALL.SUP.p.81 koad-tro, tr."bois qui n'est pas franc".
- koad-uhel m. bois de futaie.
GReg.p.443 coad uhel, tr."futaie, grand bois au-dessus de 40 ans".
- koadus a. plein de bois.
C.(Gloss.p.111) coadus.
- koagadeg f.-où ensemble de croisements.
VALL.p.171 koagadeg (f.), tr."croisement".
- koagadenn f.-où croisement.
VALL.p.171 koagadenn (f.).
- koagal v. croasser.
GReg.p.236 coagal, coagat, goagal (inf.).
NOTK.p.144 brini o koagal (inf.).
- koagan v. bosseler.
GReg.p.105 coaga, coagri, tr."bossuer, faire une bosse à de la vaisselle" (inf.) ; coaguet eo ar staen, coagret eo ar staen (pp.).
- koagenn f.-où bosselure.
GReg.p.104 coaguenn, tr."bosse à la vaisselle" ; coaguennou (pl.).
- koagenniñ v. (1) bosseler.
VALL.p.73 koagenni, tr."se bosseler" (inf.).
----- (2) estamper, repousser (un métal).
VALL.p.273 koagenna, koagenni, tr."estamper" (inf.).
- koagerezh m. croisement.
GReg.p.236 coaguérez, goaguérez.

koailh f.-ed caille (oiseau).
 C.coailh, tr."caille, lat.calia"; C.(Gloss.p.109)
coiall; Qu.II p.26 vn coailh, tr."vne caille".
 GR.p.129 coailh; coailhed (pl.); ur c'hoailh,
 ur goailh; PELletier.coailh; coaillet (pl.);
 L'Arm-p.42 coailh (f.); coaillett (pl.);
 CB.ms.p.18 ar choil; CB.546 ar haoil.
 HTC.p.55 bandennoù laboused hag a reer coaillet
 anezho (pl.).
 VALL.p.90 koailh (f.); koailhed (pl.).
koailheta v.-et chasser la caille.
 PELletier.p.157 coailletta (inf.).
koailhin v. cailler.
 GREG.p.129 coailheñ (V.) (inf.); L'Arm-p.42
coailleñ, tr."cailler, aigrir (parlant du
 lait)" (inf.).
koajel s.; millin koajel moulin à roue verticale.
 PELletier.millin koajel, tr."moulin dont la rouë
 qui est à l'eau, tourne perpendiculairement,
 & l'essieu horizontalement".
koan f.-ioù souper, repas du soir, cène.
 C.coan, tr."souper ou cene, lat.cena"; Qu.III p.19
coan, tr."le souper"; M.466 da coan; J.p.50
 dare eu coan; p.19 da Coan, pan voe debret
 ... an oan; p.64 pan oa debret coan; Jer.
 ms.p.1446 (n.44) debret hoz coan mar querec;
 Dnal.p.149 goude ar coan eux an oan.
 GREG.p.881 coan, tr."souper"; coaniou (pl.);
coen (Hte-C.,V.); coenyau (Hte-C.) (pl.);
coenyau (V.) (pl.); ur goan gaer hon eus bet;
 PELletier.coan; L'Arm-p.364 coenn (f.);
coennyau (pl.); NG-1620 pan doa Jezuz ouzh
 (skrivet: dch) coen; SG.f.88-b pa oa
 debret coan.
 EKG.II p.82 debret oa koan; p.142 lakaat a rejont
 azañ dezho ... ur goan eus ar re wellañ;
 TDE.BF.p.432 ar paotr, debret mat e goan
 gantañ; KEB.p.6 fin oa da goan; p.5 ...
 e oa ar vevelien all gant o c'hoan;
 MGZ.p.155 goude ar goan diwezhañ; LEB-2095
 Ar-lerc'h e goan; GBI.p.132 me a wel el
 liorzha va mamm, o troc'hañ kaol da ober
koan; p.472 pa oa o c'hoaniou debret (pl.).
 DIHU-1905 p.49 goude koan; HERV.p.20 bez' e vin
 er gêr da vare koan.
koaniañ v. souper.
 C.(DEBM.p.249) coanyaff, coaniaff, coanaff (inf.);
 Qu.II p.93 coanyaff da coanyaff, tr."inuitier
 à souper" (inf.); Qu.p.117 hac ez plig

guenech breman donet da coaniaff (inf.); p.118
 incontinent ha ma e-m-bezo coaniet (pp.);
 J.p.6 pan coan ... tut seven guen ech (3 prés.);
 p.5-b guen eoch e-n dez man ez coanif (1 fut.);
 p.6-b coaniomp gant af (4 impér.); Cnf.p.32
 an heny à tard nos quent an lun eguit coanyaff
 (inf.).
 GREG.p.881 coanya; coenyau (V.) (inf.); L'Arm-p.364
coennyau (inf.); SG.f.88 pa oant o coania (inf.);
 Qu.p.75 ar sal ma coanias gant e Ebstel (3 prés.).
 TDE.BF.p.435 kentañ a zo da ober eo reiñ dezhañ da
coania (inf.); LBM.p.19 un deiz ma cant bet o
koanian o-daou (inf.); MGZ.p.147 goude bezañ
coaniet (pp.); MOA.p.131 a-benn ma vezo
koaniet din (pp.).
koanlec'h m.-ioù réfectoire, lieu où l'on prend le souper.
 C.(DEBM.p.249) coanlec'h, tr."lat.cenaculum".
koant a. (1) joli.
 C.coant, tr."joly, lat.comptus"; C.(DEBM.p.249) coant;
 Qu.II p.20 coant, tr."beau"; p.93, tr."ioli";
 Pm.n.248 cof queyn ez breyno eff so coant;
 M.868 vn merch coant; 1527 eno ez recit coant;
 Qu.p.23 vn mapiq coant eu; p.132 o (= ho)
 trugarecat, plach coant; p.22 limmit ho bonet,
 hac anclinit coantic, tr."ostez vostre bonnet &
 vous enclinez honnestement" (dim.); Am.ms.p.1460
 (n.524) caez out sur isquis, un Adonis coant;
 Am.PELletier.p.231 (n.735) chetu dirollet va
 chapelet coant; p.615 (n.781) honnez so
coanticq (dim.).
 GREG.p.543 coant, coent, tr."joli, approchant du
 beau, qui plaît"; coant tra !, tr."la jolie
 chose !" (sup. pour exclam.); PELletier.
coant, tr."beau, bienfait, agréable, joli";
 L'Arm-p.206 coennte; coentéd un dra !, tr.
 "la jolie chose" (exclam.); BD.935 dimezelled
coant; 1685 ken coant ha ma komzit, ez oc'h
 un ltron vras; SG.f.59 o, sellit coanta den gant
 e rokedenn hir ! (sup. pour exclam.); SA.f.27-b
 o, coantet ur mevel ! (exclam.).
 MGK.p.56 koant on ha yaouank c'hoazh; MOA.p.106
koant-distailh, tr."admirable (ne s'applique
 qu'aux personnes)"; koant-hardizh, tr."très beau";
 BBR.p.58 un dousig koant, eus ar c'hoanten
 (positif et sup.); GBI.p.486 Ivona an Hamon,
koanta plac'hig 'zo e Leon (sup.); II p.6
 kan din-me, berjerenn, kan din da son goantan
 (sup.).

- (2) ontier, entièrement.
B.n.71 an fondament coant hac antier ; N.325 da gulet coant ho carantez ; M.5167 coant hep santaff hep anaff na caffao ; 3350 prest noncstant ho bout coant an hoantou.
- (3) cher.
BD.3151 va breudeur coant, kredomp dezhañ ; 4728 te, va den coant.
- (A) koantoc'h 'zo, 'zo koantoc'h qui plus est.
MBR.p.164 koantoc'h 'zo, ar roñfl ... ; p.140 ... eget marc'h ebet eus a Gernev hag eus a Leon, zo koantoc'h.
- koantaat v. enjolliver.
GReg.p.347 coantaat, tr."enjolliver, rendre plus joli" (inf.); coanteët (pp.).
- koanted f. beauté, gentillesse.
GReg.p.543 coanted, tr."jolivetez, gentillesse".
- koantenn f.-ed jollie fille.
HERV.p.17 ar baotred ne dint nemet genacouien mar chomont hep teurel evezh ouzh ur goantenn evelvoud ; DIHU-1908 p.168 ur goanten e oa.
- koantig m.-ed (1) belette.
GReg.p.88 coantig ; coantigued (pl.).
- (2) écureuil.
GReg.p.322 coantig ; coantigued (pl.).
- koantigellou nl.enjollivement.
VALL.p.258 koantigellou.
- koantiri f. beauté, gentillesse.
Qu.II p.20 coantiry, tr."beauté".
PElletier.p.151 "M.Roussel écrivait Coanteri, formositas".
- MGK.p.70 ma vije koanteri kar-tost da vadelezh ; MOA.p.38 n'eo ket blev melen ha koantiri eo a lake ar pod da virviñ ; SVE.RC.1 p.400 a skiant hag a goantiri eo pinvidik a-walc'h pep hini.
- koantiz f. (1) beauté, gentillesse.
GReg.p.543 coantiz ; coëntiz, tr."jolivetez, gentillesse" ; p.87 coënticiz, coanticz, tr."beauté" ; PElletier.p.151 coantis, tr."beauté" ; L'Arm-p.172 coantisse, coenttisse (f.), tr."gentillesse".
- KOND.p.26 bepred e vo ennout ... yaouankiz ha koantiz.
- (2) amitié, amour.
J.p.12 nep ... ; dre coantis, na pris quet rei da-n peuryen ; p.27 diou coantis ha diou union so en och ordrenet ; p.196 ma Maestr ... nep ... gant coantis dispar a-m care ; Nl.n.416 dre coantys.

- (3) parure.
Pm.n.259 da clasq coantys d-e queffrysa.
- (4) (pl.-ed) amante, fiancée.
GReg.p.31 coantiz, tr."amante" ; p.87, tr."une beauté, une maîtresse" ; coantized (pl.).
- ANN.p.9 danvez-mab ar Roue hag e goantiz.
- koar m. cire.
C.coar, tr."cire, lat.cera" ; Qu.II p.34 coar, tr."cire" ; N.902 e coar.
- GReg.p.170 coar ; coër (V.) ; coar gwerc'h, tr."cire vierge qu'on tire des ruches sans avoir passé par le feu" ; mui a win a zispigner er pirc'hirinajou eget a goar ; PElletier.coër ; L'Arm-p.60 coaire (m.) ; NG-555 evel ma teuz ar houer ; RP.p.60 evel ma teuz ar c'hoar dirak an tan.
- EKG.II p.51 va fennad goulou koar ; LLB-1638 sammoù koer ha mel ; MGZ.p.229 un delienn goar.
- koaracher m.-ien cireur.
VALL.p.125 koaracher.
- koarad m.-où charrée.
GReg.p.154 coërad (V.), tr."charrée, cendrée qui reste sur le cuvier, après la lessive coulée" ; L'Arm-p.33 coairatt (m.).
- koaradiñ v. garnir (un chaudron) de charrée.
VALL.p.113 koaradiñ (T.) (inf.).
- koaradur m.-ioù cirage.
VALL.p.124 koaradur.
- koaraer m.-ien cirier ; cf.koarer.
L'Arm-p.60 coairaer ; coairerion (pl.).
- koaraj m.-où cirage.
VALL.p.124 koarach, koaraj (m.).
- koarañ v. (1) cirer.
C.coaraff, tr."cirer, lat.cerare" (inf.).
GReg.p.170 coara ; coërañ (V.) (inf.).
- (2) (se) transformer en cire.
VALL.p.126 koarañ (T.), tr."tourner en cire (actif)" ; koari (T.), tr."tourner, se tourner en cire" (inf.).
- koarek a. cireux.
GReg.p.170 coarecq, tr."qui appartient à la cire" ; daoulagad coarecq he deus ar wrac'h pikouzek-hont ; PElletier.coarecq, tr."qui est de cire ou ciré".
- koarell f.-où semelle.
C.coazrel, tr."carrel de soliers, lat.pictacium" ; C.(DEBM.p.249) coazrell ; C.(Gloss.p.111) cozrel.
GReg.p.857 coazrell, tr."semelle" ; coazrellou (pl.) ; PElletier.coarell, tr."les semelles, ou le dessous d'un soulier".

koarellañ v. mettre une semelle (à).
C.(Gloss.p.111) hoazrellaff, tr."semeller" (inf.).
GReg.p.857 coazrella, tr."mettre des semelles" (inf.).

koareller m.-ien corroyeur.
Nom.p.312 (Gloss.p.111) cozroller.
GReg.p.226 cozroller; cozrelléryen (pl.).

koarenn f.-où (1) pain de cire.
GReg.p.170 coarenn; coarennou (pl.); PElletier.
p.151 côaren, tr."un pain de cire".
LLB-2148 an diaz ag ar goeren.
----- (2) personne sans franchise, hypocrite.
VALL.p.369 koerenn (V.), tr."hypocrite";
VALL.SUP.p.82, tr."personne sans franchise".

koarennet pp. (yeux) cernés.
VALL.SUP.p.29 daoulagad koarennet.

koarer m.-ien cirier; cf. koarner.
C.coarer, tr."uendeur ou ouureur de cire,
lat.cerarius".
GReg.p.168 coarer, tr."ciergier, cirier";
coaréryen (pl.); coéroux (V.);
coérouryon, coérouryan (V.) (pl.).

koarus a. qui produit de la cire.
VALL.p.125 koarus.

koata v.-et ramasser du bois.
VALL.p.71 koata (inf.).

koataat v. garnir de boiseries.
GReg.p.101 coëttaat un ti (V.), tr."boiser une
maison" (inf.); coëtteit (pp.).

koataer m.-ien bûcheron.
GReg.p.101 coadtaër, tr."boisier, homme qui
travaille dans les bois, bucheron, sabotier,
etc."; coadtaéryen (pl.); L'Arm-p.32
coaittaour, tr."boisier"; coaiderion (pl.);
p.42 coaittaour, tr."bûcheron"; coaiterion (pl.).

koataerezh m. boiserie.
III.ROUed.6,9 hag eñ a savas an ti, hag e
beursavas, hag a c'holoas anczañ gant
koaterez sedr.

koaven m.-où crème.
GReg.p.232 coévenn (V.), tr."crème, le plus gras
du lait"; PElletier.côeven (V.); L'Arm-p.84
coaveenn (m. ou f.); coavecenneu (pl.).
CBF.p.5 koaven a fell deoc'h ?
VALL.p.169 koaven, koavon: DIHU-1905 p.106
ar c'hî er koaven.

koavonek a. crémeux.
VALL.p.169 koavonek.

koavener m.-ien crémier.
VALL.p.169 koavener (fém.); koavenerzed (fém.pl.).
koavenerzh f.-ioù crèmerie.
VALL.p.169 koavener (f.); koavenerzou (pl.).
koaveniñ v. (1) se former en crème.
VALL.p.169 koaveni (inf.).
----- (2) se voiler (en parlant du regard).
BBR.p.200 ... e oa he daoulagad dija o koaveni (inf.).

koazez m. séant.
Dnal.p.175 en é couasez asezat, un AÏ guen à yoa
disquemet (Lenn: disquennet).
GReg.p.852 cavasez, cavase, coasez, coaze; coañse (V.);
bezañ en e gavasez; PElletier.cavasez (V.);
kevasez, kefasez; L'Arm-p.352 ar e han-azé,
tr."à demi couché ou assis au lit"; EN.2436
azezit en ho quasez.
MBR.p.228 ul lamm a ra en he c'hoazez; ANN.p.19
an den ... war e goase; SBI.II p.36 azezit ...
en ho coaze; GBI.II p.220 en e goanze;
LBI.p.79 en ur sevel war e goaze; p.199 ar
bugcl santel en em lakaas en e goazez.

MBJJ.p.319 daou pe dri en o c'hoaze.

koazezañ v. se mettre sur son séant.
VALL.p.680 koaze(z)a(ñ) (inf.).

koazh; ober e goazh s'affaïsser.
VALL.p.4 ober e goaz.

koazhadur m.-ioù (1) réduction.
VALL.p.633 koazadur, tr."réduction de volume comme
d'un liquide chauffé".
----- (2) affaïssement.
VALL.p.12 koazadur.

koazhañ v. (1) se consumer, se réduire, diminuer,
s'évaporer.
GReg.p.202 coaza, tr."consumer, diminuer jusqu'à un
certain point à force de bouillir au feu";
coahéñ (V.) (inf.); coazet-holl eo ho tizan,
tr."vôtre ptisane est consommée, elle est plus
que faite" (pp.); PElletier.côaza, tr."diminuer,
devenir moindre, déchoir, périr, dépérir" (inf.);
L'Arm-p.72 coahéñ, tr."consumer" (inf.).

RUTh.1,12 a-vreññ on koazet gant ar gozhi (pp.);
LEVI.26,16 ar wrez a zisoc'ho ho taoulagad, hag
a goazé ho puhez (3 fut.); IAI.p.267 an creziou
a deu da gwaza ha da vreiññ en o lorgnez (inf.).
DIHU-1907 p.313 e fas a oa trist ha melen; koahet
en doa e bironenn (pp.); MONA.p.15 ho ncrzh a
zeufe da goaza (inf.); SKBT.III p.39 setu ...
an doueic' o koaza hag o tistroññ d'o naoz
(inf.).

- (2) s'affaïsser.
VALL.p.12 koza (inf.).
- (3) digérer.
VALL.p.218 koza (inf.).
- koban f.-où cabane, tente; cf. kaban.
L'Arm-p.41 coban (f.), tr."cabane faite avec la voile d'un bateau"; cobaneu (pl.).
TDE.BF.koban (m.), tr."tonte de cabaretier aux foires".
- DIHU-1907 p.313 hep lagout, bara na koban.
kobar f. kobiri gabarre, péniche.
GReg.p.444 cobar, gobar, tr."gabare": cobiry, gobiry (pl.); cobal (V.); coballëu (V.) (pl.); gobar vras; PELletier. gobar, tr."gabarre, petit bâtiment de mer, non ponté, qui sert de voiture sur les rivières voisines de la mer"; gobarou (pl.).
- ENVB.GHAL.9 p.32 bagonioù ha kobiri (pl.).
kobarer m.-ien patron de gabarre, de péniche.
GReg.p.444 gobarer, cobarer, tr."gabarier, patron de gabare"; gobaridy, cobaridy (pl.); cobalour (V.); cobaleryon (pl.).
- koch m.-où coche, entaille, cran.
C.cog saez, tr."coche de floche, lat.tenus";
C.(DEEM.p.250) cog saez; M.457 ouell horoloig, pan deù ... é termen, á squaë dien e-n cog; 2368 an corff ... a vezo cog brochet.
GReg.p.176 coch, tr."coche, entaille"; cochou (pl.); ober ur c'hoch; PELletier. coch, tr."marque faite par incision sur un angle".
- kochoñ v. cocher, entailler.
GReg.p.176 cocha, tr."cocher" (inf.).
- kochenn f.-où sébile; cf. kokenn.
VALL.p.681 kochem (T.Goelo).
- kochennat v. tendre la sébile, mendier.
VALL.p.681 kochennat (T.Goelo) (inf.).
- kochemnerezh m. mendicité.
VALL.p.460 kochemnerez (T.).
- kochon m.-ed petit (d'animal).
GReg.p.718 cochon (V.); cochoned (V.) (pl.); cochon gad, cochon azen, cochon kazh (V.); PELletier. cochon (V.); cochonët (V.) (pl.); L'Arm-p.282 cochon, tr."petit (sauf de la jument, de l'âne, de la vache, de la chèvre) des bêtes à quatre pieds"; cochonnett (pl.).
- kochoniñ v. faire ses petits (en parlant d'un animal).
GReg.p.718 cochonein (V.) (inf.); PELletier. cochonein (V.); L'Arm-p.282 cochonein (inf.).

- koc'henn f.-où (1) écorce extérieure, peau, pellicule, croûte.
GReg.p.378 coc'henn, tr."écorce, la première écorce d'un arbre, l'extérieure"; p.238, tr."croûte qui se forme sur le sel, sur la terre etc."; coc'hennou (pl.); coc'henn sukrin, tr."écorce ou côté de melons"; PELletier. coc'hen, tr."peau, pellicule"; "il se dit aussi de toutes les pellicules légères qui couvrent, & qui enveloppent certains fruits & graines, & même d'une petite creme qui se forme sur le lait doux chauffé"; coc'hen kerc'h, tr."balle d'avoine"; IN.p.115 ... na rankontont gwezenn ebet na skrivont e anv war ar coc'hen anezhi.
- LEVi.19,9 pa vedot an edoù eus ho touar, n'o zouzot ket bete koc'hen an douar.
- (2) taie (sur l'oeil).
GReg.p.901 coc'henn savet war an ibil; PELletier. coc'hen al lagad.
- (3) nuage.
VALL.p.501 koc'henn, tr."nuage, toute nébulosité".
- (4) écorce, extérieur, apparence.
GReg.p.318 coc'henn.
- koc'hennañ v. (1) se couvrir d'une écorce, d'une pellicule, d'une croûte.
GReg.p.230 coc'henna, tr."couvrir la surface de quelque chose, de la terre, de l'arbre, de l'oeil, etc."; p.238, tr."devenir en croûte, se former en croûte, parlant du pain qui commence à cuire; et de tout ce qui s'endurcit à la surface" (inf.).
- (2) se brouiller, se troubler (en parlant du regard).
MOA.p.150 koc'henna, tr."brouiller, se troubler" (inf.); p.506 daoulagad koc'hennet, tr."yeux troubles" (pp.).
- koc'hien coll. (1) scories, liç, dépôt.
PELletier. coc'hien, tr."excrément, crasse, écume des métaux, en latin scoria, rubigo"; coc'hien "en Basse Cornaille, & peut-être ailleurs, est la liç, la crasse & le marc des choses qui se fondent par la chaleur du feu, telles que fait la cire, le suif, la résine &c."; coc'hien houarn, tr."excrément du fer, machofer".
- VALL.SUP.p.50 koc'hien, koc'hien (coll.), tr."dépôt (dans un liquide)"; koc'hien sistr.
- (2) lâche, paresseux.
PELletier. "en Leon, Coc'hien veut dire paresseux, lâche, indolent, négligent, sans cœur & méprisable".
- koc'honiñ v. (1) gâter, salir.
LLB-1917 an tartouzed ... a gohon holl ar c'hoar (3 prés.).

- DIHU-1906 p.190 ho yer-c'hwi ne oucziñ ket goriñ
vioù seurt-se, o hohonein a raint (inf.).
----- (2) gater (son temps, sa vie).
VALL.SUP.p.85 koc'honcin (V.)(inf.).
koc'hu m.-ioù halle.
C.cochuy, tr."cochue, lat.poludomus"; Qu.II p.83
vn cochy, tr."vne hale".
GReg.p.485 coc'huy, cohu, tr."hale, ou halle, lieu
public et couvert pour les Marchez"; ar
c'hochuy, ar c'hohu, cohu, covu (V.); L'Arm-
p.181 covu (m.); covucu (pl.).
EKG.II p.318 ... oa loun ar c'hoc'hi a dud ; MGZ.
p.123 o lakaat er-maez eus an templ ar re o
devoa graet anezhañ ur c'hoc'hi dre ar
marc'hadoù a raent ennan.
kodardonnec pp. (vêtement) bien filmolé.
VALL.SUP.p.77 kodardonnec (T.).
kodioc'h m.-ed alouette.
GReg.p.29 codioh (V.); codiohed (V.)(pl.);
PELletier.codioh (V.); codiohet (V.)(pl.);
L'Arm-p.11 codioh (m.); codiohett (pl.).
koef m.-où coiffe.
C.coeff, tr."coiffe, lat.cucufa"; Qu.II p.35
coëff, tr."coëffe"; Qu.p.128 tommit ma
coueff nos, tr."chauffez mon couure-chef".
GReg.p.177 coëff ; coëffou (pl.); L'Arm-p.62
couiffe (m.); couiffeu (pl.).
SBI.II p.90 Mari Ar Bonniog o vont on he c'hoef
bihan ; CBF.p.54 pet den oc'h ? - E-tro
daouzek, ken tog, ken koëff ; GBI.p.14
koëffou (pl.); LLB-1054 he houifou danteleek
(pl.).
DIHU-1907 p.329 ar marc'hed yaouank a vehe
koantoc'h gant ur houif brasoc'h.
koefañ v. coiffer.
Qu.II p.35 couëffec, tr."coëffec" (pp.).
GReg.p.176 coëffa (inf.); em koëffa a ra er c'hiz
kozh (inf.); L'Arm-p.62 couifocin (inf.).
koefer m.-ion coiffeur.
GReg.p.177 coëffer, tr."coiffeur, celui qui gagne
sa vie à coiffer des Dames qui se veulent
parer"; coëfferyen (pl.); coëffour (V.);
coëffouryon, coëffouryan (V.)(pl.);
coëfferes (fém.); coëfferesed (fém.pl.);
L'Arm-p.62 couiffourcés (fém.);
couiffourcés (fém.pl.).
koefin s. (?) orçillon.
C.cocffin, tr."idem, lat.cerucal".

- koëv m. (1) enflure ; cf.foëv.
C.coezff e-n bouzellou, tr."enflure es entrailles,
lat.hernia".
GReg.p.343 coëvy, coëzy, tr."enflure, maladie";
coëzy, coëvy, tr."enflure aux mains";
PELletier.p.154 coëvy, coëvi.
----- (2) orgueil.
C.(DEBM.p.249) coezff.
koëvadenn f.-où (une) enflure.
Nom.p.265 (Gloss.p.112) coezfuadennic calet, tr.
"bossette dure" (dim.).
GReg.p.343 coëvadenn, tr."enflure, maladie";
p.104 coëvadenn, tr."bosse, enflure".
koëvadur m.-ioù enflure.
GReg.p.348 coëvadur, tr."enflure, maladie"; p.104
coëvadur, tr."bosse, enflure"; L'Arm-p.133
coëvadureu ; coëvadureu (pl.).
koëvenn-vouzellou f. koëvennoù-bouzellou hernie.
C.(DEBM.p.249) coezffen bouzellou.
koëv-gouzoug m. angine.
TDE.BF.koëv-gouzoug (m.), tr."esquinancie".
VALL.p.26 koëv-gouzoug (m.), tr."angine".
koëvidigezh f. enflure.
C.coezffidigezh, tr."enflance, lat.inflatio";
C.(DEBM.p.249) coezffuidigezh.
koëviñ v. enfler.
C.coezffuiff, tr."enfler, lat.inflare"; C.(DEBM.p.249)
coezffuiff (inf.); C.coezffet ; C.(DEBM.p.249)
coezffuet (pp.); Nom.p.265 (Gloss.p.112)
coezffuiff (inf.).
GReg.p.343 coëvi, coëvi, tr."enfler, s'enfler de
maladie"; coëveif (V.)(inf.); PELletier.
coëvi (inf.); L'Arm-p.133 coëvi (inf.).
NIVE.5,22 ra lakaint da goëvi (inf.).
koëvus a. qui produit de l'enflure.
VALL.p.257 koëvus, tr."qui provoque de l'enflure".
kof m.-où ventre.
C.koff, tr."ventre, lat.venter"; Qu.II p.169 an
koff, tr."le ventre"; Fm.n.203 an froez e-z
koff pan en dougues ; n.248 koff queyn ez breyno ;
N.117 aman koff ha quein ez brein (lenn ;
breinis) ; Jer.ms.p.1454 (n.188) me a toullé hoz
koff ; Cnf.p.62 rac ma ho deueus an mezyeren
constituet eguit Doue ho koff ; Gk.II p.150
(H.p.4) an froez a koff so benniguet.
GReg.p.952 koff ; koffyou (lenn ; koffyou, koffou,
covou (pl.); koffu (V.)(pl.); ober koff, tr.
"s'efforcer de soutenir quelque chose du ventre";
p.689 koff yod, koff ar (skrivet : an) braoued,

- tr."pansard"; PElletier.p.154 coff ; L'Arm-p.398 coff (m.); coveu (pl.); NG-176 o bugale ... e cof o mammoù ; RP.p.74' pa hen konsevizoc'h en ho cof ; BD.312 leizh va coff.
- LLB-1206 berr a gov ; SST-p.XIX' e cove ur pesk ; EKG.II p.73 leun oa o c'hof ; TDE.BF.p.432 ne zebras ket leizh e gof ; MGK.p.116 kof a savas outañ ; MOA.p.175 bremañ e sav kof outañ, tr."il commence à prendre du ventre".
- kofad m.-où (1) ventrée.
- GReg.p.952 coffad, covad ; coffadou, covadou (pl.) ; ur c'hovad ; p.114 penkanch a ra gant e goffad gwin ; L'Arm-p.398 covatt (m.) ; covadeu (pl.).
- MGK.p.8 ne c'hellit kaout kofad na begad evit netra ; EKG.II p.143 ober a rejont ivez 'ta pep a gofad mat ; p.174 meur a gofad c'hoarzhin a veze graet.
- DIHU-1905 p.34 ar biniou o tiskarg e govad avel a vihanaas.
- (2) portée (d'une femelle).
- C.(Gloss.p.112) coffat, tr."ventrée, portée".
- GReg.p.740 coffad, tr."portée, ou ventrée, parlant d'une femme" ; L'Arm-p.295 covatt, tr."portée, des animaux" ; covadeu (pl.).
- kofan a. (?) intact, intégral, entier.
- Pm.n.13 coffan ha net.
- kofañ v. (1) soutenir du ventre.
- GReg.p.952 coffa, tr."s'efforcer de soutenir quelque chose du ventre" (inf.).
- (2) prendre du ventre.
- TDE.BF.kofa (inf.).
- (3) bomber (en parlant d'un mur).
- GON.kofa, kova, tr."faire ventre, en parlant d'un mur qui crève" (inf.).
- (4) renfler.
- SKET.III p.77 ul lestr pri kofet-ledan (pp.).
- kof-bihan m. (1) estomac.
- GReg.p.952 coff bihan, tr."ventricule, l'estomac".
- (2) bas-ventre.
- MOA.p.514 kof bihan.
- kofeg m. kofeien homme ventru.
- GReg.p.953 coffegad, cofféven (pl.).
- MGK.p.41 ur c'hofek bonnak.
- kofek a. ventru.
- C.coffec, tr."qui a gros ventre, lat.ventricosus" ; C.(DEBM.p.249) coffoue ; Qu.III p.5 coffec, tr."gros ventre".
- GReg.p.953 coffeca ; L'Arm-p.398 covêc.

- kofellek a. ventru.
- VALL.p.777 kofellek (T.).
- kofes v.-ei (1) (se) confesser.
- C.coffes, tr."confesser, lat.fateri, confiteri" (inf.) ; C.(DEBM.p.250) coffeset (pp.) ; Qu.II p.36 coffes, tr."confesser" (inf.) ; J.p.91 cofes a gris (inf.) ; Mc.page de titre. vn façon succinct ha ber euit en em coffes, specialamant euit an re à coffes à lies (inf. et 3 prés.) ; Cnf.page de titre. eguit dispos an enef da coffes en mat e pechedou (inf.) ; I.1314 ozoch spes ez coffesit (1 fut.) ; M.550 da-n lap ... ez referas e viçou ... hac en ho coffessas (3 prés.) ; G.527 coffeset secret (5 impér.).
- GReg.p.194 cofecz, covez, tr."confesser, entendre les confessions, faire la déclaration de ses pechez" (inf.) ; RS.p.261 un dezir bras da gofes gantañ (inf.) ; RP.p.390 un hast bras o devez bet da lakaat va c'hofes (inf.) ; SG.f.89 tregont vloaz a zo sur n'am eus ket covesset (pp.) ; f.50 coves da ur beleg, na coves ouzh Doue (inf.).
- EKG.II p.12 pa vije tud klañv da gofez (inf.) ; BAZ.p.568 ... e tremene un amzer vras o coves (inf.) ; GB1.p.336 d'ar pardon d'ar Yeoded ez an, evit koves ha komunian (inf.).
- (2) confesser, reconnaître, avouer.
- Pm.n.4 an guerches, a mir en pep bro nep he cofes (3 prés.).
- kofesaat v. (1) (se) confesser.
- C.(DEBM.p.250) coffesaat (pp.) ; G.457 gant pres, me a menn coffesaat (inf.) ; N.1248 ordrenet eo ... coffesaat hac ober pasq (inf.).
- GReg.p.154 cofeczât, covezât, tr."confesser, entendre les confessions, faire la déclaration de ses pechez" (inf.) ; cofeczêet, covezêet (pp.) ; covezçat (V.) (inf.) ; covezçet (V.) (pp.) ; L'Arm-p.69 covessat (inf.) ; covesset (pp.) ; NG-1263 coffesamp hon pec'hed (4 impér.) ; RP.p.391 neb piv bennak a zistro atav d'e bec'hed goude e vezañ coffesaat (pp.) ; HB.p.10 ouzhoc'h, va Doue, me gofessa (3 prés.) ; BD.4642 ... ez eo ret covessat soñjezon ar pec'hed (inf.) ; 634 c-kreiz ho pec'hed kometet, hep bozañ biskoazh covesset (pp.) ; 4538 ma n'o deus covissat ha graet pinienn (pp.) ; IS-p.17 penaos emañ ret ober evit covessat (inf.).
- SST-p.80 an dezir da covessat (inf.) ; JAV.p.19 da vont da cofessaat (inf.) ; LBM.p.148 fellout a ra dezhañ kovesât (inf.).

DIHU-1905 p.91 me e yoy da govésat (inf.).

----- (2) confesser, proclamer.

Ca.n.16 ... ez credomp hac ez confessaomp ... ez fell deomp hon em conuertissaf (4 prés.); Gk.II p.152 (H.p.8) confessaomp a guenou ha credomp a calon bezafu un doue (4 impér.); Gk.p.216 an daou-dec artiel a-n fez, peré a dlé an holl Christenyen ... da Confessaat hardy dirac an tut (inf.).

konfesion f.-où (1) confession (des péchés).

B.n.656 ... na maruhynt ... heb caiffout ... confession.

GReg.p.194 cofección, covección; covecciónou (pl.); covección, coëcción (V.); covecciónéu, coëcciónéu (V.) (pl.); L'Arm-p.69 covésion (f.); covésionneu (pl.); NG-1227 ma ne reont ... gwir coffesion; MG-p.301 ar Covezion; IS-p.13 Covezioneu (pl.).

JAV.p.19 ne oa ket e blijadur klevet parlant a coëssion; GBI.p.92 va e' hovezion a zo graet d'ur boleg; LBM.p.219 ober a reas ur govizion eus e holl bec'hedoù; STT-p.13 covessionou (pl.).

----- (2) confessional.

EKG.II p.121 ... e tigoris ur gofesion gozh a oa etre an nor-dal ha dor an tour; GBI.p.274 o vont en ur govezion, c-barzh e traoñig an iliz.

kofesour m.-ien confesseur; cf. koñfesor.

GReg.p.194 coveçzaour, tr."confesseur, Prêtre Seculier, ou Régulier, approuvé, qui entend les confessions"; coveçzaouryen (pl.); coveçzour, coëçzour (V.); coveçzouryon, coëçzouryon, coveçzouryan, coëçzouryan (V.) (pl.); L'Arm-p.69 covézour; covézourion (pl.); SG.f.84-b ar chouvessour ... a ve daonet koulz hag ar penitant; F.43 d'an holl goveçsoret (pl.); IS-p.69 na rit james ro na pirc'hirinded erbet hep aviz ho Covezour.

GBI.p.64 he e' hovezour en deus poan ganti; SST-p.II ar Covezerion (pl.); p.VII covesserion (pl.).

kofez s. confesse.

N.370 monet da coffes eo ma esper.

GReg.p.194 aet eo da govez; distro eo a gofeçz; SG.f.39 ha ma e' h is da goves.

EKG.II p.148 da vont, evel pep kristen mat, da gofez ha da ober e bask.

kofezadur m.-ioù confession.

VALL.p.142 kofezadur (m.).

kofezidigezh f. confession.

VALL.p.142 kofezidigez (f.).

kof-garr m. mollet.

C. coff an garr, tr."le gras de la jambe, lat.masculus"; Qu.II p.89 coff an garr, tr."le gras de la jambe"; III p.7, tr."le mol de la jambe".

GReg.p.507 coff an garr, tr."le gras de la jambe".

kofignon m.-où chausson.

C.(Gloss.p.112) cofinon, tr."chausson"; coffinonou lien, tr."chaussement de lin (pl.); caffinonou (pl.).

GReg.p.159 cofignon, cofignon; cofignonou, cofignonou (pl.); PELletier.coffignon, tr."sorte de chaussure qui a la forme & la hauteur des brodequins, ne couvrant que le pied & le bas de la jambe, jusqu'à la moitié. Les habitants de Crozon s'en servent en hiver; cette chaussure est ordinairement de grosse laine"; L'Arm-p.55 cofignon (m.); cofignonneu (pl.).

kofilis a. (œuf) couvi.

L'Arm-p.257 vi coulisse, tr."œuf pourri".

MOA.p.363 vi kofiliz, tr."œuf tourné".

VALL.p.167 kofilis, kovilis; koulis (V.).

kofin s. panier, corbeille.

C. coffin.

kof-lestr m. carène.

C. coff an lestr.

kog m. keger, keri (1) coq.

C. coq, tr."idem ou iau ou ial ou gal, lat.todonus, gallus"; C.(DBM.p.250) coq; C.(Gloss.p.112) coq; Qu.II p.37 coqa, tr."coq"; Qu.III p.33 pa can an coqa; p.43 baru vr coqa, tr."la barbe d'un coq"; G.771 an coq a clevaf; 776 queguy (pl.); J.p.65 quent ez eane ... an coq; p.79-b an quoc a canas.

GReg.p.209 coqa; qegui, qeguer (pl.); PELletier." coq, coq; keghi, kegher, kehier (pl.); L'Arm-p.75 coq; queguerr (pl.); H3.p.244 kent ma kano div wech ar e' hog; DJ.p.35 kent ma kanas ar coq.

DIHU-1905 p.84 kentizh evel goulou-deiz, a-benn pa lavar ar hog dilezel ar gwele.

----- (2) cannelle, robinet.

VALL.p.94 kog (-barrikenn), tr."cannelle, le robinet et l'ensemble"; p.662 koa (m.), tr."robinet de barrique".

----- (3) boucle dans une corde.
 VALL.p.74 kog (T.); kigi (T.)(pl.).
kogasiñ v. s'endormir légèrement.
 VALL.SUI.p.63 kogasein (V.)(inf.).
kog-avel m. image du soleil dans les nuages.
 VALL.SUP.p.122 kog-avel (m.).
kogell f. -où tumulus.
 VALL.p.763 kogell (Pont-l'Abbé, C.).
kogonan m. -ed huppe (oiseau).
 GReg.p.505 kogonan, ur hogunan (V.); cogunaned
 (V.)(pl.); Pelletier.cogonan (V.);
 L'Arm-p.168 cog-onn-an (m.).
kogonneg m. -i alouette.
 GReg.p.29 cogonneg (V.); cogonnegui (V.);
 Pelletier.cogonneg (V.); cogonnegui (V.)(pl.).
kog-gouez m. coq de bruyère.
 GReg.p.209 qocq goez; qegui goez (pl.);
 L'Arm-p.75 coq-goué.
kog-Indez m. keger-Indez, kogi-Indez dindon.
 Qu.II p.37 coqq indez, tr."coq d'inde".
 GReg.p.209 qocq-indez, tr."coq d'inde";
qeguer-indez (pl.).
 VALL.p.219 kog-Indez (T.); keger-Indez (T.)(pl.).
kogn m. -où coin, angle.
 C.coing, tr."anglot, lat.angulus"; C.(DEMI.p.250)
coinn; C.(Gloss.p.113) coin; G.218 n-on-eus
 ... na ty na coven da bout loyget.
 GReg.p.178 coim; coignou (pl.); cogn (V.);
cognou (V.)(pl.).
 EKG.II p.71 ne chanant da duriañ kement kougn
 a oa en ti.
kognad m. -où coin, angle.
 SKET.p.135 enket en ur c'hognad eus an onezenn.
kognañ v. (1) (se) rencogner.
 VALL.p.643 kogna, tr."rencogner"; p.131, tr.
 "mettre dans un coin"; kognoin (V.), tr.
 "se mettre dans le coin (du feu)" (inf.).
 ----- (2) cacher dans un coin.
 MOA.p.172 eno en deus kougnat e arc'hant (pp.).
 ----- (3) frapper (une monnaie) au coin.
 Qu.p.167 an hiny en deuous é couinnat (pp.);
 Nom.p.206 (Gloss.p.113) couinnaff arc'hant,
 tr."frapper monnaie" (inf.).
kognok a. anguleux.
 GReg.p.37 coignoc, tr."angulaire, qui a des angles";
 maon coignoc, tr."pierre angulaire".
 MOA.p.116 kougnack.

kognell f. -où coin, angle.
 LLB-203 ag e goignel ... e sailh ar paotr.
 DIHU-1908 p.168 en ur goéimel ag ar sal.
kog-neñv m. nuage.
 VALL.p.501 kog-éñv (C.).
kogn-tro m. coin écarté, recoin.
 EKG.II p.324 daoust ha marvet eo ... en ur c'hougn-tro
 bennak; MOA.p.172 kougnou-tro, tr."coins et
 recoins" (pl.).
kog-Spagn m. dindon.
 L'Arm-p.75 coq-Spaign.
kogus coll. -enn nuages.
 GReg.p.653 cogucz (V.); coguczenn (V.), tr."nuage,
 broüillard, ou brume épaisse qui mouille, et qui
 vient tout à coup" (sgf.); L'Arm-p.255 cogusse,
 tr."nuage, vapeur condensée, nuée épaisse";
cogussen (sgf.).
 LLB-444 gwelet a reer ... e-kreiz ur wrez pounner, o
 sevel a bep tu kogus ar an amzer; 140 e-pad ...
 ma talc'h ar kogus ar glav dreist ho pennoù;
 SST-p.53 ... bet ken na zeuas ur cogussen d'hen
 kuzhiñ (sgf.).
 DIHU-1905 p.33 ar kogus alacouret bremañ gant terennoù
 an heol; 1906-p.131 ar cogusen du a c'holoe
 a-nebeudigoù fas melen an heol (sgf.).
kogusek a. nuageux.
 CHal.ms. (Gloss.p.112) amzer ... cogusse, tr.
 "temps pommelé".
 VALL.p.302 kogusek.
kojen m. -ed bouvillon.
 GReg.p.113 cogenn (Bas-L.); cogenned (pl.); Pelletier.
cogen, fojen, gojen, tr."un jeune taureau qui
 n'est pas encore en âge de couvrir. Quelques-uns
 prononcent Cochen".
 LEVi.22,27 pa vezo ganet ur c'hojenn, pe un can,
 pe ur c'havr.
kok s. grain de houx.
 GReg.p.502 cocq.
kokardin m. bardane.
 VALL.p.58 kokardin.
kokatris m. basilic (serpent).
 C.cocatrice, tr."idem, lat.basilicus";
 C.(DEMI.p.249) cocatrice.
koked m. -où esquif, petit bateau.
 Pelletier.coket; "ur-c'hoket", dans le langage des
 habitants de Douarnenez, en Basse-Cornwallie,
 est un petit bateau".
 SKET.p.111 a-walc'h e oa gant ar c'has lakaet en dour
 d'ober d'ar c'hokedig treiñ war e c'henou (dim.).

- kokell f.-où cocotte, casserole de fonte.
VALL.p.129 kokell (T.)(f.), tr."cocotte" ; p.100, tr."casserole de fonte".
- kokellenn f.-où cocotte, casserole de fonte.
VALL.p.100 kokellenn (f.), tr."casserole de fonte".
- kokenn f.-où sébile ; cf. kochem.
TDE.BF.kokenn (m.), tr."écuelle en bois ou autre vase dont se servent les mendicants pour demander l'aumône".
VALL.p.681 kokenn (Bas-T.); kochem (C.)(f.).
- kokerlu s. cotylet.
VALL.p.159 kokerlu "(Liégard)".
- kokez coll.-enn palourdes.
VALL.p.526 kokez, kokouz ; kokezenn, kouzozenn (sgf.).
- kokombrez coll.-enn concoubres.
Qu.II p.27 coocoubres, tr."concoubre".
GReg.p.191 cocoubres, coocoubres ; coocoubresen, coocoubresen (sgf.).
NIVc.11,5 dont a ra en hor spered ar c'hokombrez, ar meloùs...
- kokuloz m. coquelourde.
GReg.p.210 coquuloz ; PElletier.coquulos.
VALL.p.153 kokuloz (m.).
- kolaj m.-où collège ; cf. skolaj.
C.colleg, tr."collego, lat.collegium"; N.1704 da-n ylisou, da-n collaichou (pl.);
Qu.II p.35 collaiz, tr."college".
GReg.p.179 collaich, tr."college, assemblée de certains corps, ou société"; collaichou (pl.); collaich ar Gardinaled ; skolaerien ar c'hollaich, tr."les écoliers du collège".
- kolasion f.-où (1) rassemblement, collation.
C.collation, tr."idem, lat.collatio. Item signifie comparaison".
---- (2) collation, léger repas.
BD.794 ni ruy collation pa vo dornet ganen.
kolasionet pp. rassemblé.
Em.n.112 ma-z oac an yeuzeuyon em-collationet.
- koldre m.-où bourrelet (placé sur la tête des boeufs).
GReg.p.111 coldre, couldre, tr."bourrelet de boeufs, ce qui se met sur leurs têtes pour soutenir le joug"; coldrèou, couldrèou (pl.).
GON.koldré, kouldré (m.); koldrèou, kouldrèou (pl.).
- kole m.-où jeune taureau, taureau.
C.cozle, tr."lat.immencus"; Nom.p. 35 (Gloss.p.130) coz-leue, tr."taureau"; Am.PElletier.p.165 (n.722) coz leuhe.

- GReg.p.949 cozle, tr."vieux veau"; cozleou (pl.); p.908 cozle (T.); cozleô (T.)(pl.); cole, cohle (V.); colleü, coh-lèü (V.)(pl.); PElletier.coh lai, tr."taureau", L'Arm-p.377 coh lai (m.), tr."taureau"; coh laiyeu (pl.).
GON.kôlé, kozlé, tr."jeune taureau"; kôléou (pl.); LLB-1149 kouhlaieu (pl.).
DIHU-1906 p.120 me am boa prenet ur hohlé.
- kolen m. kelin petit (d'un animal).
C.colen, tr."faon, lat.enulus, et proprement cest faon de cerue"; colen qui, tr."lat.caniculus"; C.(Gloss.p.558) qualen, tr."lat.catulus"; Am.PElletier.p.155 (n.727) colen-gat ; B.n.713 an moch ha-nn con ha-nn leonet ha-nn chatal ha-nn aneualet a vez ... cuff hac uffuel ouz ho quelin (pl.).
- GReg.p.717 qolen, tr."petit de toutes femelles à quatre piez, exceptées la Vache, la Truie, et la Chatte"; qelin (pl.); qelein (V.)(pl.); PElletier.colen, tr."petit"; colen ki ; kelin chas (pl.); L'Arm-p.282 colin, kolin.
LLB-1487 ho ki ... en e yaouankiz, gant laezh dous evel ar mel, magit ho koulinig (dim.).
SKMT.III p.49 an tri c'holen-kazh ; ibid. ar c'helin bihan (pl.).
- koleniñ v. mettre bas ; cf. kelinañ.
GReg.p.718 qolenni, tr."faire ses petits, parlant des femelles des animaux"; qolineiñ (V.)(inf.); L'Arm-p.282 colineiñ (inf.).
MATH.p.49 d'an amzer ma koleniñt (6 fut.).
- koler f.-ioù colère.
Qu.II p.33 coler, tr."cholere".
GReg.p.178 colér ; L'Arm-p.63 colère ; colérieu (pl.); BD.2629 gant ur goller vras.
BBR.p.118 tremenet vo an amzer, pa skuilho Douc e goler.
DIHU-1906 p.194 arfleuet int dre ar golér.
- koleriñ v. (se) mettre en colère.
Ca.n.17 pan clevas an tyrant an tra-se oz deuz d-e n-em colery (inf.); n.24 vn president coleret (pp.); Dnal.p.125 va Salver na d-co coleret (pp.).
GReg.p.179 coléreiñ (V.), tr."se mettre en colere" (inf.); L'Arm-p.63 colérein, tr."se mettre en colere" (inf.); BD.3785 an Neñvou ken terruñ coleret (pp.); IS-p.8 arost ar re coléret (pp.).
- kolerus a. irascible.
GReg.p.179 colerus, tr."colere, colérique, bilieux, sujet à la colere, fougoux, emporté";

L'Arm-p.63 colóruus ; BD.5330 colerus
milliget, heñvel ouzh al leon.

colc-tary m. colcoù-tary taurcau.

GRég.p.908 cozlc-tary ; cozlcou-tary (pl.).

LLB-1365 etre daou gouhloù tarw lics-mat e wolor
omgannoù e sevel.

colier m.-où (1) col, collier.

C.colier, tr."colet, lat.colarium"; colier argent,
tr."colier d'argent, lat.torques"; J.p.18 m-en
roy deoch oll ere-n colyer ; Jer.ms.p.1456
(n.252) tregont leffren en colyerou (pl.).

GRég.p.180 collyer, tr."collet, de pourpoint, de
chemise, de manteau ; collier, ornement que
les femmes portent à leur cou"; collyerou
(pl.); collyer un urzh a vrezel ; collyer
ur e'hi ; L'Arm-p.64 collière (m.), tr.
"collier d'un chien"; collières (pl.).

MGK.p.9 ar c'holler am stag ; MGZ.p.201 e kerc'henn
e c'houzoug e voc ur c'hollier ler garv ;
GBI.p.296 laka e vrid arc'hant en e bonn, hag
e collier aour en e gerc'honn.

----- (2) carcan.

GRég.p.135 colyer, tr."carcan, suplice de
banqueroutiers"; lakaat ur re bennak er
c'holyer, tr."attacher quelqu'un au carcan".

----- (3) (prendre par le) collet.

GBI.II p.90 e colier Erwan eo kroget ; EKG.II p.62
Paol a savas en e sav evit kregiñ e colierou
ar e'habiten (pl.).

kolika m. colique.

RP.p.162 un den klañv tourmantet ... gant ar
c'holica.

kolist m.-ed acolyte, enfant de choeur ; cf.kurust.

BD.après 1261 daou kolist ; 1259 colistret (pl.).

TDE.BF.korist (c.), tr."enfant de choeur d'église";
koristed (pl.).

1. koll a. perdu.

VALL.p.548 koll.

2. koll m.-où (1) perte.

N.1603 da (?lenn ; da-n) poan ha da-n koll ;
J.p.90 mennat grace breman, koll poan ou ;
G.212 ... ez omp aet ... da koll ; 547 hoz em
amantet, fur ha foll, e-n koll man ; Qu.p.79
koll e offrit diff, tr."vous m'offrez perte".
Dnal.p.139 me se bot ... e-m koll guenoc'h
absoluet.

GRég.p.715 koll ; collou (pl.); col (v.); colou
(v.) (pl.); ober ur c'holl bennak ; gwerzhañ

war koll ; p.3 lakaat da koll, tr."abatardir,
gâter, alterer"; mont da koll, tr."s'abatardir,
se corrompre"; PElletier.koll ; L'Arm-p.180
koll (m.); collou (pl.); RP.p.407 lakaat eksportet
da istimout ar c'holl ; p.10' pa en em brezante
an crevent ... evit va akuz ha va e'has da koll ;
ibid. na lezit hi ket da vont da koll ; BD.1892
... e ve col poan dezhañ ; 2500 ... ec'h eor
da col ; IS-p.4 poanioù, mizerioù, collou (pl.).

EKG.II p.9 ur gwall koll eo an dra-se evidomp ;
p.261 soñjit pegen bras dionez e vo ar c'holl
ac'hanomp ; MGZ.p.89 ur familh vat, tud a foiz
... a oa aet dreist penn eus o madoù dre'n abeg
da bep seurt collou (pl.).

----- (2) perte, fausse couche.

GRég.p.69 coll, tr."avortement, fausse couche";
collou (pl.).

3. koll v.-et (1) perdre.

C.coll, tr."perdre, lat.amittere, perdere" (inf.);

Qu.II p.127' coll, tr."perdre" (inf.); G.240
coll herytayge (inf.); 1236 collet eu dyf ...
ma guelet (pp.); 890 pa e-n guyluy ne quelly
moez (2 fut.); 1.907 mar quelles da cneff (2 prés.);
Fm.n.239 nep a sent oute so collet (pp.);
Jer.ms.p.1453 (n.168) ma n-ez em bytayllet ez
quelles hoz tensor (5 fut.); Jer.Pelletier,
dict.ms. (n.A.188) hac hon oae acun na colse
an Rez (3 cond.II); N.1527 coll an glat a-n
paradis (inf.); 1562 col a grez ... ma n-en grez
(inf.); 23 collet e-n bot man ma poanyou (pp.);
645 cuel un foll a-n oll e-z em collez (2 prés.);
1637 mar quell (3 prés.); 792 oll ez collimp
(4 fut.); B.n.243 coll a rahon mar tarthenn muy
(inf.); 727 collet eu pep faczon hon guir (pp.);
J.p.232-b coll poan a ret ma quaquetaff (inf.);
p.123 ... ma-z collas buhez (3 prés.); p.234
m-ez punisso ... pe a colle poan (3 fut.);
p.210 ne quolhet netra (5 fut.); M.n.361 da
Rouanes an guerchset, e gansa Map Douc ...
hop coll he guerchset (inf.); n.455 oll ez omp
collet pan so deuet Map Douc (pp.); n.198 an
Hybyen ... a collas ... ho buhez (3 prés.);
n.445 den a ve foll mar em colle (3 cond.I);
n.273 delibaret von ez collsent gost (6 cond.II);
Am.ms.p.1461 (n.530) poebet he c'raffen coll ha
scurt eznec (inf.); (n.546) chode collet net
va luncdou (pp.); Am.Pelletier.p.236 (n.737)
collet eo distocq allas ! va baquet (pp.);

- Dnal.p.159 d'c cofes en ho presañ, e colen ... pep assuranç (1 imparf.).
- GRcg.p.712 coll (inf.); colleñ (V.); coll ar gwelod, ar c'hlevod, ar c'horzhod; coll an amzer; coll e vuhez; coll e boan; coll e brosez (inf.); L'Arm-p.277 colloin, colcin, coll, col (inf.); NG-501 colle (inf.); 287 ur storcnn ... hon degasc hon-tri, hag emañ colet dimp (pp.); CO.p.80 n'em cus amzer ebet da coll (inf.); RP.p.400 ouzh ho lakaet da goll gras Douc (inf.); BD.1874 da gol hon dignite (inf.); 1285 e gucl (3 prés.); 1644 ma quilly (2 fut.); SG.f.99 no rez nemet coll da boan (inf.); DJ.p.26 ne quellimp ket hor poan (4 fut.); p.49 o soñjal ... e quillint o enor (6 fut.).
- EKG.II p.161 koll a reomp hon amzer (inf.); p.169 Per hag Anne ar Sant a gollaz abred o zad hag o mamm (3 prés.); LLB-646 hep kol gwel ag an aod, douaromp er porzh tostañ (inf.); MGZ.p.176 ha collet eo ho penn gaseoc'h (pp.); SVE.RC.2 p.222 pa vez tro da goll, eo gwelhanter eget holl (inf.).
- (2) se perdre.
- G.55 rac na collech (5 cond.I).
- (3) être vaincu, avoir le dessous.
- BD.1789 Elicz, collet hoc'h eus gantañ (pp.); SG.f.27-b biskorzh bete bremañ n'em eus collet gant den, nag evit nep kombad ne guitais tachenn (pp.).
- EKG.II p.70 ar soudard a zeus da vezañ mezhek, koll a rae gant ur vaouez (inf.).
- (4) manquer (la messe, etc.).
- LB1.p.149 diwall ... da goll an ofisoù (inf.).
- (5) gâter (un enfant, etc.).
- GRcg.p.451 coll, tr."gâter, rendre mauvais, ou pire, perdre" (inf.); collet eo ar c'hroundur-hont ganto, tr."ils ont gâté cet enfant" (pp.); ar c'hroundur collet, tr."l'enfant gâté" (pp.); L'Arm-p.170 collein ur c'hroundur (inf.).
- (A) koll bugale avorter.
- Qu.II p.18 coll bugale, tr."avorter" (inf.); Cnf.p.36 ober da-n gruc brasas dispartiaff diouz hé croundur ... pé reiff dezuy medicinerez n'a lousou ... euit ober dezuy coll hé bugalé (inf.); Dnal.p.100 ar greguez pé plac'het a quemer ur bouvraig bonce evit avorty ha coll bugalé (inf.).
- GRcg.p.60 coll bugale (inf.).

- kollad m.-où (1) perte, fausse couche.
- GRcg.p.69 collad, tr."avortement, fausse couche"; colladou (pl.); p.712 ober ur c'hollad, tr."perdre un enfant, parlant d'une femme enceinte."
- (2) (pl.-où, kollidi) avorton, enfant né avant terme.
- GRcg.p.69 ur c'hollad; colladou, enfant né avant terme.
- kolladenn f.-où (une) perte.
- VALL.p.551 kolladenn.
- (2) objet perdu.
- VALL.p.551 kolladenn.
- (3) perte, fausse couche.
- PElletier.p.156 colladen, tr."perte, fausse couche, accouchement avant terme".
- (4) enfant gâté.
- MBR.p.134 mezh he devoa gant he c'holladenn, hag aon o sentiñ ouzh he mounoun kaezh.
- kolladenniñ v. gâter (un enfant).
- VALL.SUP.p.85 kolladenni, kolladenna (inf.).
- koll-bara m. vaurien.
- TDE.BF.koll-bara.
- koll-bugale m. fausse couche.
- GRcg.p.219 coll a bugale.
- TDE.BF.koll-bugale (m.).
- koll-boud m. fainéant.
- VALL.SUP.p.73 koll-boud (T.).
- koller m.-ien perdant, vaincu.
- MOA.p.511 kollerien omp, tr."nous sommes vaincus" (pl.).
- kollez s. (1) avortement.
- Nom.p.263 (Gloss.p.113) collez.
- (2) avorton, enfant né avant terme.
- Qu.II p.18 collez, tr."avorton"; Nom.p.10 (Gloss.p.113) collez.
- PElletier.collez, tr."avorton, enfant, ou petit des bêtes, mort né, ou né avant le terme".
- kollidig m. kollidien avorton.
- GRcg.p.69 collidic, tr."avorton, enfant né avant le terme"; collidven (pl.).
- kollidigezh f.-ioù perte, perdition.
- C.collidigez, tr."perte ou perdition, lat.perditio, amissio"; C.(DEB1.p.250) collidigez.
- GRcg.p.718 collidigez, tr."perte, dommage"; collidigezou (pl.); collidigez eternal.
- SKBT.III p.44 da heul o fec'hed e teuas kollidigez an cost.
- kollidik a. périssable.
- GRcg.p.713 collidic; ur vuhez collidic; ar madoù collidic eus ar bed-mañ.
- JKS.p.263 kuit ha ma vezimp er vuhez kollidik-mañ.

- koll-kalon m. découragement.
L'Arm-p.94 coll-calon (m.).
- koll-mezh m. (1) personne dhontée.
VALL.SUP.p.61 koll-méc'h (V.); DIHU-1905 p.104
faotif a ra dezho bout fur ar holleu-méh pa
erru o gwazed er gêr (pl.).
- (2) indécence.
VALL.SUP.p.61 koll-méc'h (V.).
- kollok m.-où colloque.
Qu. (page de titre) colloccou Gallec, Brezonnec ha
Latin (pl.).
- kollokiñ v. placér.
M.2977 pan vezo map den en knech collocquet
vhel (pp.).
- NG-247 Itron Vari ..., pedit ho kwir Vab ... evit
ma vehemp colloquet er baradoz (pp.); BD.4481
an inosantéd, naet eus a bep ofañs, a vezo
colloquet etre ar re choazet (pp.).
- koll-skiant m. casse-tête, problème ardu.
VALL.SUP.p.29 koll-skiant.
- kollus a. qui cause une perte, dommageable, préjudiciable,
funeste, fatal.
GReg.p.300 collus, tr."dommageable"; p.749,
tr."préjudiciable".
SKET.III p.97 kollus din-me.
- kollvez s. perte.
GReg.p.715 colvez, tr."perte, dommage";
colvezyon (pl.).
- kolo coll.-enn paille, tiges de céréales.
C.colouenn "vide in plousen, cest tout ung" (sgf.);
C.(DEB.p.250) colocenn (sgf.); C.(Gloss.p.113)
colofenn (sgf.); colo; Qu.II p.131 colô
heiz, tr."la paille de l'orge"; colôen, tr.
"paille ou paille" (sgf.); Jer.ms.p.1453
(n.166) foen, colo hac et.
- GReg.p.685 colôen, tr."paille, le tuiau du blé"
(sgf.); colo; "colo proprement est le tuiau
de la paille, et plous, qui se dit partout
hors de Leon, est l'enveloppe qui couvre le
tuiau, depuis un noeu jusqu'à l'autre";
colo gwinizh, colo segal, colo kerc'h; tog
colo; bern colo; goll'had colo; hor
Salver a ziskler doomp en Aviel, penaos o
fin ar bed e touio da zibab ar colo diouzh
ar greun; PELletier.colo, tr."paille";
colôen, tr."une paille" (sgf.); L'Arm-p.264
colô, colon, tr."paille de blé noir".
MGK.p.94 ne savo diwarno na kolo na pennoù;

- MGZ.p.64 ur c'hrouadur dister gourvezet war un
nebeut collo; MOA.p.150 lakaat kolo en e votoù
da unan bennak, tr."aller sur les brisées de
quelqu'un"; HTC.p.32 seizh penn-ed ... o sevel
war un hevelep colôen (sgf.).
- koloa v.-et (1) chercher de la paille.
VALL.p.524 kolôa (L.)(inf.).
- (2) donner de la paille (aux bestiaux).
GOM.kôlôa, tr."mettre de la paille pour litière sous
les bestiaux" (inf.).
- koloañ v. (1) garnir de paille.
GOM.kôlôa, tr."couvrir de paille, garnir de paille"
(inf.).
- (2) se former en paille.
GOM.kôlôa, tr."se former en paille, en parlant des
grains en herbe" (inf.).
- koloeg f.-i,-où, kolozier (1) tas de paille.
GReg.p.685 colôeg, tr."paillier, moulin de paille";
colôegou (pl.); colovec (V.); colovecquêu (V.)
(pl.); L'Arm-p.264 colovec, colvec (f.). tr.
"pailler ou paillier"; colvégu (pl.).
- (2) grenier à paille.
GOM.kôlôek (f.), tr."paillier, lieu où l'on serre
la paille"; kôlôegou (pl.); EKG.II p.30
ar c'holozier (pl.).
- koloek a. où il y a de la paille.
VALL.p.524 kôlôek.
- koloenn f.-où (1) brin de paille, tige de céréale.
Voir kolo.
- (2) ruche, corbeille.
C.colouenn guenan, tr."lat.alvearium".
GReg.p.833 colouenn, tr."ruche, panier fait de paille,
pour couvrir quelque chose, ou pour recevoir
du grain"; colôennou (pl.); colouenn, colouenn
(V.); colouennôu, colouennôu (V.)(pl.);
PELletier.p.166 colouenn, tr."un ouvrage tissu de
paille"; colouen ar bara, tr."une espèce de
corbeille faite de paille, pour couvrir le pain
sur la table, ou ailleurs"; L'Arm-p.343
colouenn (f.), tr."ruche"; colouennou (pl.).
- koloennad f.-où ruchée.
GReg.p.833 colouennad, tr."ruchée"; L'Arm-p.343
colouennad (f.).
- koloennec m.-ien celui qui fait des ruches.
VALL.p.657 kôlôennec.
- kolonnec f.-où colonne.
C.colouennec, tr."colonne, lat.colonna";
C.(DEB.I.p.230) diou colouennec; colouennec.

- GReg.coulounenn ; coulounennou (pl.).
 BAZ.p.12 ur goulounenn.
 TORN.GWAL.10 p.53 peder c'holonenn ar Stad.
 kolonnenañ v. garnir de colonnes.
 ENVB.GWAL.p.9 ar Sal,pavezet ma'z eo ha
 kolonnenet-holl e marbr lufr (pp.).
 kolonenneg f.-où colonnade.
 WALL.p.133 kolonneneg (f.); kolonnenegou (pl.).
 kolo-to coll. paille pour couvrir les maisons.
 GReg.p.685 colo to, tr."paille longue qu'on tire
 sur l'aire pour couvrir les maisons".
 komandant m.-où commandement.
 C.(Gloss.p.114) commandement ; Dnal.p.23 ar
 commandant.
 BD.1847 dre ho komandant ; 4583 ar gomandant.
 1.komandant a. qui commande.
 BD.4698 frajilite humen a zo bet komandant war an
 den da grediñ re bront d'an aerouant.
 2.komandant m.-ed commandant.
 GReg.p.182 coumandant ; coumandanted (pl.);
 L'Arm-p.65 commandant ; commandantétt (pl.).
 EKG.II p.200 komandant an div vatailhon.
 komandiñ v. commander.
 Qu.II p.36 coumandiff, tr."commander" (inf.);
 Qu.p.96 truez a dleomp da cahout an eil ouz
 eguile, euel ma en deus Doué coumandet
 deomp (pp.).
 GReg.p.183 coumandi (inf.); L'Arm-p.65 commandein
 (inf.); BD.2340 ha comandin d'e dud en em
 deurel warnezhe (inf.).
 1.komañs m. commencement.
 N.724 quent comance an bet.
 L'Arm-p.65 er hommance, tr."au commencement".
 BD.4552 kant mil vloaz ... ne dint nemet
 comans a boaniñ an infern ; MG-p.111 re en
 devo lennet gant kuriozite a gommance.
 2.komañs v.-et commencer.
 Qu.II p.95 coumanço adarre, tr."iterer, ou
 reiterer" (inf.); B.n.63 quent comance (inf.);
 N.870 comance a groa ... ma anquen (inf.);
 Ca.n.26 an rouaens (lenn ; rouanes) ... a
 comansas da blam an impalarz (3 prêt.).
 GReg.p.183 coumançz (inf.); L'Arm-p.65 comance,
 comancein (inf.); NG-1415 comance ur brezel
 (inf.); RF.p.401 ar pezh ma tleent comanç
 drezañ (inf.); BD.4273 gwelet a ran an heol
 o comans izelaat (inf.); DJ.p.52 commans a
 ran spontañ (inf.).

- BBR.p.98 pa oant gwellañ gant ar chervad,
 komans ar c'hleier brañsellat (inf.);
 MOA.p.175 komañset on da zornañ (pp.).
 DIHU-1905 p.47 an Actrou Person a gomañs kemer
 imor (3 prés.); 1906 p.174 ret eo
 komans (inf.).
 komañsant m. commencement.
 B.n.65 commanzamant an tour ; Do.p.9 e comanzamant
 hon euraou ; Qu.p.155 peguement à roñ hi ?
 eguit ma guerziff ha ma roet commanzamant
 mat diff, tr."qu'en voulez-vous donc bailler ?
 à fin que ie vende & que ie sois estrené de
 vous".
 GReg.p.183 coumançamand ; er c'houmançamand ;
 L'Arm-p.65 commanzamant (m.); NG-739 er
 commanzamant ; RF.p.401 ar gomañsant ;
 BD.5456 ar gomañsant ; IS-p.12 ar hommançamand
 a hor salvidigezh.
 KRL.p.27 er gomañsant.
 kombant s.-où vallon.
 Felletier.combant (L.), tr."vallon, terrain bas
 entre deux hauteurs"; coubantou, coubançou
 (L.) (pl.).
 kombantenn f.-où vallon.
 Felletier.p.156 combanten, coubanten "singulier
 (de combant)"; coubantennou (pl.).
 kombat m. ou f.-où combat.
 Ca.n.13 pan ententas an guerhes an combat a yoa
 eminant dizy.
 GReg.p.181 coumbad ; coumbageou (pl.); coumbadt (V.);
 coumbatou (V.) (pl.); ar c'houmbad ; L'Arm-p.64
 coumbat (m.); coumbatteu (pl.); RF.p.396 d'en
 em dispoz d'ar gombat ; JV.248 ar gombat ;
 SG.f.25-b em chombaïou (pl.).
 GBI.p.286 Doue da reiñ dezhe kombat vat ; II.p.314
 ar gombad ; BAZ.p.736 er stad-se en devoe
 combaïou rust da souten (pl.).
 kombater m.-ien combattant.
 GReg.p.181 coumbater ; coumbateryen (pl.).
 kombatiñ v. combattre.
 Qu.II p.36 combattaff, tr."combattre" (inf.);
 Ca.n.14 me a contraignez ... da combaty
 oute (inf.).
 GReg.p.181 coumbatti, combatti ; combateif (V.) (inf.);
 L'Arm-p.64 combattein (inf.); JV.II 1390
 da gombatin (inf.).
 GBI.p.288 n'eus deuet nemedon da gombati (inf.).

- kombod m.-où (1) chambre, pièce.
C. tricombout, tr."maison de trois chambres, lat. triclinium".
GReg.p.592 combout, cambout, tr."maison, ou pavillon, qui consiste en une seule chambre, ou cuisine, avec un galetas"; comboujou, comboudou, camboutou; daou-gombout, daou-gambout, tr."maison à deux chambres à feu, de plein pié".
SKET.III p.55 kombodou an tiez-meur (pl.).
---- (2) compartiment.
MOA.p.176 kombod, kompod (m.), tr."compartiment (celui d'une huche)".
VALL.p.157 kombod (m.).
---- (3) caisse, coffre.
MBR.p.320 Gradlon ... a lakaas ober ur c'hombout koad.
---- (4) étage.
GON.kembot, kombot (m.), tr."étage, espace entre deux planchers dans un bâtiment"; kembot, kombotou, kembochou, kombochou (pl.); GANe.6,16 dindan al lein e ri tri c'hembod.
---- (5) terrasse, levée de terre.
GON.kembot, kombot, tr."terrasse, levée de terre dans un jardin, etc., faite de main d'homme"; IL.ROUeed.20,15 hi a savas kembotou war-dro da gêr.
---- (6) creux de la jambe d'un cheval au-dessus du sabot.
VALL.SUP.p.32 kombod (L.).
kombodadur m.-où division (en chambres, en compartiments).
SKET.III p.55 an hevelep kombodadur diabarzh e gaver e Sued.
kombodek a. à compartiments.
VALL.SUP.p.36 kombodek.
komedian m.-ed comédien.
GReg.p.182 comidyan; comidyane (pl.).
SIN.p.156 ar c'homedian Bernardin; ibid, bezañ 'voe neuze comedianet e Sant-Malo (pl.).
komedienn f.-où comédie.
Cnf.p.a/12 comediennou profan (pl.).
komer f.-ezed (1) commère (à un baptême).
C.comhazr, tr."comere, lat.commater"; N.921 compizrien ha commazreset (pl.); Gk.II p.153 (H.p.52) comparzyen ha commazreset (pl.).
GReg.p.184 coumaër; coumaëresed (pl.); comméer (v.); comméeresed (v.) (pl.); L'Arm-p.65 commaire; commairézétt (pl.).
GBI.p.146 he mevel-bras eo ar c'homper, ar vatezh-vihan ar gommer.

- (2) commère, bonne femme, femme bavarde.
Qu.p.72 Doué da roiff (= roy,roio) dez mat dech, ma coumaer.
GReg.p.184 kemerit kouraj, va c'houmaër, ha lezit ar gridienn (L.), tr."prenez du vin pur, ma commere, et n'y mettez point d'eau".
LLB-264 ur wrac'h ... a zeu ... da welet he hommer.
DIHU-1905 p.103 arsa, komerézéd (pl.)
komererezh m. commérage.
VALL.p.137 komererezh (m.).
komerezañ v. commérer.
VALL.p.136 komereza (inf.).
komerezeta v.-et faire les commères.
VALL.SUP.p.35 komerezeta (T.) (inf.).
komeriañ v. (1) être commère dans un baptême.
VALL.SUP.p.35 komeria (inf.).
---- (2) commérer.
VALL.p.136 komeria (inf.).
---- (3) aller voir le nouveau né et porter un cadeau à la mère.
VALL.SUP.p.35 komeriañ (T.) (inf.).
kometiñ v. (1) commettre.
C.committañ, tr."commettre, lat.committere, ou cest forfaire" (inf.); B.n.716 committañ allas an cas man, ober diff neruell heb dellit (inf.); N.590 pechet so cometet (pp.).
GReg.p.184 cometi un torfed (inf.); NG-110 ar pec'hed cometet (pp.); BD.4636 ar c'horf a gomet ar pec'hed (3 prés.).
---- (2) confier, mettre à la garde (de).
M.924 castell eo dit da corff, da miret ouz torfet, comtetet dit gant Doe (pp.).
---- (3) envoyer.
B.n.28 e-nn andret ma e-m commetter (pass.fut.).
komis m.-ed, -ien (1) commis.
GReg.p.184 commis, tr."commis, domestique de Bureau"; commised (pl.); L'Arm-p.65 commisse, tr."commis, terme de finance"; commizétt (pl.).
VALL.p.136 komis; komisien (pl.); ENVB.GWAL.9 p.30 implijidi pe gomisien (pl.).
---- (2) bedeau.
MOA.p.140 komiz (C.); komised (pl.).
komiser m.-ien commissaire.
GReg.p.184 commiczer; commiczerien (pl.); commiczer ar bitailh, commiczer ar bevañs, tr."commissaire des vivres"; commiczer a vrezel, tr."commissaire des Guerres"; L'Arm-p.65 commisère; commisérétt (pl.).

MOA.p.175 kouisier ; GEI.II p.146 ur plac'hig yaouank, a oa o servijañ e ti ur c'homiser gwin, en un ostaleri.
 DIHU-1906 p.204 erru eo ar dachenn ar homiser.
 komisioñ f.-où commission.
 GReg.p.184 ne egzerser ar garg-hont nemet dre gommission ; L'Arm-p.65 commission (f.); commissioneu (pl.).
 komis-noter m. clerc de notaire.
 VALL.p.127 komis-noter ; komisien-noter (pl.).
 komm m.-où (1) auge.
 GReg.p.66 comm ; commou (pl.).
 ---- (2) corne où les faucheurs mettent la pierre à aiguiser.
 TDE.BF.p.359 komm ar falc'her "se dit du sabot ou petite auge portative dans laquelle le faucheur met de l'eau et une pierre pour aiguiser sa faux".
 VALL.p.155 komm (L.)(m.).
 ---- (3) foulerie (pour les draps).
 MOA.p.274 komm (m.).
 kommad m.-où augee.
 GReg.p.66 kommad ; kommadou (pl.).
 kommadur m.-ioù foulage des draps.
 GReg.p.429 kommadur, tr."l'action de fouler les draps".
 kommañ v. (1) fouler (des draps).
 GReg.p.429 comma, tr."fouler des draps au moulin" (inf.); FEilletier.p.157 comma, tr."battre, fouler le drap pour le dégraisser" (inf.); L'Arm-p.162 commein, tr."fouler l'étoffe" (inf.).
 ---- (2) piler (l'ajonc).
 VALL.p.316 komma, tr."piler l'ajonc dans une auge appelée komm" (inf.).
 kommer m.-ien foulon.
 GReg.p.429 commer-mezher ; commeryen-vezher (skrivet : mezer)(pl.); FEilletier.p.157 commer, tr."drapier, ou foulon"; L'Arm-p.162 commour ; commerton (pl.).
 komourz ; da komourz (?) comme.
 M.1852 garuhoç euyt Leon ... nac euyt Pard nac Ours, da comours nac Ourses ; M.2188 aneualet rebours, da comours hac Ourset.
 kompagnun m.-ed,-où compaignon.
 C.compaignun pe compaignunes, tr."idem ou compaigne, lat.socius" (masc. et fém.); C.(DEBM.p.250) compaignun ; compaignunou (pl.); C.(Gloss.p.115) compaignon, compaignon ; compaignunes (fém.); Qu.p.117 compaignoun mat out ;

M.2658 da pep compaignun ; 326 negun a-z holl compaignunou (pl.); B.n.726 compaignunes da-n guercheset (fém.); n.461 compaignunou (pl.); Cnf.p.76 compaignunes (fém.); Ca.n.12 aman en hon eux vn merch iouanc peheny n'e deux quet a compaignones e sauiant (fém.); Dnal.p.189 é compaignunou (pl.); p.186 compaignunou (pl.).
 GReg.p.186 compaignun ; compaignuned (pl.); L'Arm-p.66 compaignon ; compaignonétt (pl.); RP.p.168 an adversour-se hag e holl compaignunou (pl.); BD.926 compaignon ; Dj.334 Eva. ... c'hwil a oa roet din gant Doue da bried, evit compaignones (fém.).
 BAZ.p.681 ... ez eas da brezeg an Aviel ... gant unnek compaignon.
 kompagnunekaatt v. accompagner.
 C.compaignunecat, tr."accompagner, lat.socaire, associare"; C.(DEBM.p.251) compaignunecat (inf.); compaignunecat (pp.); Qu.II p.7 compaignunecat, tr."accompagner" (inf.).
 GReg.p.8 compaignunecat (inf.); compaignunecat (pp.); RP.p.80 unan eus ar re a oa oc'h e compaignunecat (inf.).
 kompagnunezh f.-ioù,-où compaignie, société.
 C.compaignunez, tr."compaignie, lat.societas"; C.(gloss.p.115) compaignunez, compaignunez ; Qu.II p.36 compaignunez, tr."compaignie"; Missale Leonense, 1526, RC.47 p.158 delchell compaignunez ; Fm.n.110 compaignunez ; J.p.45-b delchit compaignunez dezy ; N.917 deomp comun gant compaignunez ; B.n.327 a ban oa an Alez coezet ... da Doe n-en deuce quet compaignunez e-na bet ; Dnal.p.161 o chom gant Lucifer ... é goal compaignunez ; p.61 cuitaat ar goall compaignunezou (pl.).
 GReg.p.186 compaignunez ; compaignunezou (pl.); L'Arm-p.66 compaignoneah (f.); compaignoneahou (pl.); RP.p.47 bezañ en ur seurt compaignunez ; BD.1808 e-lec'h da balezioù ha da compaignones, seizh troatad en douar ez a da gig da vrelinañ ; IS-p.44 forbannet ag o compaignoneah.
 BBR.p.196 ... e lavaraz d'e holl compaignunez hen lezel e-unan ; HTC.p.47 unan eus ar merc'hed a oa oc'h ober compaignunez dezhi ; GBI.p.440 demat deoc'h -c'hwil, pennhrez, deoc'h ha d'ho holl compaignones.
 SKRS.p.130 gras e veze ganti bezañ e kompagnunez an dud a veve e-kreiz an dienez ; p.103 ar gwall compaignunezou (pl.); DIHU-1908 p.174 er bed arall e kompagnoneh Sent hor Bro.

komparaj m.-où comparaison.

GReg.p.186 comparaich ; L'Arm-p.66 comparage (m.); comparageu (pl.); MG-p.301 e comparage d'ar pec'hedoù hoc'h eus kometet.

komparajiñ v. comparer.

C. comparaçaff, tr."comparer ou comparer, lat. comparare"; C.(Gloss.p.115) comparaçaff (inf.); M.3292 quement joa so e-n bet ..., comparachet dezy (pp.).

GReg.p.186 comparaji (inf.); L'Arm-p.66 comparaçein (inf.); BD.4202 kened ur femelenn a zo comparaçet ouzh un aval a ve re abred diskaret (pp.).

BAZ.p.686 ne c'hallan-me ket e comparachi gant Eli (inf.).

komparant m.-où conseil de famille.

MOA.p.187 komparant (m.) ; sevel komparant da ..., tr."établir un conseil de famille".

komparisañ v. comparaître.

C. comparissaff, tr."comparoir ou apparoir, lat. comparere" (inf.); Gk.II p.149 (H.p.46) var pen an dezuez diwezafu, entre an re iust comparissafu (inf.).

GReg.p.186 compariczeif (V.), tr."comparoitre, se présenter en Justice" (inf.); L'Arm-p.66 comparissein (inf.); BD.1329 erru eo ar Varn Divezhañ, ma ranker holl comparissan (inf.); 4592 deuit holl dirak Jezuz d'en em comparissan (inf.); IS-p.33 kentizh evel ma vez dispartiet un ene a-zlouzh he c'horf, e compariss dirak Doue (3 prés.).

kompassion f. compassion.

C. compassion, tr."idem, lat.compatio" ; C.(DEBM.p.251) compassion : J.p.3 dre compassion.

BD.4897 n'ho poa compassion en andred paour ebet.

kompez m.-ioù (1) mesure, dimension, contour.

C. compas, tr."idem, lat.circinus" ; Qu.II p.36 compas, tr."compas, lat.circinus" ; B.n.8 vn tour ... en compas ioliz diuiset ; n.279 Doe an Roe a croeas an mor glas dre compas assur ; n.431 Doe neb a croeas an mor ha-n douar ... ha-n neffuou bras e compas sclaeer ; J.p.179 an pezh a dellezas, diouz an compas ez vezo an cas tasset.

----- (2) compas, boussole.

GReg.p.111 compas, tr."boussole" ; p.187 compas, compas, compas, tr."compas" ; compasyou, compasyou, compasyou (pl.); L'Arm-p.50 compass (m.), tr."boussole" ; p.66 compas (m.), tr."compas" ; compazeu (pl.).

komper m.-ien,-ed (1) compère (à un baptême).

C. comparz, tr."compere, lat.compater" ; C.(DEBM.p.251) compazr ; Cnf.p.41 compazr ; N.920 gant tut guir da bout compizrien ha commazreset (pl.); Gk.II p.153 (H.p.52) an comparzyen ha commazreset (pl.).

GReg.p.187 compaër ; compaëryen (pl.); compëer (V.); compëeryon, compëeryan (V.) (pl.); L'Arm-p.67 compaire ; compairion (pl.).

EKG.II p.36 Herve Soutre a ca ivez 'ta koumper din, ha bezañ koumperi, an dra-se a laka atav ar c'halonou d'en em dommañ an eil ouzh eben (sg. et pl.); GBI.p.146 ho mevel-bras eo ar c'homper, ar vatezh-vihan ar gomer.

----- (2) compère, compagnon.

GReg.p.187 ur c'hompæer mat, tr."un bon compère (par ironie) ; SG.f.39 boñjour deoc'h, va chomper.

komperiezh f. affinité de compère.

C.(DEBM.p.251) compizriez, tr."comperage". L'Arm-p.67 compëereah (m.), tr."compéage" ; compëereahou (pl.).

kompetant a. convenable. juste.

C. competant, tr."conuenant, lat.competens" ; M.3322 he holl madou ... ma-z ve aoun quet n-o collhet competant ; 520 nen-d-y quet competant ... en é bandenn ; B.n.87 parfet ha competant.

BD.1200 ne ve ket rezon competant e ves trec'h din.

kompez a. (1) plat, uni, égal.

C. compoes, tr."plain, uni, lat.planus" ; Qu.II p.131 plaen ha coumpès, tr."plain & ung" ; M.541 Ieremias ... a lavar guryriou does, ma-z vent compoes poeset ; Am.ms.p.1462 (n.560) ha gant he grilles neuse compoesic (dim.).

GReg.p.965 compès, tr."uni, plain, égal" ; PELletier. compès, tr."uni, poli" ; compos (T.).

IAI.p.263 e pep giz ... an Iliz a laka an eneoù fiziet enni da vezañ evel ma lavarfen koumpez ; SAG. p.168 Doue en deus roet deomp ... armoù ... evit ma vezo koumpez ar stourmad, ha n'hor bezo (skrivet : n'on devezo) ket a lec'h d'en em glemm, ma na vezomp ket trec'h ; IAI.p.244 ret eo esperout e kavo an tu da lakaat koumpesoc'h an traoù (comp.).

ENVB.GWAL.9 p.31 straedoù Kerdiz, hag i diazezet ken mat, ken lufr, ken kompez ha ken kalet da welout.

----- (2) germain (se rapportant à la parenté).

C.(Gloss.p.115) compos, tr."(cousin) germain" ; Nom. p.332 (Gloss.p.115) breuzr coumpes, tr."frère

- germain"; G.111 quenderou compes omp-ny.
 GReg.p.457 compès, tr."germain, germaine, frere ou
 soeur, de pere et de mere"; campos (V.);
 daou vreur compès int; kendirvi compès, tr.
 "cousins germain"; L'Arm-p.172 campouiss ;
 RS.p.291 teir c'hoar compes.
 ----- (3) (complément) direct (d'un verbe).
 NOTK.p.142 ... diouzh ma veze an anv o ren ar verb
 pe ma veze renet gantañ kompez pe digompez.
kompezañ v. (1) aplanir.
 Qu.II p.172 coumpesiff, tr."vnir, lat.allaeuiare,
 adaequare, laeuigare" (inf.); Nom.p.178
 (Gloss.p.115) coumpesaff, tr."égaler (aplanir la
 terre" (inf.).
 GReg.p.44 coumpesa, coumpesi, coumpoës, tr."applanir,
 unir" (inf.); p.519 coumpesa Brasparz, diveinañ
 Berrien, ha diradenañ Flouie, a zo tri zra
 imposupl da Zoue (inf.); PELletier.p.157
coumpesi, tr."unir, polir" (inf.).
 DEUT.10,1 kompez dit div daolenn vaen (2 impér.);
 II.Rouëd.22,33 Doue ... en deus kompezet
 va hent (pp.).
 ----- (2) régler son compte (à).
 EKG.II p.315 lezit ho person ganin-me, warc'hoazh
 me her c'houmpezo (3 fut.).
kompezenn f.-où plaine.
 GReg.p.718 compesenn, tr."plaine, campagne unie";
compesennou (pl.).
 GANE.11,2 ... e kavjont ur gompèzen e douar
 Sennaar, hag e chomjont enni; NIVE.22,1
 ha bugale Israel ... a zisplegas o zeltou e
kompezennou Moab (pl.).
 SKET.p.119 frouezhus-kenañ eo ar kompezenn ;
 NOTK.p.20 ar c'houmpezennou bras (pl.).
kompezennad f.-où contenu d'une plaine.
 GReg.p.728 ur kompezennad kaer a ed; kompezennadou
 (pl.).
 SKET.p.125 ur kompezennad ec'hon a beurvanou.
kompezennek a. plat, de la nature d'une plaine.
 DEUT.11,11 un douar meneziek ha kompezenneg eo.
kompezer m.-ien celui qui aplanit, polisseur.
 GReg.p.44 coumpeser, tr."celui qui aplanit";
coumpeseryen (pl.).
 VALL.p.573 kompezer, tr."polisseur".
kompezidigezh f. aplanissement.
 GReg.p.44 coumpesidiguez, tr."l'action d'aplanir".
komplidoù pl. complies.
 GK.II p.143 (H.p.31) Complydou da-n ytron Maria ;
 ibid. da complydou.

- GReg.p.188 compligeou, complegeou, complidou ;
 RS.p.295 an eur eus a complidou.
kompod m.-où comput.
 C.compot, tr."idem; cest ung liure soubmis a
 astronomie, lat.compotus".
 GReg.p.190 compod, tr."comput, supputation des temps,
 comput ecclésiastique"; compodou, compodeou (pl.);
 p.130 compod, tr."calcul"; p.555, tr."kalendrier";
 p.471 ar c'hompod gregorian; PELletier.compot,
 tr."calendrier"; L'Arm-p.67 compott (m.).
kompodiañ v. computer, compter, supputer.
 SVE.RC.2 p.222 tromplus a zo kompedi an amanenn a-raok
 m'he deus ar vuoc'h he fero'henn (inf.).
kompoziñ v. (1) composer.
 C.composaff, tr."composer, lat.componere" (inf.);
 B.n.319 an diuinite ... so e-n baradoes composet
 dre mister diuin an Dreindet (pp.).
 BD.4220 ... ma composin ardoù evit tromplañ mero'hed
 (1 fut.).
 ----- (2) décider.
 GJ.p.5 bremañ ez out choazet da anoñsiñ sekret ar pezh
 zo composet e kuzul an Dreinded (pp.).
kompren v.-et comprendre.
 Qu.II p.36 compreñiff, tr."comprendre" (inf.); Dnal.
 p.163 biscoas calon nep den ... ne comprenas ...
 tra quer cañz na quer mat cvel ar Barados (3 prêt.).
 GReg.p.189 compreñ, compreñi, tr."comprendre, concevoir";
compreñif (V.) (inf.); L'Arm-p.67 compreñin
 (inf.); NG-945 compreñign (inf.); RP.p.401
compreñ a reot a-walc'h ar pezh a fell din da
 lavaret (inf.); BD.557 compreñnet eo an dra-se
 (pp.); DJ.288 spered humen erbet ne c'hallhe
compreñin (inf.); IS-p.21 compreñin (inf.).
 SKRS.p.129 raktal e komprenas petra oa degouezhet
 (3 prêt.); DIHU-1906 p.167 ar vistr-skol ... ma
 ne fell ket dezhe kompreñ an dra-se, a zo
 kablus-bras (inf.).
komunian v. communier.
 C.communiaff, tr."communier, communiquer, participer,
 conuerser avec gens de son amitie ou estrangers,
 lat.comunicare" (inf.); Cnf.(page de titre)
 eguit dispos an effeñ da confes en mat e pechedou,
 ha Communiaff e grace Doué (inf.); Dnal.p.83
 lieasa ma c'hilly e-duy ... evit communie (inf.).
 GReg.p.186 communya (inf.); L'Arm-p.66 quemuniein
 (inf.); RP.p.4' a-barzh mont da gofes ha da
gmunia (inf.).
 SST-p.170 communiein da Bask (inf.); GBI.p.336
 evit kofes ha komunian (inf.); LBM.p.164
 da C'houel Sant Laorañs e komuniaz (3 prêt.).

- MMBK.p.29 pep hini en em gavo moubet cürus pa c'helle komunia ha klevet an oferenñ (inf.).
komunion f.-où communion.
 C.(DEBM.p.250) communion; Gk.II p.146 (H.p.42) da-n communion.
 GReg.p.186 communion; communyonou (pl.); ur communyon sentol; L'Arm-p.66 quemunion (f.); quemunioneu (pl.).
 MGZ.p.261 grit ur communion bep Gwener kentañ eus ar miz.
1. komz f.-où parole.
 C. comps douec, tr. "doulce parole, lat.lepos"; Qu.II p.124' coumps, tr. "parole"; Qu.p.100 comsou coumoun (pl.); M.1394 vn comps; N.546 an comsou mat (pl.); G.568 ho compsou (pl.); Cnf.p.a/18 è berr compsou (pl.); Do.p.56 en songesoumaou, en consaou, en euraou (pl.); An.Pelletier.dict.ms.(n.A.334) clevit va Mestriocq ur compsic c'hoas (dim.).
 GReg.p.695 comps; compsyou (pl.); Pelletier. comps, tr. "discours, parole"; compsou (pl.); L'Arm-p.269 comss, comss (f.); conzeu, comzeu (pl.); NG-492 ar conzeu-mañ (pl.); HB.p.2 hervez coms an Ael Gabriel; RP.p.388 hag e finisas e gont dre ar c'homsou-mañ (pl.); BD.839 epouantet em grit gant ho coms; 914 pa glevan ho comso (pl.); SG.f.31 repetit ar coms-se; DJ.94 e-barzh e berr comsou (pl.); IS-p.22 ur gonz; p.2 ar honzeu-mañ (pl.).
 MGZ.p.103 gant ur gonz hepken en devoa krouet pep tra; EKG.II p.261 edo Mari oc'h echuiñ he c'hoz, pa glevjod (skrivet: glefcheur) trouz er porzh; p.151 e berr gonzou (pl.); SST-p.35 ra vo graet din hervez ho conze; LLB-281 ne deus ken konz e kêr ... nezet a droioù-kamm ar mab a Gerhuiton.
 DIHU-1907 p.324 ur gonz vat; GWAL.125 p.288 kontadennoù a dremenñ dre gonz a rumm da rumm.
2. komz v.-et (1) parler.
 C. comps, tr. "parler, lat.fari, loqui"; C.(DEBM.p.251) coms, comps (inf.); C. comset, tr. "parle, lat. locutus" (pp.); N.1730 duet omp ... da comps ... oz Devy (inf.); M.32 an lefr man ... da bep heny ... a comps à peur fin (3 prés.); 3345 ne compsaff vaen (1 prés.); 1747 da-n fur é compsas (3 prés.); G.1081 coms ouz e mam (inf.); 169 comset dyf (5 impér.); Jer.ms.p.1458 (n.256) pan comps a Iesu (pass.prés.); Qu.p.43 ret eo diff comps

- outaff e hunan (inf.); p.50 ne goun quet nat coumps Gallec; ... couls é coumsit ha ne, ya ha guell (inf. et 5 prés.).
 GReg.p.694 comps (inf.); comps galleg (inf.); klevet comps anv eus a, tr. "entendre parler de, etc." (inf.); L'Arm-p.268 conzein, conzein (inf.); NG-658 n'halle ket coms (inf.); 216 comzet ouzhin (skrivet: doheint)(5 impér.); GS.p.257 outañ ... evel-hen e comsas (3 prés.); RP.p.403 o coms anezhañ e-unan (inf.); p.404 konent-se a ra d'an Abostol coms ouzhomp on termenioù-mañ (inf.); BD.4055 pa glevemp coms a'n devezh-mañ (inf.); après 384 ar Gernez a coms ouzh Gwreg ar Paour (3 prés.); 125 comset em eus bet deoc'h a'r varn (pp.); IS-p.8 ec'h an da gonz a lod anezhe (inf.).
 SST-p.19 conze ouzh (skrivet: don) an dud (inf.); MBR.p.52 komz outañ (inf.); EKG.II p.100 komz dezhañ a gement-se oa nevezin e boan (inf.); p.126 komz a raent an eil ouzh egile (inf.).
 DIHU-1905 p.55 konzein a reer brezhoneg en tiez-se (inf.); p.110 hor breudeur ag ar vro-se n'o deus ket mezh anezhe o konz brezhoneg (inf.).
- (2) dire.
 G.175 oz comps an quezelou (inf.); N.314 yt da guitty da comps outy try guer (inf.); NL.n.288 commsomp madelez a nezy (4 impér.); n.6 euel ma-z oa comset (pp.); n.14 ne comsaff quet a gaou (1 prés.); M.271 hep comps guer gaou (inf.); Jer.ms.p.1443 (n.6) hep comps gaou na saozan (inf.); Pm.n.95 hep comps gou (inf.); n.57 ha-n re all ... a compsas ... pe a-roantelez ... ez voe duet pep vnan (e prés.).
 RP.p.83 hep coms anv dezhañ eus a binijenn rust ebet (inf.).
- komzapl a. (parole) raisonnable.
 C.(Gloss.p.115) compsabl.
komzennoù pl. quelques paroles.
 SKRS.p.232 un nebeudig komzennoù devot (pl.).
komzer m.-ien (1) celui qui parle, parleur.
 C. comser, tr. "parleur, lat.locutor"; comser berr, tr. "brief parleur, lat.brevilogus"; comser cazr, tr. "beau parleur ou bien enparle, lat.benclinguatus, disertus"; C.(DEBM.p.251) comps.
 GReg.p.695 compsour kner (V.); tr. "un beau parleur".
- (2) entremetteur (de mariage).
 VALL.SUP.p.65 koñzer (V.).
komzerezh m. action de parler.
 C.(Gloss.p.115) compserezh, tr. "lat.verbositas".

- komzidigezh f. action de parler.
C.(Gloss.p.115) compsidiguez, tr."narration".
- komz-plaen f. prose.
GVAL.165 p.293 e komz-plaen ez eo skrivet an danevellou ; BAHE.6 p.8 a-wechoù ne dint nemet komz-plaen lakaet war rim.
- komzus a. qui parle.
C.(Gloss.p.115) compsus, tr."disant de bouche".
- kon pluriel de ki.
- konchenn f.-où conte, raconter ; cf.1.kont.
GReg.p.102 konchenn, tr."conte, récit plaisant, récit fabuleux"; konchennou (pl.); konchennou pikous (pl.); FElletier.konchen, tr."conte, fable, historiette".
- MOA.p.183 kountenn "prononcez kouchenn", tr."conte".
- koñchezañ v. friper, gâter, souiller.
GReg.p.437 koñcheza, tr."friper, user, gâter un habit, des livres, etc."; p.451, tr."gâter, souiller, tacher" (inf.); koñchezet eo va gwiskamant (pp.).
- koñchiañ v. souiller, salir ; cf.kousi.
C.(DEBM.p.251) konchiaff, konchiaff (lenn : konchaff), tr."couchier, contaminer" (inf.).
- kondamniñ v. condamner.
Gk.p.252 difen a ra, ha kondamniñ an idolatry (inf.); G.518 an bet goctebetam drg un tam kondamnet (pp.); Pm.n.1 goude bout adam kondamnet (pp.); B.n.342 ... ez fize ... quemerct ... ha kondamnet (pp.).
- L'Arm-p.68 kondannein (inf.); NG-1091 kondamnet (pp.); 1839 kondanet (pp.); IS-p.27 Pons-Pilat ... a kondannas Jezuz-Krist (3 prêt.).
- kondaonidigezh f.-ioù condamnation.
VALL.p.141 kondaonidigez (f.).
- kondaoniñ v. condamner.
M.1662 an Barner ... a kondaonin re damnet (3 prés.).
GReg.p.192 kondauni ; kondauni d'ar marv (inf.); p.3 kondaonet eo gant ar vedisined (pp.); CO.p.149 da'm akuz ha da'm e'hondauni (inf.); RP.p.13 me ... a kondaun kement tra he deveus kondaonet (3 prés. et pp.); BD.676 kondaonet oc'h (pp.); SG.p.13-b ... e vo kondaonet d'ar marv (pp.); DJ.189 ... ez omp kondaonet (pp.).
- MGZ.p.218 a-barzh ma edo kondaonet Jezuz (pp.).
- (?) kondellenn s. (?) coupe, vase ; (?) cf.kondolenn.
Qu.III p.15 vn kondellen, tr."vnc condole, lat. cymbium".
- kondi m.-où chenil.
VALL.p.117 kondi (m.) "d'après le gallois"; kondiou (pl.).

- konditor m.-ed (?) conducteur ; cf.konduktor.
BD.2347 nouze oc'h asamble e holl konditoret (pl.); SA.F.19 a pa blijo gansoc'h ; c'hwi eo va konditeur.
- kondolenn f.-où (1) gondole.
GReg.p.462 kondolenn, tr."gondole, petit bateau plat et long"; kondolennou (pl.); ur kondolenn goant. ----- (2) tasse longue et étroite ; (?) cf.kondellenn.
GReg.p.462 kondolenn, tr."gondole, tasse longue et étroite"; ur kondolenn arc'hant.
- kondon m.-ioù (1) abîme, gouffre.
B.n.497 en un prison kondon a melcony.
TDE.BF.p.368 bezhin ar c'houndouñiou, tr."godmon provenant des plus grandes profondeurs de la mer" (pl.).
- VALL.p.2 koundoun (m.), tr."abîme ; proprement, le sol profond"; koundouñiou (pl.); p.339 koundoun, koundoun, tr."gouffre" ; SKET.III p.19 koundouñiou an douar (pl.).
- (2) couche la plus profonde du terrain.
VALL.SUP.p.41 koundoun, kondon (m.); amañ ez eus koundoun, tr."ici la couche de terre est profonde".
- (A) douar kondon terre en friche.
GReg.p.437 douar koundoun, tr."friche, terre qu'on ne cultive point"; p.508 douar koundoun, tr."jachère".
- kondre m.-où (1) coussinet, bourrelet.
GReg.p.111 koldre, kouldre, tr."bourrelet de beufs, ce qui se met sur leurs têtes pour soutenir le joug"; koldreou, kouldreou (pl.).
- VALL.p.165 komb, koumb (L.), tr."coussinet pour porter un faix sur la tête"; p.77 koldre (m.), tr."bourrelet sur la tête des boeufs"; koldreou (pl.); VALL.SUP.p.42 koldre, koundre (L.), tr."coussinet sur la tête des boeufs, sous le chaudron à bouillie".
- (2) imposte.
VALL.SUP.p.42 koldre, koundre (L.), tr."imposte de porte" ; p.96 koundre, komb, koumb, koldre (L.), tr."imposte".
- kondu etc. Voir kundu etc.
- konduktor m.-ed conducteur ; (?) cf.konditor.
BD.4814 an diaoul o deus choazet da gontuctor dezhe.
- konestabl m.-ed connétable.
C.conestabl, tr."conestable, lat.conestabularius"; C.(DEBM.p.251) conestabl.
GReg.p.197 connéstabl ; connéstabled (pl.).

- koñferañ v. (1) conférer.
C. conferaff, tr. "conferer, avoir collacion, lat. confere" (inf.); Ca.n.20 ... ez confersont ensemble (6 prêt.); Dnal.p.127 ar Sacramanchou ...; hac y a confer bepret ar graç ...? (3 prés.).
- (2) communiquer.
Dnal.p.188 conferi à eure é dessein, ouz é Maçstr (inf.).
- koñfesor m.-ed (1) confesseur; cf. kofesour.
C. (DEBM.p.250) confesser, confessor, confesseur; Mc.p.38 confesor.
GReg.p.194 confeçzor; confeçzored (pl.); BD.4485 ar confessoret (pl.).
BAL.p.234 e-tro goulaouiñ-deiz e erruas he ch'confessor.
- (2) confesseur (de la Foi).
GReg.p.194 ar Sent Confeçzored (pl.).
- koñfirmañ v. confirmer.
C. confirmaff, tr. "confirmer, lat. confirmare" (inf.).
GReg.p.195 confirmi, tr. "confirmer, conférer le Sacrement de Confirmation"; confirmeiñ (V.) (inf.); L'Arm-p.69 confirmein (inf.).
- koñfirmasion f. confirmation.
C. confirmation, tr. "idem, lat. confirmatio"; Do.p.39 confirmation.
GReg.p.195 confirmacion; L'Arm-p.69 confirmation (f.).
- koñfitañ v. confire.
C. confitaff, tr. "confire, lat. conficere" (inf.); Qu.II p.36 confitaff, tr. "confire" (inf.); III p.24 raşin confitet, tr. "raisins confits" (pp.).
GReg.p.195 confita; confiteiñ (V.) (inf.); L'Arm-p.69 confitein (inf.).
- koñfiteur m.-ioù (1) salaisons, conserves.
C. confitur, tr. "confitur, lat. salamitum, salamentum"; Qu.II p.36 confiturout, tr. "confitures, lat. salgama, salgamorum".
- (2) confiture.
GReg.p.195 confitur; confituryou (pl.); L'Arm-p.69 confiturr (m.); confiturreu (pl.).
DIHU-1906 p.205 mel ha confitur.
- koñfizadur m.-ioù confiture.
VALL.p.143 koñfizadur (m.).
- koñfizañ v. confire.
GReg.p.195 confiza (inf.).

- koñfizer m.-ien confiseur.
GReg.p.195 confisèr; confisèryen (pl.); L'Arm-p.69 confisour; confizerion (pl.).
VALL.p.143 koñfizer, koñfizour; koñfizerien, koñfizourien (pl.).
- koñfizerezh f.-ioù confiserie (local).
VALL.p.143 koñfizerezh (f.).
- koñfizerezh m. confiserie (métier, marchandise).
VALL.p.143 koñfizerezh (m.), tr. "confiserie (art, commerce)".
- koñfontañ v. (1) confondre, abattre, être confondu, être abattu.
C. confuntaff, tr. "confondre, lat. confundere" (inf.); J.p.188-b glachar parfont a-m confont beo (3 prés.); p.223 gant ... spout ez confontaf (1 prés.); p.70-b spont hon confont yen (3 prés.); B.n.386 ma confontaff (inf.); Am.ms.p.1465 (n.680) evid condondy à (= al) louhydyen (inf.).
NG-1419 evit her confondou (inf.).
- (2) engloutir, être englouti.
M.916 euyt da confontaff (inf.); 770 e-n Yffernou profont euit ho condondaff (inf.); G.509 an ker man a confonto e-n abym (3 fut.); 766 ty ha fos, e-n nos-mann, ez confontet guytybunan (5 fut.); B.n.751 soczet ouff pront na confontaff e-n douar (1 prés.).
GReg.p.7 confonti, tr. "abymer, tomber dans un abyme, et s'y perdre, jeter dans un abyme" (inf.); confountet e gouled puñs an ifern (pp.); RS.p.220 o koñsideriñ e hallze ar mor dougen va fec'hedoù hep va e'houfonti (inf.); RP.p.177 al lenn-se a dan hag a flammoù ma int confontet e-barzh (pp.); BD.1921 ret eo serten en em gonfontin; e-mesk an diaouloù sur oc'h in (inf.); D5.p.58 gant glac'har ha gant spont e vannan confontan (inf.).
BAZ.p.747 ... e savas un avel ... ken bras ma krede an holl bezañ prest da vezañ confountet e gouled ar mor (pp.).
- (3) fondre.
GBI.II p.10 ra vezin konfontet evel amanenn war blad (pp.).
- konfort m.-où consolation.
C. (DEBM.p.252) confort; Ca.n.28 ma holl confort ha cusul; Nl.n.338 pep sort confort bras; Gk.II p.131 (H.p.6) eguit hon oll confort ha consolation.
GReg.p.201 confort; confortou (pl.); L'Arm-p.71 confortt (m.); NG-8 nep confort n'o devez; BD.1100 joa deoc'h etrezoec'h holl ha confort.

- LBM.p.94 mar en deus ur boan bennak, digant e vamm e c'houlenn konfort.
 DIHU-1908 p.174 ur konfort eo bet evitañ gwelet ne oa ket bet kollet e labour.
- konforter m.-ien consolateur.
 C.konforter, tr."conforteur, lat.consolator".
 GReg.p.201 konforter; konforteryen (pl.).
konfortin v. consoler.
- C.konfortaff, tr."conforter, consoler, lat. consolare" (inf.); M.251 ho querent ... so ouz ho konfortaff (inf.); B.n.348 da konfortaff ann Abestel (inf.); J.p.39-b konfortaf ho ene (inf.); p.181 pan oa konfortet an mam estlamet (pp.); p.162-b hoz em konfortet (5 impér.).
 GReg.p.196 konforti, konforta, tr."conforter, consoler"; konfortein (V.); L'Arm-p.72 konfortein (inf.); NG-1054 an anevaled mut ... em konfortas (3 prêt.); BD.489 evit ho konfortin (inf.); IS-p.52 an hini am honfort hag am sikour (3 prés.).
 LBM.p.192 gwir eo e felle dezhañ konforti ar re a chomje war he lerc'h (inf.).
 DIHU-1905 p.45 atav e chomas da konfortein he bugale (inf.).
- konfortus a. consolant.
 C.(DBEM.p.252) konfortus.
 GReg.p.195 konfortus, tr."confortatif"; p.200, tr. "consolant"; L'Arm-p.69 konfortuss, tr. "confortatif".
- konforzh s. consolation.
 GReg.p.201 konforz.
- konforzhiñ v. consoler.
 GReg.p.201 konforzi (inf.).
- konikl m.-ed lapin.
 C.conniffl, conicl; C.(Gloss.p.116) conniffl; Nom.p.31 (Gloss.p.116) conicl, coniffl; Qu.II p.97 conicl, tr."lapin"; II.p.39, tr. "conin"; Qu.p.38 roit da David lot euz an gat se, hac aues an coniclet (pl.).
 GReg.p.562 conicl, conniffl; conicled, conniffled (pl.); PElletier.conicl; coniclet (pl.); L'Arm-p.214 coniffl (m.); conifflétt (pl.); CB.ms.p.18 ar choniflet (pl.); CB.558 ar goniflet (pl.).
 LEVI.11,5 ar c'hounikl ... a zo dic'hlan; MGK. p.113 hag ar c'honikl d'ar red.
 DIHU-1907 p.314 kroc'henou kounifl.

- konikleta v.-et chasser le lapin.
 TDE.BF.konikleta (inf.).
- koñje m.-où (1) congé, permission, autorisation.
 C.conge; Qu.II p.37 congé, tr."congé, lat.copia, missia, venia"; G.108 pa em eus an conge gant yoa ez baleaf; 1045 gant ho congie ... ez-yf ... d-e guelef; J.p.163-b digant Fylat ... conge d-e disquen me mennas; p.230 hon congie; Cnf.p.49 ... quent eguit ma en deueus conge an marchadour da transportiff è marchardourez (lenn: marchardourez); Qu.p.122 ha è a pligoff guenech reiff conge diff da euaff dech?
 GReg.p.196 couñgez, coñge, tr."congé, licence, permission"; L'Arm-p.69 conge (m.); BD.1544 bepred, diaoul, en em daolez war va zra hep kavet conges; GJ.p.9 gant conge va fried hag e bermision.
 SBI.p.174 conge d'ho merc'h da zimeziñ diganeoc'h a c'houlennan.
 MMEK.p.6 ar Fab ... a roas koñje ... d'an Aotrou Sergeant ... da lakaat ... ur gurunenn aour war he fenn.
 ----- (2) congé, adieu, renvoi.
 J.p.45-b conge oar se a quemeret; ibid. ... ez eu an congie (var.congez) divezhaf; Cnf.p.a/16 hac ez roemp congez da pep pligeadur.
 ----- (3) congé, vacances.
 BAHE.6 p.2' koñje ar Pantekost.
- koñjeañ v. congédier.
 GReg.p.196 congea ur re, tr."congédier, renvoyer" (inf.); DJ.p.53 neuze voe conjeat ar gwragez gant an ael (pp.).
- koñjur s. évocation.
 N.822 gret (= grit) vn pron, vn conjur.
koñjurañ v. (1) conjur, adjurer.
 C.conjuraff, tr."conjurere, lat.adiurare" (inf.); N.530 m-en conjur (3 prés.); J.p.80 me a-z conjur, na murmur guer (3 prés.).
 ----- (2) faire des évocations.
 N.831 me m-eux conjuret (pp.).
 ----- (3) citer (en justice).
 M.920 pan deuhez da-z conjur (inf.).
 ----- (4) réfléchir.
 Pm.n.241 soyng ha conjur (2 impér.).
- koñjuration f. évocation.
 C.(DBEM.p.252) conjuracion da-n dyaoul.
- koñjurer m.-ien exorciste.
 C.conjurere, tr."conjurateur, lat.exorcista".

konkeriñ v. vaincre, gagner.

G.171 ... ez eo ... Breyz-meur conqueret (pp.);
784 counqueret vezo en Ys bourchys ha
bourchyses (pp.); 792 gant an mor en un heur
ez edouf counqueret (pp.); J.p.17-b mar beu,
nemeur ez conqueuro quement manier.

konkluañ v. (1) conclure.

C.concluaff, tr."concluer, lat.concludere" (inf.);
M.46 nep en pechet ... á conclu ho buhez
(3 prés.); B.n.714 an crim ... so ...
concluet (pp.).

----- (2) décider.

B.n.25 tut Iesu so oz concluaff (lenn : concluaff)
... hon disheritaff (inf.).

konklud v.-et conclure.

M.1265 dre nep rayson ne gallent ... conclut ...
ez vent dyn (inf.).

konkoez m. gourme.

C.concoez, tr."gorme qui vient en la gorge,
lat.torus".
GReg.p.464 concoez, tr."gourme, maladie des jeunes
poulains".

konkrenn s. congré.

C.concrenn, tr."congré, lat.congrus".

konoc'hañ v. fureter.

PElletier.coanoc'ha, tr."chercher avec trop
d'empressement à manger" (inf.).
TDE.BF.konoc'ha (C.), tr."chercher par pure
curiosité à savoir ce qui se passe" (inf.).

konoc'her m.-ien fureteur.

TDE.BF.konoc'her (C.); konoc'herien (pl.).

koñsakrañ v. consacrer.

C.consacraff, tr."consacrer, lat.consecrare" (inf.);
N.1683 parfét hoz reuetaff ma consacraff
(inf.); 1697 breman e-z consacrer hog e-z
baeleguer (pass.prés.).

koñsant s. consentement.

J.p.163-b hep hon consant.

koñsantañ, koñsantiñ v. (1) consentir.

C.consantaff, tr."consentir, lat.consentire" (inf.);
Qu.II p.8 me á consant guenez, tr."ie te
l'accorde" (3 prés.); NL.n.3 hy á consantas
terriñ gourchemenn Doue (3 prés.).
GBI.II p.288 gwell eo ganen bezañ lazhet evit
n'eo kousanti d'ar pec'hed (inf.).
DIHU-1906 p.210 ar Roue á ousantas ... he leuskel
da vont kuit (3 prés.).

----- (2) souffrir, endurer.

M.3187 goude consant an hent á paurentez (inf.);
N.358 consantaff (inf.); 384 consantj (inf.);
NL.n.72 vilcny ... en deffoue da consant
Roue'n sent (inf.).

koñsantet pp. consentant, ayant consenti.

Pm n.249 ha ny varyant, consantet da bech pechet.

koñseant a. séant, convenable.

N.1752 an tra se ne ve consant.

koñsedañ v. concéder, accepter.

C.concedaff, tr."conceder, lat.concedere" (inf.);
B.n.20 ne deuruoe quet concedaff (inf.); n.231
da-m reuet concedaf (inf.); N.357 n-oz deur
quet concedaff (inf.).

koñsepsion f. conception.

C.(DEBM.p.251) conception.

koñseviñ v. concevoir.

C.(DEBM.p.251) conceaff, conceffaff (inf.); M.253
bugale deze ouz conceffuaff (inf.); NL.n.225
vn Guerches ... Jesus ... á conceffas (3 prés.);
Gk.p.216 concepuet ves an speret-glan (pp.);
Cnf.p.38 an ré pe-ré á ampeiz ouz an graguez
na gallent conceñ (inf.).

GReg.p.190 conceff, conceff, conceff, conceff, tr.
"concevoir, parlant des femmes, et des femelles
de quelques animaux" (inf.); L'Arm-p.68
conceffueñ (inf.); NG-1990 conseu ... á ri ...
ur mab (inf.).

BAZ.p.2 conseo á reot, na lakaat á reot er bed ur
mab (inf.).

koñsiañs f. (1) conscience; cf.koustiañs.

C.(DEBM.p.252) conscienc; M.662 e conscienc;
NL.n.453 conscienc; n.473 conscienc (pl.);
Pm.n.265 conscienc; N.n.265 conscienc.

GReg.p.199 conscienc; L'Arm-p.70 conscienc (f.);
conscienc (pl.); BD.4293 n'hec'h eus tamm
consciens; IS-p.34 neuze e vo digoret al levr
ag ar houscienc (pl.).

----- (2) reproche de conscience, douleur.

BD.391 consciens eo klevet anezhe o krial.

koñsiderañ v. considérer.

C.consideraff, tr."considerer, lat.considerare" (inf.);

M.17 nos, deiz, en em consideraff (inf.); Pm.n.256

en oz esper consideret (5 impér.).

NG-951 consideret ho fin (5 impér.); BD.4236 p'en

em consideran e-barzh er marv (1 prés.).

koñsil m.-où concile.

Qu.II p.36 council, tr."concile"; Cnf.p.a/4 an
concil á Tranta.

- GReg.p.190 concil ; concilaou, concilyou (pl.);
p.11 dielloù ar G'honcil a Dranta ;
L'Arm-p.68 concile (m.); concileu (pl.).
IAI.p.15 setu aze ar c'hentañ konsil a oa bet en
Iliz.
- konsistor m.-ioù consistoire.
C.consistoer, tr."consistoire, lat.consistorium".
GReg.p.200 consistoar ; ar c'honsistoar ; L'Arm-p.71
consistoaire (m.); consistoairieu (pl.).
- koñsol m. consolation.
N.119 duet eo diff koñsol.
koñsolasion f. consolation.
C.koñsolacion, tr."idem, lat.consolatio"; H.p.6
eguit hon oll conffort ha koñsolation.
- koñsoliñ v. consoler.
N.1295 d-e koñsolaf (inf.); Do.p.33 koñsoliff
an re desolèt (inf.).
- koñsomiñ v. (1) passer, employer.
Gk.II p.174 (H.p.10) da koñsomiñ an dez santel
e reformation d-on buhez.
---- (2) (se) consumer.
NG-898 an eneoù, ... maniet vint evel dir hep
bezout koñsomet (pp.); BD.4524 an ene ...
bout eo bepred hep james koñsomin (inf.).
- konson s. pièce de la chemise sous les aisselles.
VALL.SUP.p.32 konson (L.).
- koñsonañ v. agencer, être bien agencé.
B.n.195 hoz tour ...; duet ... da gwalet pe en
fazoz ez eu ... koñsonnet (pp.); n.553 en
neb raeson na koñsonnet (6 prés.).
- koñsonañs s. (?) commodité.
M.2178 habitation, mansion koñsonans.
- koñsonant a. juste.
C.koñsonant, tr."idem, lat.consonans"; J.p.39
ne ve quet Raeson koñsonant ; B.n.559 an Doe
... roe an traon so en baradoes ... en unyon
quen koñsonant.
- konstru v.-et construire.
C.(DEBM.p.252) konstru (inf.); N.1083 cza bugale,
me crethe ez ve pret ... ez ve rentet,
konstruet, lenet (pp.).
- konsul m.-ed consul.
GReg.p.202 consul ; consuled (pl.); L'Arm-p.72
consul.
VALL.p.148 konsul ; konsuled (pl.); NOTK.p.56
ar c'honsul roman.
- konsuled f.-où consulat (charge, régime).
VALL.p.148 konsuled (f.); ar Gonsuled hag an
Impalaerded.

- konsuliezh f. consulat (charge, régime).
VALL.p.148 konsuliezh (f.).
1. kont f.-où compté.
M.659 nep a reneq kont ; 714 ha-n kont ma ne vez
mat, huanat so ganty ; 805 pan vezy en kontou
(pl.); Fm.n.266 quent monet ... a-n tu hont,
ez reneq tut fyer ober kont ; G.1144 pan tremenys
du-hont ha monet da-n kontou (pl.); Qu.p.148
euit ober an kont iust.
- GReg.p.189 count, cont ; coufchou, conchou (pl.);
cont (V.); conteu (V.) (pl.); L'Arm-p.67 compte
(f.); compteu (pl.); BD.4491 piv bennak zo e
karg a ranke rentiñ cont ; 4066 ar c'hwec'hvet
zo estrañch ar kont.
- EKG.II p.66 ur gwall dra all a zo c'hoazh war ho
kont ; p.96 dont a ris ... da rentañ kont
eus va beaj ; MOA.p.107 penaos emañ kont
ganeoc'h ?
- SKRS.p.135 ober ar kont ; MBJJ.p.310 tri rumm
klañvourien o deus al leanezed war o c'hont ;
ATST.p.52 ar voereb n'he doa ket taolèt kont
en un dra.
---- (2) destin, nécessité.
BD.2556 hon kont eo ... kuitaat eus (skrivet : deus)
ar vro-mañ.
- (3) conte, récit, raconter ; cf.koñchenn.
GReg.p.102 count, tr."conte, récit plaisant, récit
fabuleux"; conchou (pl.); conchou gwrac'hed,
conchou born (pl.); RF.p.145 fabloù ha
conchou (pl.).
- (A) d'ar kont en comparaison (de).
EN.2910 kaerañ gras a ve din soufriñ tout un deiz,
dar gond bezañ amañ hed an eternite ; 3181
dar gond ma emañ en i'ern an eneoù mechant.
2. kont m.-ed conte.
C.cont, tr."conte, lat.comes" ; Qu.II p.37 count
pe countes, tr."conte, ou comtesse" (masc. et
fém.); Dnal.p.177 cont ; p.192 ar Cont.
GReg.p.190 cont ; conted (pl.); L'Arm-p.67
conte ; contétt (pl.); BD.4460 cont ; JV.237
ar chont ; 214 ar contes (fém.).
GBI.p.4 an aotrou'r c'hont ; p.14 ar gontez (fém.).
- kontad m.-où comté.
GReg.p.190 contad ; contadou (pl.).
- kontadell f.-où conte, raconter.
SG.f.83-b gant da kontadellou ha dre ur valis
ouzhin ... e fell dit dont em plas (pl.);
DJ.p.56 n'en em abuzit ket dre ho finesoù,
na digarezoù fall na faos contadello (pl.).

- kontadenn f.-où conte, récit.
GReg.p.202 kontadenn (V.); kontadennêu (V.)(pl.).
MOA.p.183 kountadenn.
- kontamm m.-où poison.
GReg.p.951 contam, tr."venin"; PELLETIER.contam,
tr."venin, poison".
- kontammadur m.-ioù empoisonnement, contamination.
VALL.p.251 kontammadur, tr."empoisonnement";
p.148, tr."contamination".
- kontammer m.-ien empoisonneur.
GON.kontammer; kontammerien (pl.).
- kontammerezh m. empoisonnement.
GON.kontammérez (m.).
- kontammiñ v. empoisonner, contaminer.
GReg.p.351 contami, tr."envenimer" (inf.);
PELLETIER.p.159 contami, tr."envenimer,
empoisonner" (inf.); KI contamet, tr."chien
envenimé par la morsure d'un chien enragé" (pp.)
- MGK.p.2 ur c'hleñved dishegar, savet da goutammi
pép mad zo war an douar (inf.).
- MATH.p.63 ar speg kontammet (pp.).
- kontammus a. empoisonné, venimeux.
SKET.III p.25 kement amprevan kontammus ... a vez
o fonnañ ...; KOND.p.27 aval kontammus he
c'harantez.
- kontañ v. (1) compter.
C.contaff, tr."compter, lat.computare" (inf.);
Qu.II p.36 countaff, tr."compter" (inf.);
Pm.n.245 e-n les da respont ha contaff (inf.);
M.617 pan ehomp da contaff (inf.); 851 negun ...
en-deffe da contaff ouz autrou terien (inf.);
J.p.18-b cont y (2 impér.); Ml.n.517 pedomp
... voar ben du hont contaff ma-z roy deomp
trugarez (inf.); n.213 staguet ... gant tachaou,
tennet, ma-z contet e joentaou (pass.imparf.).
- GReg.p.189 counta, conta (inf.); L'Arm-p.67 contein
(inf.); NG-945 ne deus ael ... na sant ... a
c'hallfe kompreniñ na contou ... holl boaniou
... (inf.); BD.5328 echu vezo ar skod, ne
vanko nemet contan (inf.); MGZ.p.210 pegen
nebeut a zo da counta war garantez ar vignoned
(inf.).
- SKRS.p.134 ar plac'hig, daoust ma oa gouiziek
a-walc'h war ar c'hounta, en em gavas berr
(inf.); DIHU-1906 p.170 o kontein argant (inf.).
- (2) conter, raconter.
Qu.II p.37 countaff, tr."conter" (inf.); M.3356
dre-z conter (pass.prés.); 487 hon Saluer

- a cont ... vn parabol (3 prés.); J.p.10-b spont
ve contaf ... han (var.a'n) falhaf poan (inf.);
B.n.406 un cas ... a-m-eux da contaff (inf.);
n.334 dre-n conter (pass.prés.); Ml.n.66 a
conter (pass.prés.).
- GReg.p.776 counta un dra, tr."raconter" (inf.);
BD.933 o contan va doare (inf.).
- EKG.II p.14 Paol ... a deuas ... da counta (inf.).
kontanañs etc. Voir kontenañs etc.
- kontant a. content, satisfait, disposé (à).
C.contant, tr."idem, lat.contentus"; M.76 an trede
á gra maru ... eo ho ober contant a ober Fynigen;
Qu.p.30 demp da asezañ, poent eo. - Mat, me
so countant.
- GReg.p.203 countant, tr."content, satisfait"; countant
(V.); L'Arm-p.72 countantt; RP.p.22' contant
on da vevañ, contant on da vervel; JV.88 en em
goñsolit war se, bezit contant; IS-p.I ul
lod-vat a vehe marse countant a zeskiñ ...
- SST-p.109 bet (= bout) countant ag ar baourentez;
MOA.p.183 kountant.
- DIHU-1907 p.310 ret eo ma vo muioc'h ac'hanomp evit
ma vehemp kountant; SKRS.p.19 me zo kountant
da bigat.
- kontantamant m.-où contentement.
Qu.p.6 gant contantamant.
GReg.p.203 countantamant; countantamanchou (pl.);
L'Arm-p.72 countantamantt (m.); countantamanteu
(pl.); BD.1898 debriñ hag evañ en e gontantamant;
2418 me am eus hag aour hag arc'hent, hag a roy
dit countantamant; 5422 ar gontantamant.
- kontantiñ v. contenter.
J.p.7-b me a-m-eux hoant d-ouz contentaf (inf.);
p.39-b hoz em contentet (5 impér.); B.n.194
ma n-oz em contantet (5 prés.).
- GReg.p.203 countanti (inf.); L'Arm-p.72 countantein
(inf.); NG-947 gant kement-mañ ... en contantet
(5 impér.); BD.4878 evit ho contantin (inf.);
TE-p.53 da goutantein he deziriou ifam (inf.).
- MOA.p.183 kountanti (inf.).
DIHU-1906 p.143 em glevomp, hag e vo koutantet
pép unan (pp.).
- kontel a. comtal.
VALL.p.140 kontel.
- kontelas s. coutelas.
L'Arm-p.82 coutelâss; coutelâsseu (pl.);
BD.3729 gant un taol contelas.

kontelasenn f.-où coutelas.

GReg.p.227 contellaçzenn, contillaçzenn ;
contellaçzennou, contillaçzennou (pl.);
RP.p.386 ar contellacen eus e goler ; SG.f.33-b
gant va chontelassen me ho tivouzello.

ISV.p.317 ar forbanned-se a oa gant lod anezho peder
pe bemp contellasen e gwask o gouriz ; GBI.p.524
etre he c'halon hag he fenn, he deus bet seizh
taol koutelassen.

kontelezh f.-ioù conté.

SKET.p.144 kontelez Chester ; ENVB.GWAL.10 p.65
konteleziou Bro-Saoz (pl.).

kontell f.-où, kontilli couteau.

C.contell, tr."couteau, lat.cutellus"; C.(Gloss.
p.117) contel ; Qu.II p.38 coutell, tr.
"cousteau"; Qu.p.51 prestit diff ho countell ;
p.52 vn countel mat è, pe quement á coust y
dech-hu ? ; Qu.III p.13 counstellou (pl.);
Qu.p.21 it da lemma an contellou (pl.);
B.n.596 ma contell.

GReg.p.227 contell ; contellou, contilly (pl.);
contell, contell (V.); contelleü, gentell (V.)
(pl.); PElletier.contell "plusieurs prononcent
contell"; L'Arm-p.82 contéll, contéll (f.);
contéllleu, contéllleu, quenntéle (pl.);
NG-1509 e gontel ; SG.f.59 ur gontel ; IS-p.72
prest da blantiñ ar gontell en ho kalon.

MGZ.p.244 plantañ ar gontel en e gostez ; LLB-735
troc'hit, gant ur gontel, ... holl ar briñsad
izel ; GBI.p.112 kemer da gontel ha lazhi hi ;
p.274 ar c'hontellou (pl.); SAG.p.124 a
gontelli (pl.).

DIHU-1906 p.208 ar gontel a riskl ; p.36 koutelleu
(pl.); MVEN.GWAL.10 p.74 ur gontell lemm ;
SKET.II p.36 o c'hontilli maen (pl.); p.101
o c'hontellou (pl.).

kontellad f.-où coup de couteau.

SKET.III p.100 rak ma kouezhe warno kontelladou,
gouglezeiadoù, klezeziadoù (pl.).

kontelladenn f.-où coup de couteau.

VALL.p.166 kontelladenn (f.).

kontellañ v. frapper d'un coup de couteau, poignarder.

GReg.p.227 contella, tr."poignarder avec le couteau"
(inf.).

GBI.p.524 va fried, din-me lavarit, perak evel-se
va c'hontellet (5 prés.).

kontellata v.-et larder à coups de couteau.

VALL.p.166 kontellata (inf.).

kontell-bleg f. kontelloù-pleg, kontilli-pleg couteau
ppliant.

GReg.p.227 contell-bleg.

kontellez m.-ed couteau (coquillage).

VALL.p.166 kontellez (V.); kontelleged (V.)(pl.).

kontellenn f.-où couteau (coquillage).

VALL.p.166 kontellenn (f.).

konteller m.-ien coutelier.

GReg.p.227 conteller ; contellerven (pl.); contellour,

contellour (V.); contellourven, contellourven,

contellourvan, contellourvan (V.)(pl.);

L'Arm-p.82 contéllour ; contéllorien (pl.).

kontellerezh f.-ioù coutellerie (local).

GReg.p.227 contellérez ; L'Arm-p.82 contéllerezh (f.);

contéllercaneu (pl.).

kontellerezh m. coutellerie (art, commerce).

VALL.p.166 kontellerezh (m.).

kontell-lazh f. coutelas, poignard.

TDE.BF.kontell-laz (f.), tr."coutelas des bouchers".

kontell-vomm f. kontelloù-bomm, kontilli-bomm coutre de

charrue.

LLB-101 ur goutel voem ag ar re lemmetañ.

VALL.p.166 kontell-voem (C.)(f.); kontellou-boem,

kontilli-boem (C.)(pl.).

kontemplañ v. (1) contempler.

C.contemplañ, tr."contempler, lat.contemplari" (inf.);

Qu.II p.37 countemplañ, tr."contempler" (inf.).

---- (2) avoir dessein (de).

N.481 contemplaf a graf ... cleuet ... an compsou

mat (inf.).

kontenañs f. (1) contenance.

M.329 an fet a-n bet man, gant he hol contananc ;

B.n.60 an contenance.

---- (2) visage, mine.

J.p.181 un chapelet ... a rof dit ...; douc ef breman

da-z contenance ; B.n.745 pe a lech ez duet huy

ytron, gant hoz contenance brabancon ; Fm.n.244

macabre ... so yon guenan e contenance.

---- (3) force, autorité.

M.1798 na den ne lem heman a poan dre contananc.

---- (4) façons, grimaces, cérémonies.

N.1892 me eo-n maru ...; ne groañf eo-n bet man

contananc.

GReg.p.188 contananc, tr."compliment, témoignage

d'honneur"; p.145, tr."cérémonie, façon";

ober contananc, tr."faire des cérémonies,

des façons" (pl.); hep contananc, tr."sans

cérémonies, sans façons".

- BD.385 hep ober contenans ; SG.f.15 aotrou, hep contenans, setu me prest ; CC.2151 pan deo gwir penaos en deus c'hoant d'o c'havet, ... c'hwi a dle o rentañ hep ober contenans.
- kontenañsiñ v. faire des façons, des difficultés.
DJ.p.44 na contenanset ket, deuit prest mar doc'h kontant (5 impér.).
- kontenañsus a. cérémonieux.
GReg.p.145 contananzus.
- kontouer m.-où (1) comptoir (local).
GReg.p.189 kontouër ; kontouërou (pl.).
---- (2) coffre, cassette.
SBI.II p.6 dalit va alc'houezoù, hag it da'm e'hontouer da choaz braverioù.
- kontrad m.-où contrat.
C.contract, tr."idem, lat.contractus"; C.(Gloss. p.118) contrat ; M.776 vn contrat ; Qu.II p.37 contract, tr."contract, lat.pactum"; GK.p.260 fals contradou (pl.).
GReg.p.204 contrad ; contrageou (pl.) ; contradeù (V.) (pl.) ; L'Arm-p.73 contratt (m.) ; contradeu (pl.).
- MOA.p.184 graet eo etrezo ar e'hontrad dimeziñ ; SST-p.196 ober a ra ur hontrat e-keñver an Aotrou Doue.
- kontrader m.-ien contractant.
GReg.p.204 contradour, contrader ; contradouryen, contradéryen.
VALL.p.149 kontrader, kontradour.
- kontradiñ v. faire un contrat.
C.contradaff, tr."contracter, lat.contractare" (inf.).
GReg.p.204 contradi, tr."contracter, faire un contrat, une paction" (inf.).
MOA.p.184 kontradi (inf.) ; kontradet int, tr. "le contrat de mariage a eu lieu" (pp.) ; GBI.II p.152 me am eus pemp kant skoed a leve, 'kontrado ouzhoc'h kant anezhe (3 fut.).
1. kontrañ s. contrainte.
Qu.II p.129 lammet dre contrañ, tr."ôter par force".
GReg.p.204 contrañ ; L'Arm-p.73 contraigne (m.).
2. kontrañ v.-et contraindre.
Ca.n.13 me a galse ... he contrañ da sacrifice (inf.).
GReg.p.204 contrañ (inf.) ; L'Arm-p.73 contraignein (inf.) ; BD.3528 d'o contrañ da lezel o faos relijion (inf.).

- kontrali s. contradiction, tourment, torture.
N.1357 hep contraly ; M.1956 an Yfferm eternal, so Sal a contraly.
- kontraliañ Voir kontrolliañ.
- kontre m. contrée, région, pays.
C.contre, tr."idem, lat.pars"; J.p.190-b pe en contre ez-oud-e act ?
BD.969 pell diouzh va contre ; SG.f.44 kuitaat ar chontre.
BBR.p.218 ar e'hontre tro-war-dro.
kontrec'h m. morte-sau, petite marée.
L'Arm-p.230 contreah (m.), tr."petite marée" ; contreaheu (pl.).
VALL.p.450 kontrec'h (V.) (m.).
- kontredi s. contrariété, désaccord.
M.3318 nac aoun en bet na quet à contredy na coezo ... ; B.n.14 hep quet contredy.
- kontrediañ v. contredire.
M.2644 hep muy kontrediaff (inf.).
- kontreziñ v. prodiguer.
VALL.p.595 kontrezi (inf.).
- kontrision f. contrition.
C.contriction, tr."idem, lat.contrictio" ; G.459 gant contrucyon ; M.429 dre Contrytion ; J.p.90-b contrition.
1. kontrol a. (i) contraire, opposé.
C.contrell, tr."contraire, lat.adversus"; C.(DEBM.p.252) ez contrel, e-contrel ; J.p.217-b deomp ez redont en contrel ; Ca.n.25 disposet ... oa an rodou man euelep feczon diou anezhe a troe contrell da-n diou arall ; Cnf.p.32 an traezou pe ré so controll da gourcemenou Doué ; p.65 an pechedou, ... oz em exerciñ en seiz vertuz contrell dez é ; p.a/5 vlezou peré à so control a-n oll da-n liberalité ; p.a/9 petra à gall bezaff muy controloch eguit gueleit an lousder ves an diaoulou en ré-pe-ré ho douous da bezaff à netteté heuleop d'an AElez (comp.).
GReg.p.14 countroll, tr."adverse, contraire, opposé" ; kevrenn countroll, tr."partie adverse" ; p.204 controll, contrell, tr."contraire" ; aval controll, tr."vent contraire" ; L'Arm-p.73 contréll ; RP.p.70' ... ma vezo graet bepred ho volonteiz, ha na vezo james graet va hini-me, mar be control d'hoc'h hini ; p.175 petra zo controloc'h d'ar rezon eget gwelet tud o kaout kement a soursi ... (comp.) ; BD.2507 ordrenañsoù ... hag a vezo control da lezenn an Iliz ; MG-p.16 traoù contréll d'an Aviel.

SST-p.53 en contraile ; IAI.p.246 daoust ha gwashoc'h emañ an traoù ... abalamour ma'z eus tud a feiz e penn ar gouarnamant ? Kontrol eo ; p.259 an Iliz ... resevet ha deus he holl c'halloud, kontrol-bev d'ar pezh a weler er bed-mañ ; KLV.p.10 natur an douar kontrol d'ar greun.

SKRS.p.132 ar c'homzoù kontrol d'an nesañ.

----- (2) contrariant.

B.n.779 coz groach ... penn treut reusidic milliguet, da vezaff contrell euell-henn ; M.3095 Roe'n sent ... ho pacify ... nac oant mar control da guelel.

GReg.p.204 ur spered control, tr."un esprit de contradiction".

MOA.p.184 spered kontrol a zen, tr."esprit contrariant".

2. kontrol m. contraire.

Qu.II p.146 ober an contrell, tr."rebeller" ; Mc.p.17 donet da ober an control n'en d-eo quet pechet maruel ; Dnal.p.86 hac eff ... ò dere'hell ar control en é calon.

GReg.p.204 ar c'hontrol ; L'Arm-p.73 conterolle (m.), tr."contrariété ; contradiction".

HTC.p.12 er c'hontrol ; MOA.p.184 ar c'hontrol-bev eo ; p.184 c'hoari ar c'hontrol ouzh unan bennak, tr."contrarier quelqu'un".

kontroliañ v. contrarier, s'opposer (à).

J.p.22-b huy a guel na cret den ... o enep y contraliat (inf.).

GReg.p.204 controllya, tr."contrarier" (inf.) ; L'Arm-p.73 conterollein, tr."contrarier" (inf.).

SIM.p.194 ne grede den en em avizañ da'm controlia na da'm dislavaret (inf.).

SKRS.p.190 pa veze kontroliet en un doare bennak, buan e teue ar gwad da virviñ en e izili (pp.).

kontroliezh f.-où opposition, contradiction.

GReg.p.14 controlyez, tr."adversité" ; p.204 controlyez, tr."contradiction" ; p.205, tr."contrariété" ; controlyezou (pl.) ; HB.p.11 en desped da gement disprizans na controliez ho pezo digant an dud ; CO.p.174 an holl boanioù ha controlyezou a bermeto Doue da errucout ganin (pl.).

BAZ.p.724 en desped d'an holl boanioù ha d'an holl controlyezou o devoe da souffr (pl.) ; p.692 ne voe ket nebeud a controlyez en devoe da souffr.

kontrolius a. contrariant.

GReg.p.204 controlyus.

VALL.p.150 kontrolius.

kontroll m.-où contrôle.

GReg.p.207 counteroll, conterol ; counterollyou, conterollyou (pl.) ; L'Arm-p.74 conterolle (m.).

MOA.p.185 kounterroll (m.).

kontroller m.-ien (1) conteroleur.

GReg.p.207 controller, controllour, counteroller ;

L'Arm-p.74 conterollour ; conterollerion (pl.).

MOA.p.185 kounteroller ; kounterollerien (pl.).

----- (2) censeur.

GReg.p.144 counteroler, tr."censeur, critique" ;

L'Arm-p.49 conterollour ; conterollerion (pl.).

VALL.p.104 kontroller.

kontrollerezh m.-ioù (1) contrôle.

----- (2) censure.

GReg.p.144 counterolyez, tr."censure, critique" ;

counterolyezou (pl.).

VALL.p.104 kontrollerezh (m.).

kontrolliñ v. (1) contrôler.

GReg.p.207 counterolli, conterolli, tr."controller,

enregistrer des actes, etc." (inf.) ;

L'Arm-p.74 conterollein (inf.).

----- (2) censurer.

GReg.p.144 counterolya ul lev, tr."censurer,

condamner un livre" (inf.).

kontron coll.-enn vers (de la viande corrompue).

C. controuenn, tr."cest uer de lard, lat.tarmus" ;

C.(DEEM.p.253) controuenn (sgf.) ; G.428

Helena ... a yez gant an courron.

GReg.p.953 controun, couroun ; controuenn,

courouenn, tr."ver qui s'engendre dans la chair

et dans le poisson" (sgf.) ; FElletier. contron,

tr."les vers qui s'engendent dans la chair

corrompue, dans les cadavres & charognes" ;

contronen (sgf.).

GBI.p.250 me zo emañ o tebriñ gant ar c'hontron ;

MKG.p.67 o ene d'an Ifern hag o c'horf d'ar

c'hontroun.

MATH.p.64 kontron ha kig brein.

kontronek a. plein de vers,

C. contronnee, tr."plain de uers de lard, lat.tarmus" ;

C.(Gloss.p.118) contronnee.

kontroniñ v. (se) corrompre, être mangée des vers (en

parlant de la viande).

GReg.p.953 controuni a ra ar c'hig-mañ, couroni

a ra (inf.).

1. koñvers a. hostile.
Jer.FEilletier.dict.ms.(n.A.143) gant tut convers
ez omp bersset.
2. koñvers m. commerce.
HERV.p.10 ul lestr a goñverz.
koñversañ v. (1) converser.
C.(DEBM.p.253) conversaff (inf.).
---- (2) avoir des rapports.
Gk.II p.152 (H.p.49) an re a ell coms ha
converssifu gant an re excommunié (inf.).
---- (3) demeurer,vivre,habiter.
M.340 douar ..., dre'n pezh ma conversomp voar
nezaff (4 prés.).
koñvertisañ v. (1) (se) convertir.
C.conuertissaff, tr."convertir, lat.conuertero"
(inf.); G.495 duet guenof ... da Ys ha d-o
conuertysaff (inf.); Ca.n.16 ... ez fell deomp
hon em conuertissaff ouz christ (inf.); Cnf.p.67
d-o llys, ha d'an ré peré dreizy à gall
conuertissaff d-o seruich (inf.).
BD.1468 em spered e soñjan un nebeud en em
conuertissan (inf.).
BAZ.p.726 o c'honvertissa a eure holl (inf.).
---- (2) (se) transformer.
M.346 douar ...; er enhaff pep heny á duy da
reduyaff ha da conuertissaff (inf.); J.p.182-b
conuertisset eu ... ma queuz ha-m tristez en
mil levenez (pp.); Cnf.p.24 crediff pennaus è
gallé den en beth em conuertissaff en vn
aneual bennac (inf.).
konvog v.-et piquer (une pierre, une meule de moulin).
GReg.p.643 convocq ar vilin, couga ar vilin, tr.
"lever la meule pour la piquer" (inf.);
FEilletier.conk, convoc, conhoc, tr."piquer
avec le marteau une pierre dure, afin de lui
donner la forme requise; & aussi une meule
de moulin" (inf.).
kop m.-où coupe. (réipient); cf.koupen.
C.coup, tr."coupe, lat.cupa".
FEilletier.cop, tr."coupe à boire"; ar c'hop,
ar c'houp.
NIVe.7.13 ur c'hôp arc'hant; EKS0.24,6 Moizez a
gemas an hanter eus ar gwad, hag a lakaas
anezhañ e kôpou (pl.).
kopad m.-où contenu d'une coupe.
FEilletier.p.160 copat "singulier copaden", tr.
"plein une coupe, une tassée".
VALL.p.162 kopad (m.).

- koper m.-ien échanson.
GON.FB.p.254 kôper; III.ROUed.10,5 e gôperien (pl.).
kopiañ v. copier.
C.copiaff, tr."copier, lat.copiare" (inf.); Qu.II p.37
copiaff, tr."copier" (inf.); (?) Am.ms.p.1462
(n.572) neuse chetu dhyff ouz hon coppia (inf.).
kopistr m.-ed copiste, clerc, commis.
Qu.II p.37 copistr, tr."copiste".
GReg.p.209 copist, tr."copiste, dernier clerc d'un
Procureur, dessinateur"; p.184, tr."commis,
domestique de bureau"; p.173, tr."clerc, commis,
scribe de gens de Justice"; copisted (pl.);
L'Arm-p.75 cobiste, tr."copiste, dernier Clerc";
cobistett, cobistrétt; p.65 copistre, tr.
"commis, clerc"; copistrétt (pl.).
kor m.-ioñ choeur de chant; Voir aussi a-gor.
GON.FB.HV.p.129 kor (m.); koriou (pl.).
VALL.p.120 kor (m.), tr."choeur (ancien)".
korad m.-où ensemble d'un choeur, chorale.
ENVB.GWAL.10 p.62 korad pe kaz-kanañ an dud vras.
koradeg f.-où choral.
VALL.p.121 koradeg (f.).
koraiz m. carême.
C.hoaraiz, tr."careme, lat.quadragesima";
C.(DEBM.p.312) hoarays; Nom.p.70 (Gloss.p.321)
an hoareis; Qu.III p.93 an Choareis; N.1250
duet eo deiz an hoarays; Gk.p.270 ha-n Choaraiz;
p.268 h'a-n hoarays; Gk.II p.145 dou ugent
hoarays; Do.p.31 an Daouzec diziou ... ha-n
Choaraiz; Dnal.p.83 ar c'hoaraiz; p.70 daou
c'hant c'hoaraiz.
GReg.p.136 ccrayz; corayziou (pl.); coareiz,hoareih
(V.); coareizeu, noareihéu (V.) (pl.); FEilletier.
c'hôarais; L'Arm-p.45 coareiss (m.); coarizeu,
coarizieu (pl.); RP.p.84' e-pad ar c'hoaraiz.
SST-p.145 kentañ Sul a Goareis; p.181 ar hoareiz;
p.276 en coareis; BAZ.p.12 tremen ar c'hoaraiz
hep debriñ netra; ibid. eizh c'hoaraiz.
koraizañ v. passer le carême.
VALL.p.538 koareiza, koraiza (inf.).
koraiz-ar-bleiz m. rogations (familier).
GReg.p.825 corayz ar bleiz, tr."rogations
(burlesquement)".
koraiz-bihan m. rogations.
GReg.p.825 ar c'horayz bihan.
TDE.BF.p.799 ar c'hoaraiz bihan, tr."la semaine des
rogations".
korbeilh s. corbeille.
C.corbaill, tr."corbaille, lat.cista"; C.(DEBM.p.253)
corbeillou (pl.).

korbell m.-où (1) arçon (de selle).

GReg.p.49 corbell ; corbellou (pl.) ; corbell
a-ziaraok, corbell a-ziadreñv ; p.83
corbell, tr."courbet de bât".

----- (2) pierre en encorbellement.

PElletier.corbell, tr."terme d'Architecture. C'est
ce que les maçons nomment corbeau"; corbellou,
tr."les pierres qui soutiennent un manteau de
cheminée" (pl.).

VALL.p.254 korbell (m.).

----- (A) kaout korbell ne pas recevoir l'absolution,
être refusé à un examen.

GReg.p.6 kaout corbél, tr."ne recevoir pas
l'absolution, être différé ou renvoyé".

TDE.BF.p.561 kaout korbell, tr."ne pas recevoir
l'absolution en confession, être différé en
communion, comme il arrive parfois aux enfants
pour instruction religieuse insuffisante".

korbellañ v. ne pas donner l'absolution (à), refuser à
un examen.

MOA.p.167 korbelle, tr."parlant d'une personne qui
a été différée pour l'absolution" (pp.).

VALL.p.635 korbella, tr."refuser aux examens, pour
l'absolution" (inf.).

korbezenn f. enflure des jambes des chevaux.

VALL.p.404 korbezenn.

----- (A) marc'h korbezenn mauvais cheval.

MOA.p.167 ur marc'h korbezen.

korbinat v. écornifleur.

PElletier.p.160 corbina (inf.).

MOA.p.229 korbina (inf.).

VALL.p.239 korbinat (inf.).

korbiner m.-ien écornifleur.

PElletier.corbiner, tr."écornifleur, parasite".

korbon coll.-enn charbon (du blé).

GReg.p.152 corbon, tr."charbon dans le blé";

L'Arm-p.53 corbon ; corbonnenn, tr."charbon
dans le froment" (sgf.).

SBI.p.148 klaskit gwiniñ deus ar c'haerañ, pigal
pe gorton vo ennañ.

korboniñ v. (1) (sg) charbonner (en parlant du blé).

GReg.p.152 corbonet, tr."charbonné, parlant du
blé" (pp.).

VALL.p.111 korboni (inf.).

----- (2) s'assombrir (en parlant du temps).

VALL.p.111 korboni (inf.).

korc'hwez m.-où tourbillon.

VALL.p.745 korc'hwez (m.).

korc'hwez m.-où tourbillon.

SKET.p.17 korc'hwezadou-traczh, bannet gant an avc
(pl.).

kordenn f.-où, kerdin, kerdad (1) corde.

C.cordenn, tr."corde, lat.corda"; C.(Gloss.p.119)

corden ; C. ober querdenn, tr."faire cordes" (pl.) ;

C.(Gloss.p.119) querdeynn (pl.) ; Qu.II p.98

cordennou, tr."cordes" (pl.) ; Nom.p.213 (Gloss.

p.119) querdinn (pl.) ; Fm.n.263 a-het corden ;

J.p.96 chede un corden, croc enn hy ; p.136

stagnet un cordenn ; p.73-b a querden so ? (pl.) ;

B.n.569 gruet he haeren ... gant querdenn (pl.).

GReg.p.211 querdenn ; querdin (pl.) ; querdeen (v.) ;

querdad (v.) (pl.) ; PElletier.querdin ; querdin (pl.) ;

L'Arm-p.76 querdeenn (f.) ; querdatt (pl.) ;

NG-1655 querdatt (pl.) ; RP.p.35' ar c'herdin-se

pe gant re voe amaret ho taouarn (pl.) ; p.61

ereet eo bet e zivrec'h hag e arzaouarn gant

querdin (pl.) ; SG.f.74-b daou ziaoul, gante ur

querdin ; BD.5409 gant querdin krouget (pl.).

SST-p.45 ur querdin ouzh (skrivet : doh) e c'houzoug ;

p.176 ar querdin gant pere e oa bet ereet (pl.) ;

IAL.p.13 ar baianed ... hen stlejas dre ar ruiod

war-bouez ur querdin ; BAZ.p.684 ... e tougas ar

Groaz, diarc'henn, ha gant ur querdenn en e gerc'henn ;

MGZ.p.20 daou benn querdin hag a ziskenne kroaziet

war e galon ; ERG.II p.126 ur benn querdin kozh

(pl.) ; ISV.p.422 un tremeniad ... a azezas war ur

rollad querdin (pl.) ; MOA.p.98 ur benveg war

querdin, tr."un instrument à cordes" (pl.).

DIHU-1906 p.115 kerdad (pl.).

----- (2) (interjection) corbleu.

MOA.p.187 kordenn !

kordennad f.-où cordée.

VALL.p.154 kordennad (f.) ; kordennadou (pl.).

----- (2) liasse.

GReg.p.572 kordennad skridoñ, kordennad paperioñ.

TDE.BF.kordennad (f.), tr."liasse, parlant de papier,

de petites pièces d'étoffe liées ensemble".

----- (3) corde (de bois).

GReg.p.211 kordennad ; kordennadou (pl.) ; L'Arm-p.76

cordeennatt (f.) ; cordeennadeu (pl.).

TDE.BF.kordennad (f.), tr."ce que peut contenir de

bois de chauffage une ancienne mesure appelée

corde en France".

----- (4) corde (mesure agraire).

JOZue.17,5 dek kordennad douar a zegouezhas da

Vanase.

- kordennadiñ v. mesurer (le bois) par cordes.
GReg.p.211 kordennadi keuneud, tr."corder du bois" (inf.).
- kordennañ v. (1) corder, lier avec une corde.
GReg.p.211 kordenna ; kordenniñ (V.) (inf.); L'Arm-p.76 cordeennin (inf.).
FAG.p.127 dieuzh an itron eo an aotrou, kordennet mat int bet o-daou (pp.).
---- (2) tresser en forme de corde.
GReg.p.211 kordenna, tr."cordeler, parlant des choses délicates".
TDE.BF.kordenna, tr."corder, cordeler, tresser en forme de corde" (inf.).
- kordenner m.-ien (1) cordier.
C.kordenner, tr."cordellier, lat.cordiger".
GReg.p.211 kordenner; kordenneryen (pl.); L'Arm-p.76 cordeennour ; kordennerion (pl.).
---- (2) cordellier.
C.kordenner, tr."cordellier, lat.frater minor".
- kordennerezh f.-ioù corderie (local).
GReg.p.211 kordennérez ; kordennérezou (pl.).
- kordennerezh m. corderie (métier, commerce).
VALL.p.154 kordennerez (m.).
- kordial a. cordial, vrai, sincère.
Fm.n.237 an bet ..., pan out tenn enhy cordyal ; NL.n.26 Roue'n Barados a reposas voar fouen glas ... hac e mam Mary cordial, entre an chatal ; J.p.206 peoch cordial deoch, bugale.
BD.2904 an treitour mechant disleal en em ray Doue cordial.
- kordigellañ v. entortiller.
EKG.II p.291 e vlev hir, ... o kouezhañ a vouchadoù kordigellet war e zivskoaz (pp.); p.30 gwelet a raent oa kordigellet a fallagriezh kalon ar soudarded (pp.).
- kordiñ v. s'accorder.
MOA.p.103 kordi (inf.).
- kordouan s. cuir de Cordoue.
C.kordouann, tr."corduan, lat.aluta".
- korer m.-ien choriste.
VALL.p.121 korer.
- korf m.-où corps.
C.corff, tr."corps, lat.soma, corpus"; Qu.II p.38 an corff, tr."le corps"; Fm.n.1 ... ma-z voe doe ... ganet a corf vn merchie beniguet ; n.30 corff hac eneff ; n.271 hac ez duy ... an guyrionou arguyt ho corffou (pl.); N.94 me guel ung corff maru ; Ca.n.27 he corph ;

- n.29 corphou (pl.); Gk.II p.132 (H.p.9) heruez an corff hac an spered ; p.133 (H.p.9) corffou (pl.); Nlou.n.567 an corffou antier gand ho spered ... à vezo barnet (pl.).
- GReg.p.213 corf ; corfou, corvou (pl.); corffu (V.) (pl.); FELletier.corf ; corfou, kerf (pl.); L'Arm-p.77 corff (m.); corveu (pl.); NG-766 corff ; 882 corveu (pl.); 884 corffu (pl.); RP.p.9' pep dañjer a gorf hag a ene ; p.54' ar flaez eus ar c'horffou brein (pl.); CO.p.65 staget bev-buhezek ouzh corffou marv (pl.); BD.791 te zo ur corff dispos ; 605 corffu (pl.); GJ.p.6 Rafael ... pa skuizhas Jakob corff ouzh corf o c'houren ; IS-p.2 aezamant ar horv ; p.20 hor horveu (pl.).
- EKG.II p.184 ur c'horff marv war ar varskaoù ; LLB-155 d'hor horv ha d'hon ene ; 1372 o horveu (pl.).
- DIHU-1906 p.122 korf ha nerzh he doa ; SKRS.p.18 devet o c'horffou gant an tan (pl.).
- korfad m.-où (1) ventrée, excès de boisson ou de nourriture.
BD.1899 goude e gorffat en deus droug en e benn ; SG.f.37 kaout (skrivet : cavet) ur chorffat ; IS-p.66 ar horvadeu chervad (pl.).
- FAG.p.66 goude korfad, kousk kalet.
DIHU-1905 p.62 ne c'hellou neozh Gwigner dont hiziv betek ar gêr ; gant ar horvad en deus lonket, en ur fozell en deus krevet ; p.66 e-pad ma vez ar gwenan o tiazzeziñ o horvad mel ; p.102 lod ac'hanoc'h, hep mezh, a laka korvadeu (pl.).
- (2) attaque (d'un mal), accès.
LLB-1420 gant aon na serrhent, o kousket ar an douar, korvadeu anoued (pl.).
- MARL.p.47 pa vez ur c'horffad droug ennañ.
- korfadur m.-ioù constitution, stature.
SKET.p.12 korfadur ramzel an dud a zo bet kavet ar relegoù anezho.
- korfadurezh f. anatomie.
VALL.p.25 korfadurez.
- korfañ v. prendre du corps.
GON.korfa, korfia, tr."prendre du corps, de la corpulence, devenir gros" (inf.).
- korfata v.-et faire bombance.
SAG.p.234 lonkerien ... ar re, a-raok korfata, n'o deus biskoazh soñjet ober sin ar Gvoaz (inf.); FAG.p.82 mar doc'h pedet da vont da di un all d'ho pred, arabat korfata (inf.).

- korf-balen m. corps de jupe, corset.
GReg.p.214 corfbalen, corfbalum, tr."corps de jupe".
- GBI.II p.224 petra ganin zo c'hoarvezet, va c'horf-balen ne brennfe ket ?
- korf-bras m. buste, tronc (du corps).
MOA.p.152 korf-bras, tr."buste".
VALL.p.760 korf bras, tr."tronc du corps".
- korf-broz m. corps de jupe.
GReg.p.214 korf-bros ; corfou-bros (pl.).
- korfeunadur m. orthopédie.
VALL.p.518 korfeunadur (m.).
- korfe m. korfeien homme corpulent.
L'Arm-p.77 corvêc ; corvêguétt (pl.).
GON.p.105 korféien (pl.).
- korfegezh f. (1) corpulence.
VALL.p.156 korfegez (f.).
-----
(2) stature.
MATH.p.55 eno e tesavas ar mab betek ... m'en devoe graet e gresk e dremm. ment ha korfegez.
- korfek a. (1) corpulent.
GReg.p.214 korfeqa.
GON.p.105 korfek, korfiék, tr."qui a un gros corps".
-----
(2) gourmand.
L'Arm-p.175 corvêc.
- korfel a. corporel, physique.
NOTK.p.11 ar ouenn, tra gorfel ; BAHE.6 p.12 ur fazi e vefe dimp krediñ o defe ar poblou-se ezhommoù korfel hepken.
- korfelezh s. corset, corps de jupe.
L'Arm-p.77 corveleah (f.), tr."corps de jupe sans manches, corset de nourricos"; p.440 corvoleah (m.), tr."épaulette, brassieres sans manches, au Sud de Vannes".
- korfenn f.-où corsage.
GBI.II p.136 va c'horfenno din dibrennit (pl.).
- korf-eskern m. squelette.
G.202 corfou esquern so a bernou (pl.).
SKET.III p.40 korf-eskern un olifant en e bezh.
- korfet pp. constitué, ayant une certaine constitution physique.
MOA.p.138 korfet e doare, tr."robuste, bien bâti".
- korfigell f. corpulence.
GReg.p.214 korfiguell, tr."corpulence, volume du corps".
- korfigellus a. corpulent.
GReg.p.214 korfigellus eo ; p.607 korfigellus, tr."matériel, massif, grossier".

Koumanant 12 niverenn..... 48 F.
Koumanant da 6 Rann eus ar Geriadur Istorel..... 48 F.

Kener : G. ETIENNE
Embanner : G. CHEREL
Sekretouriezh : Preder, 30 Place des Liccs 35-RENNES

An arc'hant da : Preder, CCP 16 093 13, Paris

Trede Trimiziad 1971
Priz ar c'haier-mañ : 10 F.

Moulet gant SADED
CPPP Nn 35.709
Diskleriet hervez lezenn, trede trimiziad 1971

